

OP DE BAAN

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
Nr. 134 - AUGUSTUS 2016 - € 9,00

TOELATING: P501042 - KANTOOR VAN AFGIFTE: BE-9000 GENT X
VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:
KOOB J- P, VERGOTESQUARE 6, 1200 BRUSSEL

Patrimoine Ferroviaire et Tourisme

P.F.T. . T.S.P

Toerisme en Spoorpatrimonium

Het woord van de voorzitter

Beste lezer. Een jaar geleden had ik het al over de nieuwe wetgeving i.v.m. de toeristische spoorlijnen. We hebben ons hieraan aangepast en we durven zelfs stellen dat TSP op kop van het peloton rijdt voor wat betreft de goedkeuring van de infrastructuur (Le Chemin de Fer du Bocq). Toch blijft er nog een probleem bestaan: we kunnen nog steeds niet op het Infrabel-net rijden.

We bevinden ons nu in het midden van de zomer en u kan de projecten van de vereniging ook in dit seizoen actief ondersteunen door deel te nemen aan onze activiteiten in Spontin. Vooral het weekend van 13 en 14 augustus zou in uw agenda moeten staan want dan organiseert

'Le Chemin de Fer du Bocq' zijn "Sprookje op het Spoor", een evenement dat klein en groot zal aanspreken. Alle info kan u vinden op: www.cfboqc.be.

Ik wens u veel leesplezier met uw favoriete tijdschrift!

De voorzitter

FOTO 134-01 De 5205 verlaat de tunnel van Purnode tijdens de fotosafari van 14 mei 2016. TSP/CFB.

Zoekertjes

Privéadvertenties: Abonnees gratis (max. 10 lijnen zonder foto's of tekeningen). Voor niet-abonnees: € 3 voor 5 lijnen. (Elke lijn telt 40 karakters, spaties of leestekens). Per bijkomende lijn wordt € 1 aangerekend. Foto's of tekeningen: € 25 per oppervlakte van 9 x 13 cm.

TE KOOP: LGB-treinen. Inventaris op aanvraag: zeusenhera@telenet.be:

GEZOCHT: Foto's van het verdwenen kopspoor 1A (Airport) te Brussel-Centraal. Contacteer Thomas Steenhoff via mail: thomsten@gmail.com of op het adres Edingsesteenweg 121/3, 1755 Gooik

TSP- agenda

13 en 14 augustus 2016: "Sprookje van het Spoor" op de CFB. Zie middenkatern en www.cfboqc.be.

10 september 2016: Grote ruilbeurs in Rétro-train te Saint- Ghislain.

ALAF (Association Liégeoise des Amateurs de chemins de Fer asbl) organiseert op zaterdag 5 en zondag 6 november een grote modelbouw-tentoonstelling in haar lokaal: rue de la gare 77, 4102 Ougrée. Openingsuren: van 9 tot 17 uur. Toegang: € 3, kinderen € 1,5. Info: www.alaf.be
☎: +32(0)479 32 41 72.

Rechtzettingen

OP DE BAAN 133
pagina 31:

- Het betreft een vervoer van **biodiesel**.
- Het verkeer naar/van de Mouterij Albert, werd sinds vorig jaar toevertrouwd aan **OSR**.
- **Europorte** blijft wel rijden voor Prayon, maar sinds 15 maart zonder de tussenkomst van Railtraxx.

pagina 66 - foto onderaan:

Het motorrijtuig 318 van de MIVG staat op 29 september 1961 uitgeweken in de vroegere Afsneelaan, nu Koningin Fabiola-laan. Hier werden in de daluren overbodige rijtuigen gestald. In deze laan was vroeger een kleine stelplaats. De 318 kwam op 17 juni 1952 in dienst als nr. 48.

OP DE BAAN

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door vzw

TSP

TOERISME EN SPOORPATRIMONIUM

Hoofredacteur: Jean- Luc VANDERHAEGEN

Redactiecomité

Jean- Luc VANDERHAEGEN, Baudouin DIEU, Philippe DIEU, Philippe DE GIETER, Eric VAN HOECK, Serge MARTIN, Alain DEFECHEREUX, Walter PINET, Ghislain SMOUT, Ivo VAN STEENWINKEL, Wim DE RIDDER, Hubert DESCHEPPER, Alain JANMART, Anne- Marie MASSARD, Jef VAN OLMEN, Jan MAHIEU, Freddy DELARBRE.

Met dank aan (in alfabetische volgorde):

Michel AERTS, Dominique ALLARD, Christian AUCQUIERE, Armand BEERLANDT, William BOECKX, Johny BRAUNS, Alain BREYSEM, Julien CASIER, Roger CRIKELAIRE, Bart DE WOLF, Andy ENGELEN, Michel DE ESCH, Simon DE RIDDER, Martin HAFLIGER, Michel HANSENS, Lars LAENEN, Jean- Yves LAMBIET, Gilbert LAURENT, Pascal MARTENS, de NMBS- Groep, Charles OCSINBERG, Willy PEYSKENS, Gwenaël PIERART, Marc RENDERS, Maarten SCHOUBBEN, Christof SCHNEIDER, Christian SCHULZ, Yves STEENEBRUGGEN, Michel THIRY, Nico VANDEBUERIE.

OP DE BAAN

De artikels worden gepubliceerd op verantwoordelijkheid van de auteurs. De artikels mogen slechts gebruikt worden na schriftelijk akkoord van TSP.

Adres

PFT- asbl - Boîte Postale 40 - BE-7000 MONS 1 - België

☎: +32 (0)3 239 51 70

✉: pftsp@gmail.com Internet: www.pftsp.be

BTW- nummer: BE 435.339.562

Abonnement 2016

Om "OP DE BAAN" zes maal per jaar te ontvangen volstaat het om jaarlijks een som van € 40 (buitenland € 46) te storten volgens de hieronder vermelde modaliteiten, met de vermelding: "ABO OP DE BAAN 2016". Het abonnement begint met het eerste nummer van het jaar, ongeacht de datum van de storting.

Rekeningnummer en betalingsmodaliteiten

● Ons IBAN- rekeningnummer is: BE57 0011 2017 8935 op naam van PFT- TSP te BE-7000 Mons.

BIC- code: GEBABEBB.

Gelieve uitsluitend dit nummer te gebruiken zowel voor nationale- als internationale betalingen.

Vermeld steeds duidelijk uw volledig adres.

● U kan eveneens met Visa of Eurocard betalen waarbij u ons uw naam en adres, het nummer van de kaart, het bedrag in euro, de geldigheidsdatum van de kaart en uw handtekening laat geworden.

Adreswijziging

Het volstaat om ons uw nieuwe coördinaten mee te delen.

Restauratie van materieel en exploitatie

Wilt u zich actief inzetten voor TSP, contacteer dan, telefonisch of per mail:

- **Saint- Ghislain Rétrotrain:** David Maroil (FR)

☎ +32 (0)475 20 27 78 - david.et.les.trains@gmail.com

- **Saint- Ghislain Modelbouw:** Guy Stiévenart (FR)

☎ +32(0)488 26 86 28

- **Saint- Ghislain beurzen:** Rousman Philippe (FR)

☎ +32 (0)477 90 91 95 - philipperousman@yahoo.fr

Rousman Yves: ☎ +32 (0)475 80 98 39 tussen 18 en 20 h)

- **Saint- hislain Restauratie van materieel:** François Delhaye

☎ +32 (0)498 23 36 22

- **Schaarbeek:** Ph. Hombroekx: ☎ +32 (0)475 76 23 17

- **CFB:** Alain Defechereux(FR): ☎ +32 (0)477 98 91 23

Drukkerij

Gedrukt in België door Geers Offset nv, Oostakker.

Wettelijk depot bij verschijning

FOTO 134-02 De AR.86 van de ASVi nam deel aan het tiende stoomfeest van de Chemin de Fer de la Baie de Somme. We zien de motorwagen aan het eindpunt Saint-Valery- Port op 16 april 2016. Michel AERTS.

OP DE BAAN 134 - AUGUSTUS 2016

inhoud

2 Voorwoord

4 News TSP

6 Belgische actualiteit

7 Locomotieven - statistieken

10 Rijtuigen

12 Schrappingen

14 De 5215 en 5217 op de LGV

16 Varia

19 Toerisme

20 AR.86 van ASVi

24 Privéoperatoren

24 DB - ECR

26 Rurtalbahn

31 Buitenlandse Actualiteit

31 Rusland

38 Wagon 377 487

40 Wagens 377 497 t/m 499

44 Dit is Belgisch

46 De lijn Aalst- Londerzeel

57 Gisteren - Vandaag

58 Trampagina

60 De wereld rond

66 Er was eens...

ACHTERPAGINA

FOTO 134-03 Op 8 mei 2016 rijdt de IC9240 Amsterdam CS - Brussel-Zuid door Wildert. Hij is samengesteld uit I10 en I6-rijtuigen. Maarten SCHOUBBEN.

FOTO 134-04 De eerste terugkerende bedevaarttrein van het seizoen werd op 28 mei 2016 in Lobbes gefotografeerd. Opmerkelijk: na twee dagen van "spontane" stakingen mocht deze trein rijden van de actievoerders. Dominique ALLARD.

14

De 5215 en 5217 in actie te Montpellier

20

AR.86 van ASVi in "la Baie de Somme"

46

Lijn 61 Aalst - Londerzeel

60

Beelden uit Myanmar

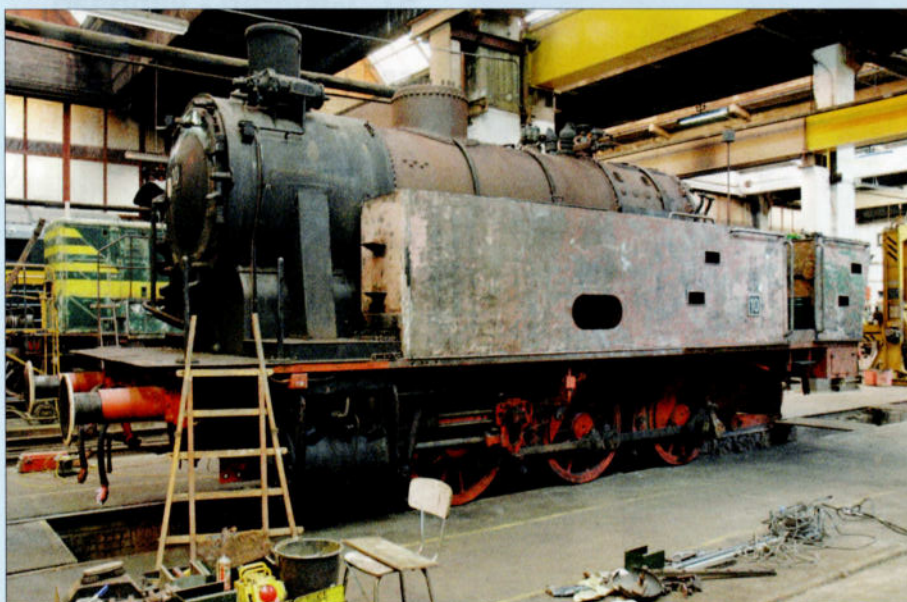
Team Building

Op 21 mei 2016 organiseerde TSP een "Team Building"-dag voor de vrijwilligers. Concreet ging het om een werkdag op de CFB met eveneens ruimte voor ontspanning. Het was de bedoeling om vrijwilligers van TSP samen te brengen die normaal op totaal verschillende terreinen actief zijn. TSP is immers zodanig gegroeid dat de medewerkers van de verschillende activiteitencentra elkaar niet of zelden ontmoeten. Deze dag moest hieraan verhelpen.

Op deze zonnige dag ontmoetten de vrijwilligers elkaar in het station Spontin. 's Ochtends werden enkele noodzakelijke werkzaamheden uitgevoerd die dikwijls minder aandacht krijgen wegens een gebrek aan tijd of aan medewerkers. Nu werd het station echter overspoeld door vrijwilligers die zich bezighielden met:

- het manueel verwijderen van onkruid uit spoor 1;
- de bouw van een bloembak om het uiteinde van het perron langs spoor A te verfraaien en te beveiligen;
- heraanleggen van de toegang naar perron 2;
- het beveiligen van de kabels voor de bediening van sein Ky;
- het sorteren van het in de loop der jaren opeengestapelde materiaal in de loods om er gemakkelijker te kunnen rondlopen;
- het smeren van de bewegende onderdelen van de wissels;
- herschilderen van de vrije-ruimteballen en van de geleiderails in de wissels;

Het demonteren van de Knapsack gaat verder. De foto dateert van 11 juni 2016. Sindsdien werden ook de watertanks verwijderd. De locomotief is nu klaar voor een grondig nazicht van de ketel en de vuurkist. CFB- TSP.

Le Chemin de Fer du Bocq kan opnieuw bereden worden tot Braibant sinds 18 juni. Hier de aankomst van een werktrein, gesleept door de 7305. CFB- TSP.

- de volledige herinrichting van het interieur van de gesloten wagen type Glms op het spoor A;
- verwijderen van afval uit het spoor.

In de namiddag konden we profiteren van een frituur die ons ter beschikking werd gesteld, met een onbeperkte voorraad typisch Belgische frietjes die samen met de vrienden met een goed glas konden worden weggespoeld! Voor wie de mooiste spoorlijn van het land nog niet kende, werd een uitstap met een motorwagen georganiseerd. Volgend jaar zal een Team Building worden georganiseerd in Saint- Ghislain.

Materieel

Ct Knapsack

In Schaarbeek gaan de werken aan onze nieuwe locomotief goed vooruit. De ketel werd van alle instrumenten ontdaan en

ook de watertanks werden verwijderd. Dit laat de technici toe om de ketel in de loop van de maand augustus grondig te controleren. Elk gedemonteerd onderdeel werd gerenoveerd en zorgvuldig geïnventariseerd in afwachting van het moment dat het weer op de locomotief wordt gemonteerd.

K- rytuig 21.127

Dit voertuig staat nog steeds in Schaarbeek. De werken aan de kast zijn beëindigd en het rytuig zal binnenkort worden geschilderd.

Een ploeg uit Schaarbeek is trouwens enkele keren in Spontin geweest om er het rollend materieel te onderhouden. De vrijwilligers van de CFB hadden op dat moment teveel ander werk.

Reis

Na een onderbreking van twee jaar kon TSP opnieuw een reis voor de liefhebbers organiseren. De eerste uitstap ging door op 14 mei 2016: de in 2015 gerenoveerde 5205 sleepte verschillende goederentreinen op Le Chemin de Fer du Bocq. De fotografen werden met motorwagen 554.18 naar de mooiste plekjes op de lijn gebracht.

De afscheidsreis voor de rode motorstellen reeks 900, voorzien op 18 juni, moest echter jammer genoeg worden geannuleerd. De reden: de lijn 26 was op die dag buiten dienst voor werken.

LE CHEMIN DE FER DU BOCQ

Begin juni begon onze ploeg met de heraanleg van het spoor tussen Braibant en Ciney. Met behulp van twee spoor/wegkranen werden de spoorelementen één voor één teruggeplaatst. Op 18 juni werd Braibant bereikt. In september worden de werken hernomen tussen Braibant en de inrit van Ciney.

Een origineel huwelijksaanzoek!

Na in het geheim een speciale trein op de CFB te hebben georganiseerd, heeft Arno Verhagen, een Nederlandse lezer en trouwe fan van TSP, op een originele manier zijn vriendin Eveline Jongerius ten huwelijk gevraagd. Dit gebeurde op 3 juni 2016 in het station van Dorinne-Durnal, met behulp van de 5205 die voor de gelegenheid een spandoek droeg met daarop het aanzoek. Het antwoord van Eveline was een overtuigend JA! Het koppel maakte daarna een uitstap per trein naar het eindpunt in Bauche.

Arno en Eveline willen via ons tijdschrift de vrijwilligers van *Le Chemin de Fer du Bocq* en van TSP danken die dit mogelijk gemaakt hebben, in het bijzonder Alain Defechereux, Freddy Delarbre, Pascal Martens en Bernard Vervy.

De CFB en TSP wensen hen alvast een gelukkig huwelijk.

Op onze foto zien we de toekomstig gehuwden voor de 5205.
Pascal Martens.

FOTO 134-05 Op 14 mei 2016 organiseerde TSP voor de liefhebbers een goederentrein die door de 5205 werd gesleept. We zien de trein tijdens een fotostop op de brug over de Bocq tussen de tunnel van Lèche en de tunnel van Dorinne. CFB- TSP.

Locomotieven

reeks 11

● De 1187 werd door NMBS-Technics geschraapt met PV nr. 16-003 van 29 april 2016. Ze werd gekocht door NMBS Marketing & Sales, sinds 1 januari 2014 verantwoordelijk voor het historische patrimonium van de NMBS en voor het museum Train World. De machine bevindt zich sinds enkele jaren in de stelpplaats van Brugge.

reeks 55

● Volgens sommige bronnen zou Tuc-Rail deze zomer enkele locomotieven van de reeks 55 buiten dienst willen zetten. Het zou vooral om de blauwe 55'ers gaan die een elektrische voeding voor rijtuigen hebben (5505, 5515, 5519, 5529, 5531 en 5540).

Ze zouden worden vervangen door locomotieven van de reeks 77.

FOTO 134-06 Sinds 12 juni 2016 wordt de Novelis-trein (Dollands Moor - Neuss) gesleept door DB Cargo. Hij werd tot Aachen West dikwijls gesleept door een locomotief van de reeks 29.

Op 4 juni 2016 werd trein 46453 Dollands Moor - Neuss gefotografeerd kort na de tunnel van Gemmenich en bereikt weldra Aachen West. Het was één van de laatste keren dat er een locomotief reeks 29 voor de trein stond.

Jean-Yves LAMBIET.

reeks 21

● Terwijl de schrapping van de in park geplaatste locomotieven onverminderd verder gaat, worden de 37 nog in dienst zijnde machines (2105, 2108, 2114, 2115, 2118, 2123, 2124 en 2131 t/m 2160) volop ingezet in de reizigersdienst. Ook enkele goederentreinen van NMBS-Logistics blijven op het programma staan (zie *OP DE BAAN* 133, blz. 12). Het gaat vooral om spitsuurtreinen, maar ook enkele IC-treinen staan nog in de omloop. Merk op dat deze locomotieven normaal niet worden ingezet tijdens het weekend of op feestdagen. Hieronder vindt u een lijst met alle reizigerstreinen die - in theorie - voorzien zijn voor de reeks 21. Alle treinen rijden van maandag tot vrijdag (N67).

2209 N67: Gent-St-Pieters 09.40 - Tongeren 12.23	7574 N67: Geraarsbergen 07.58 - Schaarbeek 09.02
2210 N67: Gent-St-Pieters 10.40 - Tongeren 13.23	7800 N67: Quiévrain 05.30 - Schaarbeek 07.09
2235 N67: Tongeren 12.37 - Gent-St-Pieters 15.20	7802 N67: Quiévrain 06.30 - Schaarbeek 08.08
2236 N67: Tongeren 13.37 - Gent-St-Pieters 16.20	7803 N67: Saint- Ghislain 07.19 - Schaarbeek 08.39
2405 N67: Namur 06.17 - Liège-Palais 07.20	7951 N67: Oudenaarde 05.01 - Schaarbeek 06.25
2409 N67: Brussel-Zuid 09.03 - Liège-Palais 11.19	7952 N67: Kortrijk 05.31 - Schaarbeek 07.25
2412 N67: Brussel-Zuid 12.03 - Liège-Palais 14.18	7953 N67: Zottegem 07.04 - Schaarbeek 08.05
2417 N67: Brussel-Zuid 17.03 - Liège-Palais 19.18	7954 N67: Kortrijk 06.31 - Schaarbeek 08.36
2418 N67: Brussel-Zuid 18.03 - Liège-Palais 20.18	7996 N67: Kortrijk 05.47 - Gent-St-Pieters 06.20
2419 N67: Brussel-Zuid 19.03 - Liège-Palais 21.18	8014 N67: Schaarbeek 16.39 - Gent-St-Pieters 18.11
2430 N67: Liège-Palais 08.42 - Brussel-Zuid 10.57	8015 N67: Brussel-Zuid 16.09 - Aalst 17.06
2434 N67: Liège-Palais 12.41 - Brussel-Zuid 14.57	8016 N67: Brussel-Zuid 17.06 - Aalst 18.05
2437 N67: Liège-Palais 15.42 - Brussel-Zuid 17.57	8092 N67: Brussel-Zuid 16.25 - Dendermonde 17.15
2442 N67: Liège-Palais 20.42 - Brussel-Zuid 22.57	8094 N67: Brussel-Zuid 17.23 - Dendermonde 18.12
2443 N67: Liège-Palais 21.42 - Namur 22.43	8214 N67: Antwerpen-Centraal 16.52 - Hasselt 17.53
3114 N67: Brussel-Zuid 14.57 - Antwerpen-Centraal 15.52	8301 N67: Brussel-Zuid 15.48 - Hasselt 17.21
3130 N67: Antwerpen-Centraal 09.09 - Brussel-Zuid 10.02	8302 N67: Brussel-Zuid 16.34 - Hasselt 18.03
7006 N67: De Panne 05.25 - Schaarbeek 07.32	8303 N67: Brussel-Zuid 17.34 - Genk 19.24
7012 N67: Gent-St-Pieters 06.52 - Schaarbeek 08.25	8304 N67: Brussel-Zuid 17.58 - Landen 18.52
7015 N67: Aalst 06.48 - Brussel-Zuid 07.51	8401 N67: Brussel-Zuid 17.06 - Liège-Guillemins 18.35
7016 N67: Aalst 07.48 - Brussel-Zuid 08.51	8513 N67: Schaarbeek 16.10 - Moeskroen 17.47
7092 N67: Dendermonde 06.24 - Brussel-Zuid 07.12	8515 N67: Schaarbeek 17.10 - Moeskroen 18.46
7094 N67: Dendermonde 07.21 - Brussel-Zuid 08.12	8574 N67: Schaarbeek 16.21 - Geraarsbergen 17.27
7097 N67: Dendermonde 07.30 - Leuven 08.28	8800 N67: Schaarbeek 15.51 - Quiévrain 17.12
7215 N67: Hasselt 07.07 - Antwerpen-Centraal 08.08	8802 N67: Schaarbeek 16.57 - Quevy 18.26
7300 N67: Landen 06.03 - Brussel-Zuid 06.57	8803 N67: Schaarbeek 17.21 - Quiévrain 18.59
7301 N67: Genk 05.33 - Brussel-Zuid 07.26	8903 N67: Schaarbeek 17.43 - Kortrijk 19.14
7302 N67: Landen 07.03 - Brussel-Zuid 07.57	8952 N67: Schaarbeek 15.51 - Zottegem 16.52
7303 N67: Genk 06.24 - Brussel-Zuid 08.26	8953 N67: Schaarbeek 16.37 - Kortrijk 18.29
7400 N67: Liège-Guillemins 06.24 - Brussel-Zuid 07.55	8954 N67: Schaarbeek 16.57 - Zottegem 17.52
7513 N67: Moeskroen 06.07 - Schaarbeek 07.45	8955 N67: Schaarbeek 17.30 - Kortrijk 19.30
7515 N67: Moeskroen 07.07 - Schaarbeek 08.46	

FOTO 134-07

Op 20 mei 2016 werd de CZ Xpress, die Antwerpen en Kinshoepis verbindt met Tsjechië (zie OP DE BAAN 132, blz. 26-27), gefotografeerd nabij Dreileben-Drackenstedt (tussen Braunschweig en Magdeburg). De reeks 29 blijft voor de trein tot Neuss. Michel HANSENS.

SCHRAPPINGEN

602: 27-11-2005
604: 06-11-2015
606: 04-02-2016
610: 11-03-2016
617: 04-02-2016
619: 27-11-2015
687: 11-03-2016
692: 04-02-2016
699: 02-10-2015
704: 04-02-2016
705: 06-11-2015

761: 06-11-2015

763: 29-09-2015

771: 11-03-2016

780: 11-03-2016

782: 06-11-2015

1187: 29-04-2016 FKR

2102: 29-02-2016 FKR

2112: 29-02-2016 FKR

2121: 29-02-2016 FKR

IN PARK

770: 09-03-2016 LK

802: 31-03-2016 GCR

813: 27-04-2016 GCR

834: 27-05-2016 GCR

842: 27-04-2016 GCR

7788: 09-05-2016 GCR

7790: 09-05-2016 GCR

UIT PARK

7789: 09-05-2016 FNND

7808: 23-05-2016 FNND

7836: 23-05-2016 FNND

UIT REVISIE

483: 05-2016 RI

AFKORTINGEN

FKR: Merelbeke

FNND: Antwerpen-Noord

GCR: Charleroi- Sud

GR: Grote Revisie

LK: Kortrijk

MOD: gemoderniseerd

RI: Tussentijdse Revisie

De nieuwe 1203!

We herinneren er aan dat de 1203 in april 2013 vertrok naar het testcentrum van Velim in Tsjechië (zie ODB 116, blz. 17 en 19). Ze werd in juli 2014 overgenomen door XTR-System Development en vervolgens overgebracht naar CZ LOKO, een bedrijf dat gespecialiseerd is in het bouwen en verbouwen van spoorwegmaterieel. Na een grondige renovatie verliet de locomotief deze lente de werkplaats om in juni 2016 voorgesteld te worden op een belangrijke vakbeurs voor de spoorwegsector in Ostrava. De machine is bijna onherkenbaar veranderd. Ze kreeg het nummer 91 54 7 365 001-7 en ze wordt door CZ LOKO aangeduid als type EffiLiner 3000. Verschillende onderdelen werden vervangen en ze kreeg eveneens nieuwe stuurtafels. De maximumsnelheid werd teruggebracht van 160 km/h naar 120 km/h omdat de locomotief ingezet zal worden in de internationale goederendienst onder 3 en 25 kV. De 11 andere machines van deze reeks zullen dezelfde ombouw ondergaan waarna de hele reeks te huur of te koop wordt aangeboden aan verschillende spoorwegondernemingen in Tsjechië en Slowakije.

FOTO 134-08 De 365 001 (ex-1203) op de vakbeurs te Ostrava op 16 juni 2016. Philippe DE GIETER.

FOTO 134-09 Tweemaal in de week, op maandag en donderdag, slepen twee locomotieven van de reeks 77 de kalktrein tussen Hermalle- sous- Huy en Oberhausen. Op 19 mei 2016 rijdt trein 47516 (Oberhausen - Hermalle) voorbij het station van Krefeld Hbf, gesleept door de 7868 en 7869. Michel DE ESCH.

FOTO 134-10 Doortocht op 12 mei 2016 in Geilenkirchen met dezelfde trein, ditmaal gesleept door de 7867 en 7866. Merk op dat deze vier locomotieven volgende melding hebben op een flank "www.modal-shift.be", op de andere "Join our company in motion" (zie OP DE BAAN 133 blz 22 foto boven). Jean- Yves LAMBIET.

De reeks 41 in Frankrijk

FOTO 134-11 →

Als gevolg van vereenvoudigingswerken in het station van Erquelinnes kan het gebeuren dat de L-treinen van Charleroi naar Erquelinnes een uitwijking doen in het doodspoor kant Jeumont en zodoende enkele tientallen meters doorlopen op Frans grondgebied, wel met Belgische signalisatie. Het overkwam de 4163 op 28 april 2016. De motorwagen bevindt zich wel degelijk in Jeumont in Frankrijk, bediend door de blokpost van Erquelinnes, waarvan het station zichtbaar is op de achtergrond.

Dominique ALLARD.

Eurostar: testritten in Nederland

FOTO 134-12 →

Het Eurostar-treinsetel 4013/4014 ging naar Nederland voor testritten. Het overbrengen vanuit Brussel gebeurde op 4 mei 2016. Het stel passeert het grensbord tussen beide netten even voorbij Essen op weg naar Roosendaal.

Willy PEYSKENS.

FOTO 134-13 ↓

De testrit naar Amsterdam Dijkgracht op dezelfde dag bij de uitrit van Roosendaal. Eurostar heeft de bedoeling om treinen in te zetten tussen Amsterdam en London vanaf december 2017.

Michel DE ESCH.

Rijtuigen

Terugkeer van de rijtuigen I6 / I10 voor de Benelux

Sinds 1 mei 2016 zijn er opnieuw vier stammen I6 en I10, in totaal 28 NMBS-rijtuigen, ingeschakeld voor de IC Benelux tussen Brussel-Zuid en Amsterdam CS. De ICR-rijtuigen van NS ondergaan renovatiewerken.

↑ FOTO 134-14

Op 30 april passeert de 2863 het station Duffel met een stam van 14 I6 / I10 rijtuigen tussen Vorst-Rijtuigen en Amsterdam om te worden ingezet in de IC Benelux.
Armand BEERLANDT.

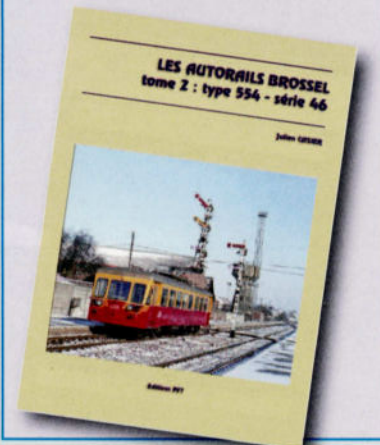
← FOTO 134-15

✓ FOTO 134-16

Het ex-Bistro-rijtuig 12.780 van de NMBS dat was verkocht aan "Train Lodge" in Amsterdam (zie OP DE BAAN 130 blz 12) kreeg een volledige nieuwe schildering. De omgeving van Train Lodge wordt verder afgewerkt.
Armand BEERLANDT, 1 april 2016.

**Weldra
beschikbaar
zie
middenkatern**

FOTO 134-17 Sinds het veranderen van de dienstregeling in april, rijdt er een stam van 10 M4-rijtuigen op zondag (heen en terug) tussen Brussel en Arlon. Deze ongewone samenstelling vinden we bij de IC-treinen 2113 (Brussel-Zuid 13.33 - Arlon 16.28) en 2140 (Arlon 17.32 - Brussel-Zuid 20.27). Doortocht op 5 mei te Aux Basses tussen Hogne en Haversin met IC 2140 gesleept door de 1348. Christian AUQUIERE.

De Oriënt Express op doortocht in België

FOTO 134-18 De lege stam rijtuigen van de Oriënt Express VSOE reed op 5 juni 2016 tussen Paris- Est en Liège-Guillemins via Jeumont - Erquelinnes en Charleroi, alvorens naar Venezia verder te rijden. Doortocht te Java, op de lijn 125 Namur - Liège, gesleept door de 1354. Andy ENGELEN.

265

Levering NMBS: 03-03-1966

Nummering: 228.265: 03-03-1966 ⇨ 265: 01-01-1971

Stelplaatsen: ⇨ Ronet: 03-03-1966
 ⇨ Oostende: 26-05-1968 ⇨ Stockem: 27-09-1970
 ⇨ Kinkempois: 17-03-1980 ⇨ Kortrijk: 01-06-1986
 ⇨ St- Ghislain: 24-09-1995 ⇨ Merelbeke: 01-05-1996
 ⇨ Kinkempois: 01-06-1996 ⇨ Charleroi-S: 28-05-2000
 ⇨ Kinkempois: 10-12-2006

Uit exploitatie: 21-10-2013

FOTO 134-19 *La Brouck, 29-10-1983. J- L VANDERHAEGEN.*

267

Levering NMBS: 21-06-1965

Nummering: 228.267: 21-06-1965 ⇨ 267: 01-01-1971

Stelplaatsen: ⇨ Ronet: 21-06-1965
 ⇨ Oostende: 26-05-1968 ⇨ Stockem: 27-09-1970
 ⇨ Kinkempois: 17-03-1980 ⇨ Kortrijk: 01-06-1986
 ⇨ St- Ghislain: 24-09-1995 ⇨ Merelbeke: 01-05-1996
 ⇨ Kinkempois: 01-06-1996 ⇨ Charleroi-S: 28-05-2000
 ⇨ Kinkempois: 10-12-2006

Uit exploitatie: 31-12-2013

FOTO 134-20 *Hever, 17-11-1988. J- L VANDERHAEGEN.*

268

Levering NMBS: 16-07-1965

Nummering: 228.268: 16-07-1965 ⇨ 267: 14-01-1971

Stelplaatsen: ⇨ Ronet: 16-07-1965
 ⇨ Oostende: 26-05-1968 ⇨ Stockem: 27-09-1970
 ⇨ Kinkempois: 17-03-1980 ⇨ Kortrijk: 01-06-1986
 ⇨ St- Ghislain: 24-09-1995 ⇨ Merelbeke: 01-05-1996
 ⇨ Kinkempois: 01-06-1996 ⇨ Charleroi-S: 28-05-2000
 ⇨ Kinkempois: 10-12-2006

Uit exploitatie: 26-11-2013

FOTO 134-21 *Hennuyères, 31-10-1978. J- L VDH.*

269

Levering NMBS: 10-09-1965

Nummering: 228.269: 10-09-1965 ⇨ 269: 16-01-1971

Stelplaatsen: ⇨ Ronet: 10-09-1965
 ⇨ Oostende: 26-05-1968 ⇨ Stockem: 27-09-1970
 ⇨ Kinkempois: 17-03-1980 ⇨ Kortrijk: 01-06-1986
 ⇨ St- Ghislain: 24-09-1995 ⇨ Merelbeke: 01-05-1996
 ⇨ Kinkempois: 01-06-1996 ⇨ Charleroi-S: 28-05-2000
 ⇨ Kinkempois: 10-12-2006

Uit exploitatie: 26-11-2013

FOTO 134-22 *Brussel-Zuid, 11-06-1981. J- L VDH.*

2007

Levering NMBS: 12-12-1975

Nummering: 2007: 12-12-1975

Stelplaatsen:

- ⇒ Ronet: 12-12-1975
- ⇒ Stockem: 27-09-1993
- ⇒ Antwerpen-Noord: 13-12-2009
- ⇒ Stockem: 15-06-2010

Uit exploitatie: 31-12-2013

FOTO 134-23 Natoye, 8 april 2011.
Yves STEENEBRUGGEN.

2024

Levering NMBS: 19-12-1977

Nummering: 2024: 19-12-1977

Stelplaatsen:

- ⇒ Ronet: 19-12-1977
- ⇒ Stockem: 27-09-1993
- ⇒ Antwerpen-Noord: 13-12-2009

Uit exploitatie: 31-12-2013

FOTO 134-24 Ronet, 18 april 1978.
Jean- Luc VANDERHAEGEN.

5510

Levering NMBS: 17-08-1961

Nummering: 205.010: 17-08-1961
5510: 01-01-1971

Stelplaatsen:

- ⇒ Kinkempois: 17-08-1961
- ⇒ Gouvy: 26-09-1963
- ⇒ Jemelle: 25-10-1979
- ⇒ Kinkempois: 01-10-1982

Uit exploitatie: 31-12-2013

FOTO 134-25 Rivage, 23 juli 1980.
Serge MARTIN.

5517

Levering NMBS: 26-09-1961

Nummering: 205.017: 26-09-1961
5517: ² 01-01-1971

Stelplaatsen: ⇒ Kinkempois: 26-09-1961

Uit exploitatie: 31-12-2013

FOTO 134-26 Houraing, 17 juli 1996.
Michel HANSSENS.

FOTO 134-27 Sinds het begin van de lente worden de vier voormalige locomotieven van de NMBS, de 5215, 5217, 7388 en 7389, eigendom van de maatschappij Somei en verhuurd aan de firma OCVIA (spoorwerken), ingezet bij de aanleg van de nieuwe HSL-lijn om de steden Nîmes en Montpellier (61 km) te omzeilen. Op 25 april 2016 zien we de 1605 (ex-5215) met een ballastrein in de omgeving van Aubord. De 5217 bevindt zich aan de andere zijde. Gwenaël PIERART.

FOTO 134-28 De aan Colas Rail verhuurde 7388 en 7389 slepen treinen voor bovenleidingswerken. Générac, 22 april 2016. Gwenaël PIERART.

FOTO 134-29 Terugrit van een lege ballasttrein naar de werfbasis op 20 april 2016 in Vergèze, met de 5217 op kop en de 5215 achteraan de trein. Gwenaël PIERART.

FOTO 134-30 De 7389 sleept op 20 april een bovenleidingstrein in de buurt van Garons. Gwenaël PIERART.

Vijf nieuwe werkplaatsen zijn in aanbouw en in verschillende afwerkingsfazen:

- Kinkempois komt in dienst op het einde van dit jaar;
- Arlon (als vervanging voor de werkplaats van Stockem);
- Merelbeke, die de huidige werkplaats behoudt en de wagenwerkplaats van Gentbrugge mee zal beheren;
- Hasselt (hoofdzakelijk voor het onderhoud van de M6-rijtuigen) en uiteindelijk Ottignies (voor het klein onderhoud van de Desiro-motorstellen).

↑ *Bovenaan een beeld van de nieuwe werkplaats van Merelbeke op 4 mei 2016, gebouwd op het terrein van de voormalige vorming. De werken begonnen in juni 2015; het grootste deel is afgevoerd. Bovenleiding en sporen worden volop geplaatst.*

↖ *Dit beeld toont de funderingswerken voor de werkplaats van Hasselt. Het betreft een aanvulling van de huidige werkplaats met twee nieuwe sporen. Deze wordt gebouwd tussen de huidige werkplaats (links) en de lijn 35 Hasselt - Leuven (rechts op de foto). Twee bijkomende sporen met een lengte van 194 m kunnen een stam van vijf M6-rijtuigen ontvangen. Rechts komt er een nieuwe bundel van zeven sporen voor het ontvangen en reinigen van treinstellen en rijtuigen.*

Johny BRAUNS, 10 maart 2016.

← *Deze tweede foto toont de opbouw van de metalen structuur van de werkplaats op 17 juni 2016.*

Johan VAN DER EYCKEN.

Tragisch spoorwegongeval

Op zondag 5 juni 2016 rond 23.00 uur, ramde IC 3820 Moeskroen - Liers aan hoge snelheid (90 km/h) goederentrein 48531 Yves-Gomezée (carrière des Petons) - Millingen (D). Het ongeval gebeurde te Saint-Georges-sur-Meuse (station Hernallesous-Huy), nabij het gehucht La Mallieue, op lijn 125 Namur - Liège. De IC was samengesteld uit de stellen 548 en 461.

Drie personen lieten hierbij het leven terwijl negen gewonden werden afgevoerd.

Naar verluidt heeft de bestuurder van de IC te laat gereageerd op een sein met twee gele lichten en niet gereageerd op het volgende stopsein. Het onderzoek zal uitwijzen wat er fout liep, en dat ondanks een noodremming, bij het zien van de andere trein. Beide seinen waren (helaas) nog niet uitgerust met TBL1+ om dit tragisch ongeval te voorkomen.

De schade aan het motorstel 548 is aanzienlijk; het eerste rijtuig is vernield.

Opening van de lijn 219

Sinds enkele maanden is de nieuwe industriële lijn 219 in dienst in de haven van Gent. Deze lijn verbindt de bundel Zandeken (aan de lijn 55 tussen Wondelgem en Ertvelde) met de zuidelijke oever van het Kluizendok. De eerste vaste trein op deze lijn is een containertrein uit Mortara in Italië. De trein rijdt van woensdag t/m zondag bij vertrek uit Mortara (trein 40373) en komt 's anderendaags aan in Gent-Kluizendok-Zuid om 08.00. In de andere richting rijdt de trein van maandag t/m vrijdag (trein 40378), vertrek uit Gent-Kluizendok Zuid om 20.20.

FOTO 134-31 Op 20 april 2016 duwt de 7711 trein 40373 (afkomstig uit Mortara) van de bundel Zandeken naar Gent-Kluizendok-Zuid. Dit is nodig omdat het niet mogelijk is om de loc rond te zetten aan het Kluizendok. Wim DE RIDDER.

Lijn 144 op enkel spoor

Sinds 12 juni 2016 wordt de L144 Gembloux - Jemeppe-s/S uitgebaat op enkel spoor. Spoor B ging definitief buiten dienst, behalve het rangeersas aan de ingang van Jemeppe. De bovenleiding wordt weggehaald en de wissels, die toegang verleenden, vastgeklonken.

Om even te herhalen: er rijden slechts vier heen- en terugritten van maandag tot vrijdag (twee 's morgens en twee in de late namiddag). Dieselmotorstellen reeks 41 rijden op deze lijn. De goederentreinen (ongeveer 12 per dag in de zuid-noord richting) vanuit de Athus-Meuse-lijn naar Antwerpen, rijden langs de lijnen 130/144/139 (Namur - Jemeppe - Gembloux - Ottignies - Leuven). In tegenover-

gestelde richting rijden zij langs de lijnen 139/140/147/130 (Leuven - Ottignies - Fleurus - Namur) of uitzonderlijk langs 139/161 (Leuven - Ottignies - Namur) in geval van vertraging.

Stof tot nadenken:

- L144 is uitgerust met ETCS sinds 13 december 2015;
- automatische biljettenverdelers werden in 2015 geïnstalleerd op het perron van spoor B (nu buiten dienst!) te Mazy en Chapelle-Dieu;
- spoor B was in slechte staat en 2/3 van de dwarsliggers werd vernieuwd in 2013. 1/3 moest nog worden vernieuwd, of minder dan 4 km);
- alle bruggen werden grondig gecontroleerd tussen 2008 en 2012...

Een Belgische stam gesleept door een Sloveense locomotief!

Op 27 februari 2016 werd de Krokus-Express (zie ODB 133 blz. 22) Schladmung (in Oostenrijk) - Den Haag gesleept door de Taurus ES64 U4 nr 541-016 van de Sloveense Spoorwegen (SZ) (Siemens 21470 / 2007), geschilderd sinds 2015 voor de 100ste verjaardag van de uitgave van de relativiteitstheorie van Albert Einstein. De stam was samengesteld uit NMBS-rijtuigen, waarvan het Restorijtuig en zeven rijtuigen type I6. Doortocht te Brixen im Thale, tussen Kitzbuhel en Wörgl. Christoph SCHNEIDER.

Nieuw bananentransport

Begin maart 2016 ging een nieuw bananenvoer van start vanuit Sloehaven (NL) naar Zwitserland, met tussenstop te Antwerpen-Noord. De trein rijdt tweemaal per week, dinsdag en woensdag vanuit Sloehaven tot Antwerpen-Noord, maandag en dinsdag in de andere richting. De trein bestaat uit zes Zwitserse koelwagens. Om rangeringen te vermijden, wordt hij ingesloten door twee locomotieven reeks 77.

Te Antwerpen-Noord worden deze wagens opgenomen in trein 45900 met bestemming Basel (CH).

Hieronder de theoretische dienstregeling van deze ritten tussen Sloehaven en Antwerpen-Noord. De treinen rijden op aanvraag:

47631 ②③

Sloehaven 16.46

Antwerpen-Noord 19.20

47632 ①②

Antwerpen-Noord 22.35

Sloehaven 00.15.

FOTO 134-32 ↑ *Het nieuwe bananenvoer tussen Sloehaven en Basel startte begin maart. Boven een foto gemaakt te Nispen, tussen Roosendaal en Essen op 20 maart 2016.*
Wim DE RIDDER.

FOTO 134-33 *Op 19 april 2016 rijdt de bananentrein 47631 van Sloehaven naar Antwerpen-Noord over de verbindingsslijn die uit de haven komt. De trein is ingesloten door de 7783 en de 7771, dit om rangeringen bij het kopmaken in Roosendaal te vermijden.*
Michel DE ESCH.

De 554.14 bewaard door SDP

In 1986 verwerf *Toeristische Trein Zolder* (TTZ) de 4614, zelfs voor zijn schrapping (officieel op 1 augustus 1986).

Op 13 augustus 1986 reed hij op eigen kracht van Haine-Saint-Pierre (waar hij terug in rijvaardige staat werd hersteld) naar Zolder, net op tijd voor het jaarlijkse spoorwegfestival. Daar werd hij voor het eerst gebruikt voor ritten op het uitgestrekte spoorweginet van de mijn van Zolder.

Gedurende de volgende winter werd hij gerestaureerd in de versie met twee tinten groen, één enkele witte koplamp en gele zichtbaarheidsbanden in trapeziumvorm. In die toestand werd hij in augustus 1987 officieel in dienst genomen, in het bijzijn van de kleine *Brossel* 551.48 van de NMBS. Drie jaar later voerde hij het merendeel van de ritten uit op de terreinen van de mijn van Zolder (zie pagina 67).

In het vooruitzicht van de sluiting van de mijn werd de 554.14 op 24 juni 1990 overgebracht naar As, samen met de rest van het materieel van de vereniging. TTZ werd toen *Limburgse Stoomvereniging* (LSV). De motorwagen reed gedurende acht jaar tussen As en Eisden. In 1998 werd hij voorlopig afgesteld om een grondige restauratie te ondergaan. Tengevolge van de onwrikbare houding van de gemeenten bij de oprichting van het *Kolenspoor*, moest

FOTO 134-34 De 554.14 wordt op een dieplader voor wegverkeer geladen te Maredsous, op 23 mei 2016. Gwenaël PIERART.

LSV haar activiteiten stopzetten en in 2002 werd de motorwagen verkocht aan Railbikes (spoorfietsen) te Maredsous.

Hij werd op 27 maart 2002 via de weg overgebracht naar Maredsous en op een stuk spoor geplaatst nabij het station; sindsdien deed hij er dienst als drankge-

legenheid voor de toeristen die gebruik maken van de spoorfietsen.

De nieuwe eigenaar van het station wenste de motorwagen niet te behouden en stelde hem te koop. Hij werd uiteindelijk aangekocht door onze vrienden van SDP (*Stoomtrein Dendermonde- Puurs*).

FOTO 134-35 Vertrek van de motorwagen vanuit Maredsous richting Baasrode. Gwenaël PIERART.

De AR.86 van de ASVi aan de Somme

Op 15, 16 en 17 april 2016 organiseerde de "Chemin de Fer de la Baie de Somme" zijn tiende stoomtreinfestival. Het gaat om de grootste manifestatie van haar soort in Frankrijk met steeds een uitzonderlijk programma. Niet minder dan twaalf stoomlocomotieven werden ingezet, zowel op meter- als op normaalspoor. Opvallende deelnemers waren de Pacific 231 K 8 (die tot het nationale spoorwegpatrimonium behoort) en eveneens de 99 6001 van de Harzer Schmalspurbahnen. Ook een vierdelig metrostel type Sprague uit 1929 van de Parijse metro was in dienst, aangedreven door een in een rijtuig geplaatste generator. Tot slot was ook de motorwagen AR.86 van de ASVi aanwezig.

In de vier belangrijkste stations van het net (Saint-Valery, Noyelles, Le Crotoy en Cayeux) waren animaties voorzien. Zo werd in een voor het verkeer afgesloten straat in Cayeux een 600 mm-lijn van enkele honderden meter lang aangelegd waarop een stoomlocomotief van Decauville pendelde. In Le Crotoy werd de door Crochat gebouwde motorwagen AT1 van de Association Musée des Transports de Pithiviers gebruikt voor pendelritten op

FOTO 134-36 De AR.86 voor de kleine loods in Le Crotoy. Rechts neemt de 1Ct nr. 2, afkomstig uit Puerto Rico, water. Deze machine werd in 1889 gebouwd door Cail. Alain BREYSEM.

FOTO 134-37 Op 15 april 2016 nadert de AR.86 het station van Le Crotoy. Michel AERTS.

een stuk 600 mm-spoor voor het station.

Het was de eerste keer dat een motorwagen van de voormalige buurtspoorwegen in het buitenland werd ingezet, afgezien van enkele diensten tot vlak over de grens.

Op vrijdag 15 april reed hij twee pendelritten tussen Saint-Valery en Le Crotoy. Zijn geringe capaciteit maakte echter het inleggen van een bijkomende stoomtrein noodzakelijk.

Tijdens het weekend van 16 en 17 april pendelde de onvermoeibare motorwagen tussen Saint-Valery-Ville en Saint-Valery Port.

Deze kleine motorwagen bleef niet onopgemerkt en hij werd zeer gewaardeerd door het publiek en de spoorwegliefhebbers.

Ook het Stoom Centrum Maldegem was aanwezig met de tenderlocomotief "Fred", gebouwd door Avon-side. Tijdens de drie dagen reed ze op het normaalspoorgedeelte tussen Saint-Valery en Noyelles.

FOTO 134-38 De 99 6001 van de Harzer Schmalspurbahnen was één van de hoofdattracties tijdens het stoomfestival. Deze locomotief werd in 1939 gebouwd door Krupp. Voor haar komst naar de baai van de Somme had ze eigenlijk een reis door Europa moeten maken, dit in het kader van "25 Jahre Volldampf in Freiheit". Van 2 tot 4 april had ze in Brussel moeten staan terwijl op 5 april een bezoek aan Antwerpen was gepland. Jammer genoeg maakten de tragische aanslagen in Brussel een einde aan deze plannen. We zien deze machine in actie met een trein naar Cayeux aan de uitrit van Saint-Valery, op een korte en steile helling die de bijnaam "Mont-Blanc" kreeg. Philippe DE GIETER.

FOTO 134-39 Op 15 april 2016 keert de AR.86 onder een dreigende hemel terug van Le Crotoy naar Saint-Valery. Hij zal weldra aankomen in het station van Noyelles waar doorgaande treinen van front moeten veranderen om hun reis naar Saint-Valery en Cayeux verder te zetten. Jean-Luc VANDERHAEGEN

FOTO 134-40 Dit is een in België gebouwde trein! De 1Ct nr. 15 van de CFBS is afkomstig van de VFIL (Voies Ferrées d'Intérêt Local, lijn Noyon - Guiscard) en werd gebouwd door Haine-Saint-Pierre in 1919 (FUF nr. 1316). De rijtuigen werden eveneens in België gebouwd, namelijk door Manage. De locomotief is op 17 april 2016 in volle actie op de helling aan de uitrit van Saint-Valery met een trein naar Cayeux. Philippe DE GIETER.

FOTO 134-41 De AR.86 aan het eindpunt Saint-Valery Port op 17 april 2016. Philippe DE GIETER.

FOTO 134-42

Op 16 april 2016 verlaat de AR.86 Saint-Valery Ville voor een korte rit naar Saint-Valery Port.

Jean- Luc VANDERHAEGHEN.

De AR.86 van de ASVi

Op 18 september 1933 kreeg de NMVB- werkplaats van Kuregem de opdracht om een aantal motorwagens, waaronder de AR.86, te bouwen. Hij beschikte over een benzinemotor van Brossel met zes cilinders die een vermogen van 95 pk ontwikkelde. De houten kast was afkomstig van het rijtuig A.1406. De motorwagen woog leeg 10,7 t en hij bood 24 zitplaatsen.

Hij werd op 1 juli 1934 in dienst gesteld op de lijn Wavre - Jodoigne. In 1946 bevond de motorwagen zich zonder motor in de stelplaats van Leuven. Hij werd toen tijdelijk als bijwagen gebruikt.

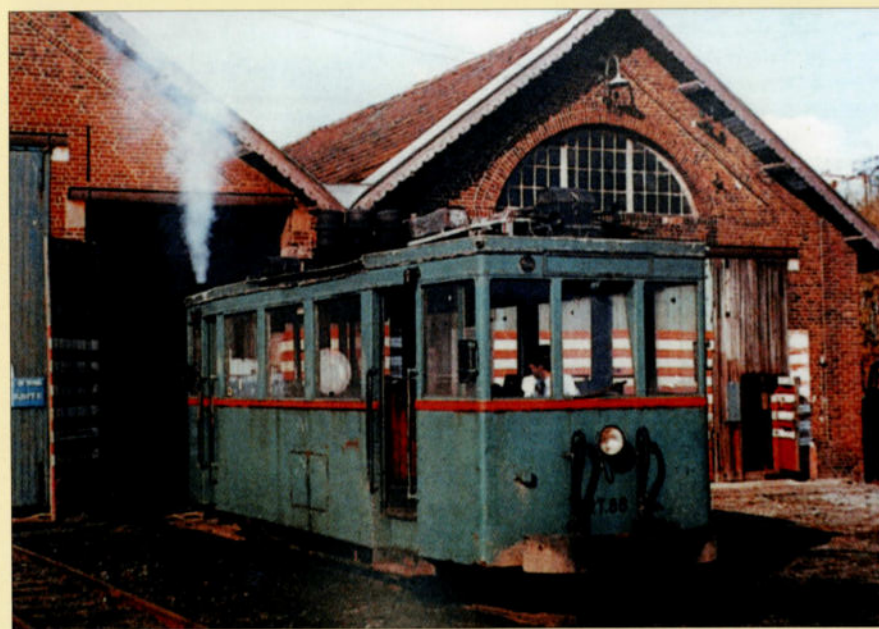
In 1948 werd hij in de werkplaats van Kessel- Lo omgebouwd tot ART ('auto-rail tracteur'). Zijn gewicht werd verhoogd tot 19,5 t en hij kreeg een GM-dieselmotor type 6-71 die een vermogen van 148 pk ontwikkelde. Na deze ombouw werd hij in 1949 toegewezen aan de stelplaats Haacht, gevolgd door een mutatie naar Leuven in 1951. Vanaf 1955 werd de motorwagen ingezet op de lijn Jodoigne - Mellet en in 1956 kwam hij in de stelplaats van Jodoigne terecht. In 1958 reed hij tussen Jodoigne en Wavre. In 1960 volgde een transfert naar Tienen voor het vervoer van suikerbieten. Op 21 november 1965 werd hij gekocht door de Charbonnage d'Argenteau waar hij een groene livrei met rode band kreeg. In 1980 werd hij verkocht aan de ASVi te Thuillies.

➤ *De ART.86 in de loods van de Charbonnage d'Argenteau.*

➤ *...en kort na zijn aankomst te Thuillies in 1980.*

Datum en fotograaf onbekend.

Verzameling André WITMEUR / TSP.

NEWS

priveoperatoren

DB- Cargo neemt meer en meer diensten over in Open-Access die voorheen beheerd werden in samenwerking met NMBS-Logistics via COBRA.

Bovenop de treinen naar Nederland, zorgt de operator voor rechtstreekse treinen langs Aachen West van en naar Duitsland.

Sinds het wijzigen van de dienstregeling in april, neemt DB-Cargo het slepen op zich van de steenkooltrein uit Gent naar Garching (D). Deze trein bestaat uitsluitend uit twee assige zelflossers van het type Fc, nog zelden te zien op het Belgische net want NMBS-Logistics bezit geen dergelijke wagens meer.

Het slepen van deze treinen gebeurt door de gekende locomotieven van de reeks 6400 (Vlaamse Reuzen), het kan echter ook gebeuren dat de 77000 van ECR (Class 66) het laatste deel slepen in de haven van Antwerpen.

De konvooien langs Aachen West worden gesleept door TRAXX-en van de reeks 186 van ECR, de Duitse operator beschikt niet over elektrische locomotieven voor dit lijngedeelte.

Hier de lijst met de voorziene dagritten:

41562 ⑦	Aachen West 16.20 - Kinkempois 17.30	44616 ①③⑤	Gent-Zeehaven 14.24 - Kijfhoek 17.56
44602 ①-⑤	Gent-Zeehaven 18.50 - Essen 21.47	44616 ②④	Gent-Zeehaven 13.24 - Kijfhoek 16.56
44606 ①-⑤	Gent-Zeehaven 07.04 - Sas-van-Gent 07.48/ 08.19 - Sluiskil-Dow 10.01	47509 ⑦	Kinkempois 17.53 - Sittard 18.56
44607 ①-⑤	Sluiskil-Dow 10.30 - Sas-van-Gent 11.00/ 17.45 - Gent-Zeehaven 18.27	47512 ⑦	Sittard 11.53 - Kinkempois 13.01
44608 ①-⑤	Gent-Zeehaven 13.35 - Sas-van-Gent 14,15	47514 ⑥	Sittard 19.24 - Kinkempois 20.28
44609 ①	Kijfhoek 12.03 - Antw.-Noord 13.38/ 14.08 - Verb. Bayer 14.28	47528 ③⑤	Aachen West 07.12 - Zeebrugge-Ramskapelle 11.32
44609 ②④	Kijfhoek 12.03 - Antw.-Noord 13.38/ 15.12 - Verb. Bayer 14.28	47528 ⑦	Aachen West 06.12 - Zeebrugge-Ramskapelle 10.17
44609 ③	Kijfhoek 14.03 - Antw.-Noord 15.38/17.09 - Verb. Bayer 15.35	47608 ①-⑤	Gent-Zeehaven 10.55 - Sas-van-Gent 11.31/ 12.20 - Sluiskil-Dow 13.05
44609 ⑤	Kijfhoek 12.03 - Antw.-Noord 13.38/ 14.57 - Verb. Bayer 15.20	47609 ①-⑤	Sluiskil-Dow 14.00 - Sas-van-Gent 14.40/ 14.45 - Gent-Zeehaven 15.21
44610 ③	Verb. Degussa 19.10 - Antw.-Noord 19.34/ 19.50 - Kijfhoek 22.27	47612 ①-⑤	Jemelle 17.37 - Marloie 17.49/18.29 - Kin- kempois 19.32/21.53 - Maastricht 22.21
44610 ②④⑤	Verb. Degussa 18.15 - Antw.-Noord 18.38/ 18.48 - Kijfhoek 20.27	47812 ⑥	Jemelle 17.37 - Marloie 17.49/18.29 - Kinkempois 19.32
44610 ⑥	Verb. Degussa 12.15 - Antw.-Noord 12.37/ 12.51 - Essen 14.26	47812 ⑦	Kinkempois 09.54 - Maastricht 10.31
44611 ①-⑤	Sas-van-Gent 11.50 - Gent-Zeehaven 12.30	47613 ⑦	Maastricht 12.42 - Kinkempois 13.13/15.20 - Jemelle 16.51
		47615 ①③⑤	Sittard 14.24 - Kinkempois 15.19

FOTO 134-43 Als gevolg van de spoorperikelen op de lijn 24 Glons - Aachen West werd op 2 maart 2016 de Mercedes-trein in Has-selt uitgeweken. De 6515 en 6512 van DB Cargo namen de trein over tot in Zeebrugge, terwijl de TRAXX 186 166 van ECR als voertuig aan de trein gekoppeld bleef. Doortocht in Schulen. Johnny BRAUNS.

FOTO 134-44 Sinds enkele weken wordt een schroottrein voor Genk-Goederen gesleept door een TRAXX van ECR. Deze trein uit Köln rijdt over Aachen en Montzen. Voorheen sleepten diesellocomotieven deze trein met de reeks 6400 van DB Cargo en werd er langs Sittard en Visé gereden. De E186 341 op de helling naar het viaduct aan de ingang van het station Hasselt, komende van Diepenbeek, op 30 april 2016. Johnny BRAUNS.

47616 ②④ Kinkempois 09.59 - Sittard 11.00	48565 ① Zeebrugge-Ramscapelle 14.33 - Essen 17.13	60243 ①③⑤ Antwerpen-Waaslandhaven-Zuid 14.55 - Verb. ADPO 15.03
47616 ⑥ Kinkempois 10.29 - Sittard 11.19	48570 ②③④⑤⑥ Essen 08.27 - Gent-Zeehaven 10.28	60244 ①-⑤ Rac. ITC 18.50 - Antwerpen-Waasland- haven-Zuid 19.16
47633 ⑤ Sittard 17.54 - Visé 18.30/19.21 - Antwerpen- Waaslandhaven-Zuid 22.04	48571 ①-⑤ Gent-Zeehaven 15.32 - Essen 17.46	60245 ①-⑤ Antwerpen-Waaslandhaven-Zuid 17.34 - Rac. ITC 18.00
47634 ② Antwerpen-Waaslandhaven-Zuid 19.18 - Visé 22.35	48575 ②③④⑤⑥ Zeebrugge-Ramscapelle 05.03 - Essen 07.48	60247 ②③⑤ Antwerpen-Berendrecht 10.39 - Antwerpen- Noord 11.09
47635 ④ Sittard 17.54 - Visé 18.30/19.21 - Antwerpen- Noord 21.38 - Verb. Bayer 22.00	48577 ④ Terneuzen 19.00 - Gent-Zeehaven 20.21	60248 ①④ Antwerpen-Noord 16.17 - Antwerpen-Schijn- poort 16.35 - Verb. BP 17.48
47636 ① Verb. Bayer 19.00 - Antwerpen-Noord 19.24/19.43 - Visé 22.35	48577 ⑤ Gent-Zeehaven 10.33 - Aachen West 14.27	60249 ③ Antw.-Kiel 08.30 - Verb. Hemiksem 09.33
48533 ⑤ Zeebrugge-Ramscapelle 14.47 - Essen 17.13	48578 ③ Aachen West 07.24 - Gent-Zeehaven 10.50/ 15.03 - Terneuzen 16.15	60263 ③ Verb. Bayer 17.30 - Verb. Degussa 17.48
48539 ③ Zeebrugge-Ramscapelle 14.33 - Essen 17.13	49510 ① Antwerpen-Schijnpoot 07.00 - Antwerpen- Kiel 07.19/07.35 - Boom 07.55/08.20 - Verb. Hemiksem 08.35	60263 ① Verb. Bayer 15.25 - Verb. Degussa 15.41
48540 ⑤ Essen 09.19 - Zeebrugge-Ramscapelle 12.06	49511 ⑤ Verb. Hemiksem 07.35 - Antwerpen-Kiel 07.45/20.11 - Essen 20.56	60263 ⑤ Verb. Bayer 16.25 - Verb. Degussa 16.41
48542 ①-⑦ Aachen-West 15.15 - Genk-Goederen 20.10	60202 ① Verb. Bayer 13.15 - Antwerpen-Noord 13.33	60402 ① Kinkempois 09.20 - Bressoux 09.30
48543 ① Bressoux 08.38 - Aachen-West 10.27	60239 ③ Verb. Hemiksem 07.35 - Antw.-Kiel 07.45	60402 ② Kinkempois 12.55 - Bressoux 13.05
48543 ②④⑥ Genk-Goederen 04.54 - Bressoux 06.15/ 08.29 - Aachen-West 10.27	60240 ①-⑤ Verb. Ashland 12.12 - Antwerpen-Waasland- haven-Zuid 12.42	60402 ⑤ Kinkempois 07.00 - Bressoux 07.10
48548 ③ Essen 09.17 - Zeebrugge-Ramscapelle 12.30	60241 ①-⑤ Antwerpen-Waaslandhaven-Zuid 11.00 - Verb. Ashland 11.30	60404 ②③⑤ Genk-Goederen 11.23 - Kinkempois 12.38
48549 ③⑤ Genk-Goederen 08.00 - Aachen-West 09.46	60242 ①③⑤ Verb. ADPO 16.40 - Antwerpen-Waasland- haven-Zuid 16.47	60606 ①-⑥ Jemelle 15.54 - Marloie 16.05
48562 ① Essen 09.27 - Zeebrugge-Ramscapelle 12.03		

Rurtal**bahn**

FOTO 134-45 Sinds enkele weken sleept RurtalBahn Cargo (Transport) een trein met auto- onderdelen van de maatschappij ARS Altmann tussen Bremen en Zeebrugge. In België vervoert deze trein onderdelen van Daimler en rijdt tweemaal per week, op maandag en donderdag, als uitzonderlijk vervoer omdat de gesloten wagens het vrijeruimteprofiel overschrijden, hetgeen aanleiding geeft tot strikte snelheidsbeperkingen op verschillende plaatsen van het net.

Deze trein rijdt in principe 's nachts, maar wegens werken in de buurt van Aachen West konden we hem op 4 april 2016 fotograferen met verschillende uren vertraging op het gekende viaduct van Moresnet, bouwwerk dat in september 100 jaar wordt. Maarten SCHOUBBEN.

FOTO 134-46 ARS, een der grootste vervoerders van auto's in Europa, bezit twee types van gesloten wagens, een zeer hoog model en een kleiner. Op 23 april reed de trein uitzonderlijk overdag en bestond alleen uit wagens van de tweede soort. Hij heeft Zeebrugge verlaten en rijdt voorbij Dudzele waar wij rechts de werken aan de nieuwe A11 autoweg zien, een traject van 12 km dat de N31 te Brugge met de N49 te Westkapelle zal verbinden. Maarten SCHOUBBEN.

FOTO 134-47 Voor het eerst werd door Captrain een militaire trein gesleept met vertrek vanuit de kazerne van Marche-en-Famenne. Op 2 mei 2016 heeft de PB08 van Captrain een lege trein aan de haak tussen Kinkempois en Marche. Doorrit te Comblain-la-Tour. Michel HANSSENS.

FOTO 134-48 Het baanvak Mol - Hasselt van de lijn 15 ziet normaal geen goederentreinen rijden in het dagelijks verkeer. Toch worden er van tijd tot tijd treinen omgeleid langs deze lijn, enkel om de lijnkennis van de bestuurders op peil te houden. Zo ook op 30 april 2016, met een lege autotrein komende van de A.E.T.-Terminal te Antwerpen en op weg naar Aachen West. Op de foto zien we de Class 66 RL002 - V270 van Trainsport-RTB aan de uitrit van Beringen. Johnny BRAUNS.

Rurtal**bahn**

FOTO 134-49 Na een lange afwezigheid voor het plaatsen van de ETCS, kwam de PB01 terug in dienst bij de RurtalBahn. Voor alle zekerheid voerde de PB01 op 12 mei 2016 een proefrit uit tussen Aachen West en Brussel-Noord via Montzen, Hasselt en Leuven (frontverandering). De terugrit ging langs Mechelen, Aarschot en Hasselt.

De foto bovenaan toont de frontverandering in Leuven terwijl de foto onderaan in Brussel-Noord werd genomen. Dit zijn twee zeldzame plaatsen voor een Class 66. Maarten SCHOUBBEN.

FOTO 134-50 De Class 66 RL001 draagt sinds kort Railtrax-stickers alsook het nieuwe nummer 266 031. Op 6 mei 2016 sleept zij uitzonderlijk de trein Genk - Curciti in plaats van de niet beschikbare elektrische locomotief 186 123. Doortocht te 's Herenelderen op de lijn 34 tussen Bilzen en Tongeren. Maarten SCHOUBBEN.

FOTO 134-51 Op 21 april 2016 sleept de DE 6607, tijdelijk gehuurd door Railtrax, de goederentrein tussen Genk-Goederen en Aachen West, hier tijdens de doorrit te Hoeselt. Maarten SCHOUBBEN.

NEWS

privéoperatoren

Haven Genk

FOTO 134-52 →

Voor de bediening van zijn installaties, gebruikt de haven van Genk spoor/wegvoertuigen van het type RR3044B van Mol, gelijkend op deze die door de NMBS gebruikt worden (reeksen 97 en 98 - zie ODB 132 blz. 18).

Genk, 8 maart 2016.

Andy ENGELEN.

FOTO 134-53 ↘

De twee locomotors Cockerill nr. 5 (nr. 3659) en 6 (nr. 3658 / 1966) staan sindsdien buiten dienst.

Genk, 8 maart 2016.

Andy ENGELEN.

FOTO 134-54 ↓

Doorrit op 6 mei 2016 te 's Heren-elden nabij Tongeren van de 186 150 van Crossrail, aan kop van trein 42567 Antwerpen- Krommenhoek (Linkeroever) - Karlsruhe Hafen. De trein is beladen met containers van MSC en Maersk.

Deze trein rijdt op maandag, woensdag en vrijdag (Antwerpen-Krommenhoek 13.47 - Antwerpen-Noord 15.11/15.25 - Tongeren 17.32/17.49 - Montzen 18.42/21.00 - Karlsruhe 07.00). In omgekeerde richting wordt 's nachts gereden (42566) aankomst 08.58 te Antwerpen-Krommenhoek. Maarten SCHOUBBEN.

Rusland

Verdere vernieuwing van het tractiematerieel

De Russische spoorwegen (RZD) gaan ook in 2016 verder met de vernieuwing van het rollend materieel. Dit jaar zullen meer dan 500 nieuwe locomotieven geleverd worden: 257 elektrische en 250 diesellocomotieven. De waarde van deze investeringen wordt geschat op 800 miljoen euro. Er worden verschillende reeksen geleverd:

Voor de goederendienst:

- 15 dubbele locomotieven voor 3 kV type **2ES10** "Granit", gebouwd door *Oural Locomotives*, *Siemens* en *Sinara* (221 machines besteld in mei 2010, 120 km/h, 8400 kW, asynchrone tractie, al 125 locs in dienst eind 2015);
- 20 dubbele locomotieven voor 25 kV 50Hz type **2ES5K** "Yermak" van *NEVZ Novotcherkassk* (250 machines besteld in 2006, 110 km/h, 6560 kW, reeds 222 locs in dienst eind 2015);
- 78 driedelige locomotieven voor 25kV 50Hz type **3ES5K** "Yermak" van *NEVZ Novotcherkassk* (10.000kW, geleverd sinds 2007, al 743 locs in dienst eind 2015);
- 86 dubbele locomotieven voor 3 kV type **2ES6** 'Sinara' van *Oural Locomotives* en *Sinara* (6200 kW, 120 km/h, geleverd sinds 2007, al 561 locs in dienst eind 2015, 120 km/h, 6200 kW);

- 15 driedelige locomotieven voor 3 kV type **3ES4K** "Dontshak" van *NEVZ Novotcherkassk* (9300 kW, 120 km/h, geleverd sinds 2006, 143 locs in dienst eind 2015);
- 6 dubbele diesellocomotieven type **2TE116U** van *Lugansk* (geleverd sinds 2007, 5300 kW, 100 km/h, reeds 337 locs in dienst eind 2015);
- 4 motoreenheden voor de diesellocomotieven type **2TE25A** "Vityaz" van *Briansk* (5000 kW, 120 km/h, geleverd sinds 2006, al 52 in dienst eind 2015);
- 100 dubbele diesellocomotieven type **2TE25KM** (een variant van de 2TE25A, voor 90% in Rusland gebouwd, 5300 kW, 120 km/h, een eerste reeks van 68 machines werd in 2015 geleverd);
- 1 driedelige diesellocomotief type **3TE116U** van *Lugansk* (7950 kW, 100 km/h, 17 locs in dienst eind 2015);
- 6 motoreenheden voor de diesellocomotieven type **2TE116UD** (een variant van de 3TE116U met een motor van General Electric, 3350 kW, 100 km/h, 63 in dienst eind 2015).

Voor de reizigersdienst:

- 4 tweespannige Bo'Bo'Bo' locomotieven voor 3 kV en 25kV 50Hz type **EP20** "Olymp" van *NEVZ Novotcherkassk* in samenwerking met *Alstom Transport* (7200 kW, 200 km/h, 200 locs besteld in mei 2010 en al 52 locs in dienst eind 2015);
- 35 Co'Co' locs voor 3 kV type **EP2K** van *Kolomna* (4800 kW, 160 km/h, 313 locs in dienst eind 2015);

- 4 Bo'Bo'Bo' locs voor 25 kV 50Hz type **EP1M** van *NEVZ Novotcherkassk* (4400 kW, 140 km/h, al 407 exemplaren geleverd sinds 2007);
- 15 Co'Co' diesellocomotieven type **TEP70BS** van *Kolomna* (2942 kW, 160 km/h, reeds 241 locomotieven geleverd tussen 2012 en eind 2015).

Voor de rangeerdienst:

- 80 Co'Co' locomotieven type **TEM18DM** van *Briansk* (880 kW, 100 km/h, gebouwd sinds 2004, al 880 machines in dienst eind 2015);
- 26 locomotieven type **TEM14** van *Ljudinovo* (1764 kW, 100 km/h, gebouwd sinds 2011, 55 in dienst eind 2015);
- 1 hybride locomotief type **TEM9H** van *Sinara*, uitgerust met ion-Lithium batterijen en supercondensators.

Hierbij komen nog 10 diesellocomotieven type **TG16M** voor het eiland Sachalin, waar het spoorwegnet een spoorbreedte van 1067 mm heeft (Kaapspoor). Deze locomotieven kunnen later eventueel omgebouwd worden tot een spoorbreedte van 1520 mm indien het project om het smalspoornet op Sachalin om te bouwen tot breedspoor doorgaat.

Verder zullen nog motorstellen van de types **ED4M** en **ED9E** (in totaal 82 rijtuigen) geleverd worden door *Demikhovo*.

FOTO 134-55 De trein 338 Sint-Petersburg - Vorkuta rijdt op 15 augustus 2015 voorbij het station van Novii Bit, aan de lijn Sint-Petersburg - Volkhov. Hij wordt gesleept door de EP2K 157 die in juli 2012 door Kolomna geleverd werd aan het depot van Sint-Petersburg-Passazhirskii-Moskovskii. Philippe DE GIETER.

FOTO 134-56 De eerste driedelige locomotieven voor 3 kV van het type 3ES4K, gebouwd door Novotcherkassk, kwamen in dienst in 2015. Er werden 40 machines van dit type besteld voor de Oktoberpoorweg en voor het net in het noorden van de Kaukasus. De 3ES4K-013 werd in mei 2015 geleverd aan de stelplaats Volkhovstroj. Op 18 augustus 2015 werd ze voor een containertrein gefotografeerd in het station van Voibokalo, tussen Volkhov en Sint-Petersburg. Links staat de DM62-1788 (Voroshilovgrad 6242 / 1988) klaar om een militair depot te bedienen. De DM62 zijn een variant van de beroemde M62. Tussen 1982 en 1994 werden 154 exemplaren gebouwd voor het ministerie van bewapening voor het slepen van treinen met SS24-raketten. Philippe DE GIETER.

FOTO 134-57 Op 20 augustus 2015 passeert de 2TE116U (gebouwd door Lugansk in 2013) met een gemengde goederentrein het kleine station van Lemenka, op de lijn Sint-Petersburg - Dno. Philippe DE GIETER.

FOTO 134-58 De internationale trein 049 Sint-Petersburg - Brest, bestaande uit Wit-Russische rijtuigen, heeft zonet het station van Soltsy (tussen Sint-Petersburg en Dno) verlaten. Hij wordt gesleept door de TEP70BS-242, een locomotief gebouwd door Kolomna (3445/2014) die in april 2014 geleverd werd aan het depot Sint-Petersburg-Varshavskii. Philippe DE GIETER.

FOTO 134-59 De 2TE116U-0032 werd in 2008 gebouwd door Lugansk en in dienst gesteld in de stelplaats Sint-Petersburg-Varshavskii. Op 17 augustus 2015 is ze met een ketelwagentrein onderweg in het station van Elizavetino. De lijn Sint-Petersburg - Narva (Estland) wordt momenteel geëlektrificeerd. Philippe DE GIETER.

Nederland

NS: het einde van Plan V

Na meerdere uitstellen, werden in de loop van maart 2016 de laatste motorstellen "Plan V" definitief buiten dienst gesteld. Het ging om de stellen, bij ons beter gekend als "Hondekoppen" en zeer typisch voor de NS. De 246 stellen (401 t/m 438, 441 t/m 483 en 801 t/m 965) kwamen in dienst tussen 1966 en 1970.

De 876 en 904 zijn bewaard, respectievelijk door het *Spoorwegmuseum* en door de *Stichting mat '64*.

De 449, 466 en 469 werden uitgeweken te Amersfoort met het oog op een afscheidsrit in 2016.

FOTO 134-60 Nadat ze hun laatste rit hadden gereden, werden de motorstellen "Plan V" verzameld in Maastricht, alvorens zij door de firma Volker Rail werden overgebracht naar de ACT-terminal in Amsterdam Houtrakpolder. Op 8 april 2016 sleept de 203-1 van Volker Rail de motorstellen 451, 482 en 458 naar de ACT-terminal waar zij voorlopig afgesteld blijven. Michel DE ESCH.

POLEN FOTO 134-61 PKP-Cargo is begonnen met het in dienst nemen van 17 Vectron-locomotieven van Siemens, geklasseerd als type PKP EU46. Dertien van deze machines zullen gebruikt worden voor het verkeer in Polen, Tsjechië, Duitsland, Hongarije en Oostenrijk; de overige vier in Polen, Tsjechië, Slowakije, Duitsland, Hongarije, Oostenrijk en Nederland. Op 16 april 2016 rijdt een trein, gesleept door de EU-46-502 (193 512), voorbij Otusz. Michel HANSSSENS.

TELEX....

ZWITSERLAND

• Grimseltunnel

Op 4 februari 2016 stelden de kantons Bern en Wallis een project voor om Meiringen (in het Berner Oberland) met Oberwald (in de Rhonevallei) te verbinden via een lijn op meterspoor, door een

tunnel van 22,5 km onder de Grimselpas. Het kostenplaatje wordt geraamd op +/- 554 miljoen euro. Wanneer er groen licht gegeven wordt door het Federaal Parlement, kan de indienstname gepland worden voor 2025. De uitbating zal gebeuren door de *Matterhorn-Gotthard Bahn* (maatschappij ontstaan uit de fusie op 1 januari 2003 van de *Furka-Oberalp-Bahn* en de *Brig-*

Visp-Zermatt-Bahn). Door deze tunnel zal ook een hoogspanningslijn aangelegd worden die nu het gebergte overschrijdt langs 121 hoogspanningsmasten, die dan uit het landschap zullen verdwijnen. De tunnel zal uit drie secties bestaan, gescheiden door twee stations: Guttannen en Handegg. De doortocht zal ongeveer 30 minuten duren. De lijn wordt geëlektrificeerd onder 15 kV.

RÉTROTRAIN SAINT-GHISLAIN

Zaterdag 10 september

Grote ruilbeurs

Tentoonstelling van het materieel

GRATIS TOEGANG

Rétrotrain te Saint-Ghislain opent de deuren voor het publiek op zaterdag 10 september aanstaande van 9 tot 16 uur.

Het programma:

- grote ruilbeurs - de grootste van het land - talrijke handelaars, verkoop van miniatuurtreinen, boeken, foto's;
- opening van de TSP-Boetiek: verkoop van de TSP-publicaties, o.a. de laatste nieuwe boeken: "De militaire lijnen", "De lokomotieven reeks 20", "Trams in beeld 2", fotokalender 2017, foto's...
- buffet en versnaperingen;
- de afdeling "modelbouw" is geopend voor het publiek. Meerdere banen in bedrijf;
- presentatie op de buitensporen van het materieel dat door TSP wordt bewaard. Ideaal voor de fotografen.

Het museum bevindt zich nabij het station St.-Ghislain. Ruime parking voor het station. Bereikbaarheid:

- via de weg: autosnelweg E19-E42, uitrit Saint-Ghislain, richting Hornu;
- per trein: de IC-treinen Liège - Moeskroen (Waalse As) en Mons - Quiévrain (aansluiting te Mons met de treinen vanuit Brussel), stoppen elk uur te Saint-Ghislain;
- per bus : station Saint-Ghislain.

De abonnees op "OP DE BAAN" of "EN LIGNES" krijgen 10% korting op hun aankopen in de TSP-Boetiek op vertoon van hun abonnementskaart 2016.

Visa, Eurocard en Bancontact worden aanvaard.

Opgelet: de parking van het museum is niet bereikbaar. Gebruik de parking van het station! (300 m)

Opening van Rétrotrain en boekenshop te Saint-Ghislain

Vanaf oktober zal Rétrotrain en de boekenshop geopend zijn elke eerste zaterdag van de maand (vroeger was dit de tweede zaterdag) van 10 tot 14.00 uur.

De boekenshop is elke eerste dinsdag van de maand geopend van 10 tot 12.00 uur. Gratis toegang.

Reeks 20

Het achtste deel uit de reeks "Onze Spoorwegen" behandelt de beroemde reeks 20.

Van deze reeks werden 25 exemplaren gebouwd tussen 1975 en 1978. Zij hadden een vermogen van 7000 pk en zij waren de krachtigste gelijkstroomlocomotieven ter wereld.

In dit boek staan vier foto's van elke machine: twee in de oorspronkelijke groene versie (geel voor de laatste twee) en twee in de nieuwe blauwe versie.

Liggend formaat 23 x 16 cm - Harde gekartonnerde kaft - gebonden met linnendraad - 109 foto's - tweetalige foto-onderschriften - Prijs: € 25 + verzendkosten 700 g - Mededeling: "reeks 20"

Militaire spoorlijnen in België

Wim DE RIDDER

MILITAIRE SPOORLIJNEN IN BELGIË

Deze publicatie behandelt een fascinerend maar weinig bekend onderdeel van de Belgische spoorweggeschiedenis.

In het eerste deel van het boek worden alle spoorlijnen, buurtspoorweglijnen en spooransluitingen besproken die tijdens de Eerste Wereldoorlog werden aangelegd door het Belgische, het Britse en het Duitse leger. Ook de Belgische sanitaire treinen en de organisatie van het spoorwegverkeer aan het front komen aan bod.

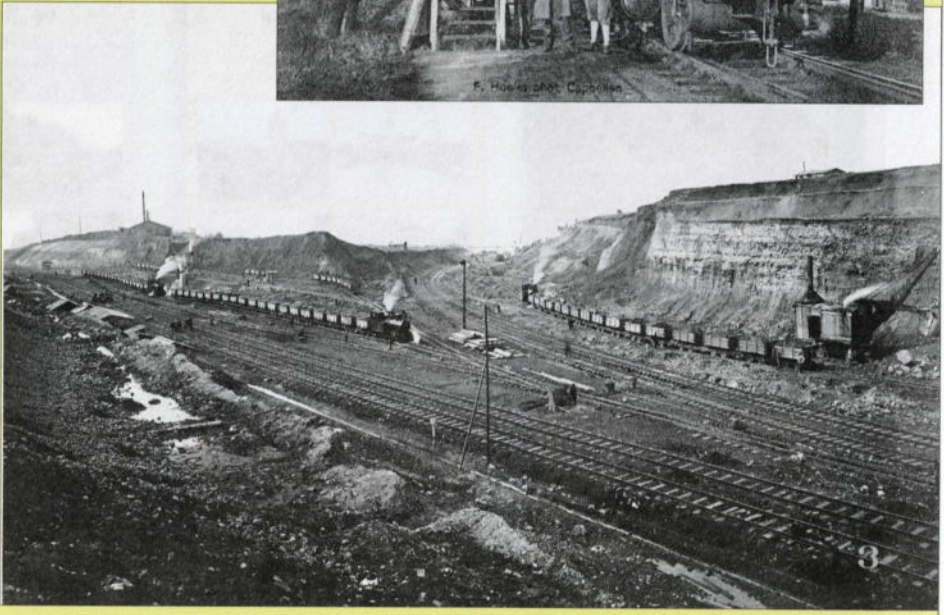
Het tweede deel geeft per provincie een overzicht van alle spoorlijnen, spooransluitingen en de smalspoornetten van het leger.

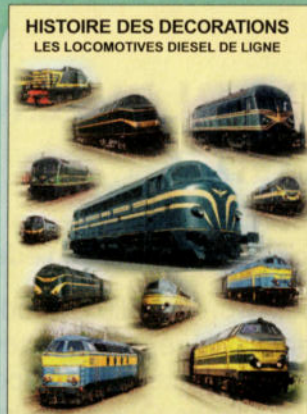
Andere hoofdstukken behandelen de pantser treinen en het spoorweggeschut van het Belgische leger.

Dit alles wordt geïllustreerd met honderden foto's, waarvan de meeste nooit eerder werden gepubliceerd.

Formaat A4 – 266 pagina's – meer dan 400 foto's, kaarten en plans - Harde gekartonnerde kaft - Ingebonden met linnendraad - Beschikbaar in NL- en FR-versie

**Prijs : € 41 + verzendkosten 1550 gr
Mededeling: Militaire lijnen (NL)**

**HISTOIRE DES DECORATIONS
DES LOCOMOTIVES DIESEL DE LIGNE**

**LES DECORATIONS DU
MATERIEL
MOTEUR DE LA SNCB**
TOME I
**LES LOCOMOTIVES
DIESEL DE LIGNE**

Een ware encyclopedie geschreven door Jean-Luc VANDERHAEGEN over de schilderingen van de baandiesels.

A4 - 288 blz. 500 foto's, tekeningen en plans - FR.
Gekartonneerde kaft - € 59,00 - 1600 g

**LES LOCOMOTIVES DIESEL
TYPE 201/SERIE 59**

De volledige geschiedenis van de beroemde NMBS-reeks 59: ontwerpen, technische gegevens, de bouw, hun inzet, opeenvolgende stelplaatsen, teloorgang en hun inzet in het buitenland.

A4 - 280 pagina's 540 foto's - FR.
€ 49 - 1600 g

**LES LOCOMOTIVES ELECTRIQUES
series 101 - 120 - 121**

Les débuts de la traction électrique par locomotive à la SNCB

**LES LOCOMOTIVES
TYPES 101-120-121**

Geschiedenis van de eerste elektrische locomotieven bij de NMBS: type 101 (later 29), 120 (later 20 en 28) en 121. Een naslagwerk dat nergens mag ontbreken.

Formaat A4 - 280 pagina's - harde gekartonneerde kaft - 425 foto's - 75 plans - FR
€ 45,00 - 1600 g

**LES AUTORAILS BROSEL
tome 1 : types 551 - 552 - 553**

Les saveurs de nombreuses petites lignes

NIEUW !

**DE BROSEL-MOTORWAGENS
BROSSEL**
Deel1: types 551-552-553

Geschiedenis van de motorwagens types 551-552 en 553 (reeks 49). Beschrijving van hun oorsprong, ontwerp, inzet, stelplaatsen, beurtrollen, nummerlijsten, enz...

A4 - 356 pagina's - 400 foto's en plans - harde gekartonneerde kaft - € 49 - kp 2

**HISTOIRE DE LA
SIGNALISATION tome I**

Dit eerste deel behandelt alle mobiele seinen.

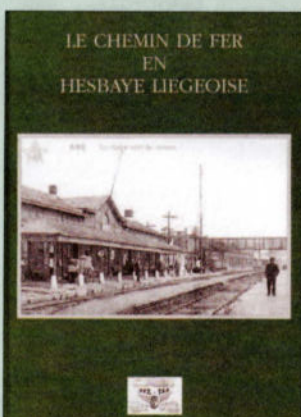
A4 - 191 pagina's
278 foto's - FR
€ 24,50 - 950 g

**HISTOIRE DE LA
SIGNALISATION tome II**

Dit tweede deel beschrijft de mechanische seininrichting.

A4 - 256 pagina's
220 foto's - FR
€ 35,00 - 1500 g

**LE CHEMIN DE FER EN
HESBAYE LIEGEOISE**

De geschiedenis van de lijnen 31, 32 en 36 (Liège-Haut-Pré - Waremme).

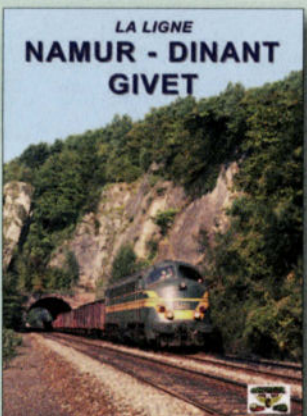
A4 - 168 pagina's
276 foto's - FR
€ 23,50 - 750 g

**LE RAIL A MONS ET
DANS LE BORINAGE**

Geschiedenis van de lijnen in de regio van Mons.

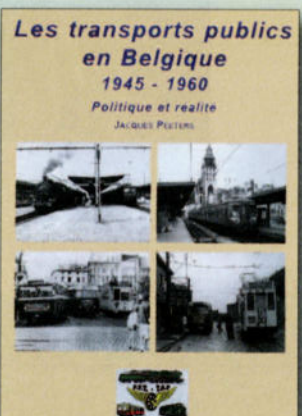
A4 - 160 pagina's - soepele kaft
258 foto's - FR
€ 23,50 - 750 g

LIJN 154

Een volledige beschrijving, door de jaren heen, in woord en beeld, van de lijn Namur - Dinant - Givet.

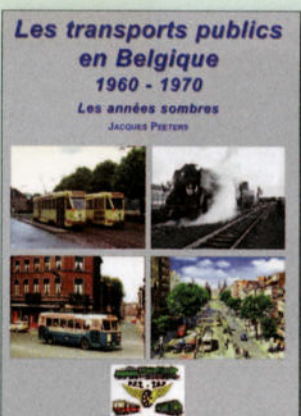
A4 - 232 pagina's - NL- of FR-talig - Mededeling: "Lijn 154 NL"
€ 39,00 - 1500 g

HET OPENBAAR VERVOER 1

Geschiedenis van het openbaar vervoer in België 1945 - 1960.

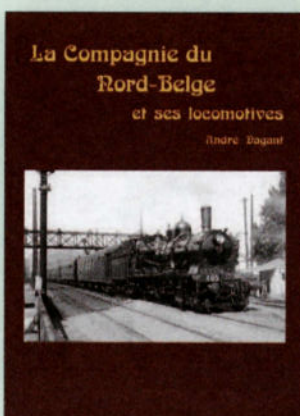
A4 - 287 pagina's - gekartonneerde kaft - +450 Z/W-foto's - NL- of FR-talig € 45 - 1500 g

HET OPENBAAR VERVOER 2

Geschiedenis van het openbaar vervoer in België 1960 - 1970.

A4 - 369 pagina's - gekartonneerde kaft - + 500 Z/W-foto's - NL- of FR-talig € 45 - 1800 g

LE NORD-BELGE

Dit boek bevat de volledige inventaris en alle kenmerken van alle stoomlocomotieven van de N-B.

Formaat A4 - 356 pagina's
400 foto's en plans - harde kaft - FR - € 59 - 1800 g

EEN EEUW STOOM II

EEN EEUW STOOM Deel II

Fotoboek met 5 hoofdstukken : 1835-1930; 1931-1945; 1946-1966; industriële stoom en buurtspoorwegen; stoom in onze buurlanden.

21 x 27 cm - 134 zwart-witfoto's - harde kaft - NL/FR € 27,00 - 750 g

EEN EEUW STOOM 3

EEN EEUW STOOM 3

Fotoboek met 5 hoofdstukken : 1835-1930; 1931-1945; 1946-1966; industriële stoom en buurtspoorwegen; stoom in onze buurlanden.

21 x 27 cm - 134 zwart-witfoto's + 8 kleurenfoto's - harde kaft - NL/FR - € 32,00 - 750 g

EEN EEUW STOOM 4

EEN EEUW STOOM 4

Fotoboek met 5 hoofdstukken : 1835-1930; 1931-1945; 1946-1966; industriële stoom en buurtspoorwegen; stoom in onze buurlanden.

21 x 27 cm - 134 zwart-witfoto's + 8 kleurenfoto's - harde kaft - NL/FR - € 32,00 - 750 g

EEN EEUW STOOM 5

EEN EEUW STOOM 5

Fotoboek met 5 hoofdstukken : 1835-1930; 1931-1945; 1946-1966; industriële stoom en buurtspoorwegen; stoom in onze buurlanden.

21 x 27 cm - 134 zwart-witfoto's + 8 kleurenfoto's - harde kaft - NL/FR - € 32,00 - 750 g

EEN EEUW STOOM 6

EEN EEUW STOOM 6

Fotoboek met 5 hoofdstukken : 1835-1930; 1931-1945; 1946-1966; industriële stoom en buurtspoorwegen; stoom in onze buurlanden.

21 x 27 cm - 134 zwart-witfoto's + 8 kleurenfoto's - harde kaft - NL/FR - € 32,00 - 750 g

EEN EEUW STOOM 7

EEN EEUW STOOM 7

Fotoboek met 5 hoofdstukken : 1835-1930; 1931-1945; 1946-1966; industriële stoom en buurtspoorwegen; stoom in onze buurlanden.

21 x 27 cm - 134 zwart-witfoto's + 8 kleurenfoto's - harde kaft - NL/FR - € 32,00 - 750 g

NIEUW !

NOS CHEMINS DE FER 2 - ONZE SPOORWEGEN 2

ONZE SPOORWEGEN 2

Motorwagens 1980-2005 - deel 1

Fotoboek over de NMBS-motorwagens in de periode 1980-2005. Deel 1 toont de reeksen 40, 41, 43, 44 en 45.

A5 - 112 pagina's - harde gekartonnerde kaft - 106 kleurenfoto's - FR/NL - € 25,00 - 700 g

NOS CHEMINS DE FER 3 - ONZE SPOORWEGEN 3

ONZE SPOORWEGEN 3

Motorwagens 1980-2005 - deel 2

Fotoboek over de motorwagens in de periode 1980-2005. Deel 2 toont de reeksen 46, 49, ES en het historisch materieel.

A5 - 112 pagina's - harde gekartonnerde kaft - 110 kleurenfoto's - FR/NL - € 25,00 - 700 g

NOS CHEMINS DE FER 4 - ONZE SPOORWEGEN 4

ONZE SPOORWEGEN 4

Door Europa met de Bolle Neuzen

Fotoboek over de NMBS-diesellocomotieven reeksen 52-53-54 en de Europese soortgenoten.

A5 - 132 pagina's - 128 kleurenfoto's - harde gekartonnerde kaft - NL/FR - € 28,00 - 750 g

NOS CHEMINS DE FER 5 - ONZE SPOORWEGEN 5

ONZE SPOORWEGEN 5

De reeks 51

Fotoboek over de NMBS-diesellocomotieven reeks 51. Elke locomotief is afgebeeld net zoals de nog actieve machines bij privéoperatoren.

A5 - 132 pagina's - 128 kleurenfoto's - harde gekartonnerde kaft - NL/FR - € 28,00 - 750 g

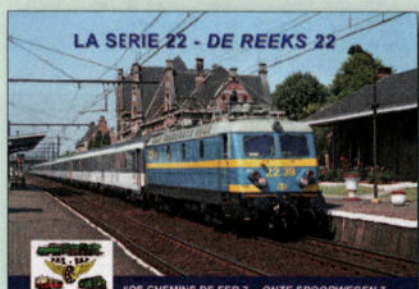

NOS CHEMINS DE FER 6 - ONZE SPOORWEGEN 6

Onze Trams 1

Fotoboek over de Belgische trams. Het is onderverdeeld in 7 hoofdstukken: NMVB, MIVA, MIVB, STIC, MIVG, STIL en STIV. tweetalige teksten.

A5 - 132 pagina's - 128 zwart/wit- en kleurenfoto's - gekartonnerde kaft - € 28,00 - 750 g

NOS CHEMINS DE FER 7 - ONZE SPOORWEGEN 7

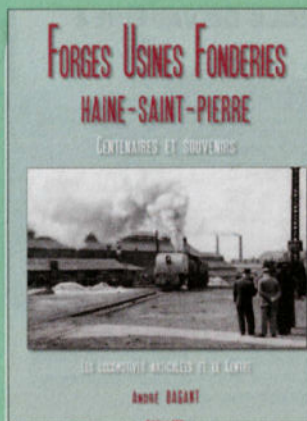
ONZE SPOORWEGEN 7

De reeks 22

Fotoboek over de NMBS-reeks 22. Elke locomotief is afgebeeld in twee verschillende livreeën.

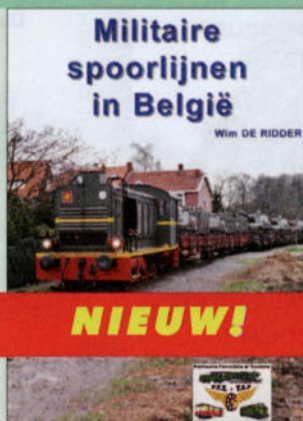
A5 - 112 pagina's - 109 kleurenfoto's - harde gekartonnerde kaft - NL/FR - € 28,00 - 750 g

BOEK BIJNA UITVERKOCHT

6
il**F.U.F.**

Geschiedenis van "Forges, Usines et Fonderies d'Haine-Saint-Pierre".
A4 - 255 pagina's - Franstalig

€ 38,00 - kp5

NIEUW!**Militaire Lijnen**

Geschiedenis van alle Belgische militaire lijnen en aansluitingen.
A4 - 266 pagina's - meer dan 400 foto's en schema's - NL of FR.
€ 41,00 - kp 2

RAILEXPO 2010

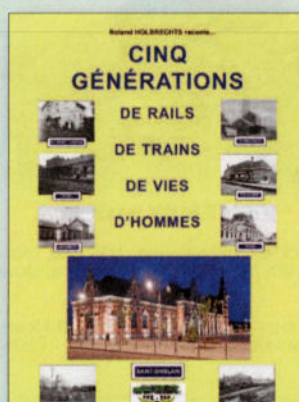
Beschrijving van het NMBS-materiaal in de periode 1950 - 2010.
A4 - 52 pagina's - kleurenfoto's - NL-FR € 10,00 - 250 g

IC-IR 1984-2004

Het "IC/IR-plan" in beeld, met alle afgeschafte en heropende stations en stopplaatsen tijdens deze periode.
A4 - 216 pagina's - 400 foto's - gekartonnerde kaft - NL/FR € 35,00 - 1500 g

LA SAGA DES GARES A DOUR ET EN HAUT-PAYS

Dit boek beschrijft in detail de oude lijn 98A tussen Dour, Roisin en Bavay (FR).
29 x 22 cm - 70 zwart-wit- en kleurenfoto's harde kaft - FR - € 22,00 - 750 g

CINQ GENERATIONS

De familie Holbrechts telt vijf generaties spoormannen. Dit boek vertelt hun geschiedenis. Alle stations waarin zij werkten worden besproken: Chimay, Libramont, Leval en de lijnen 109 en 156. Het belangrijkste hoofdstuk bespreekt Saint-Ghislain
A4 - 368 pagina's - 867 foto's - Franstalig € 40,00 - kp2

TRAMS IN BEELD 1

Fotoboek met 200 foto's van trams van de N.M.V.B. in de jaren '60 op de netten Brussel, Antwerpen, Henegouwen, Kust, Grotten van Han.
21 x 27 cm - 208 pagina's - harde gekartonnerde kaft - NL/FR - € 38,00 - 1100 g

DE BELGISCHE SPOORWEGEN IN BEWEGING

De evolutie van de Belgische spoorwegen tot de huidige drie maatschappijen (periode 1992 - 2010).
Nederlands- of Franstalig
168 pagina's - kleurenfoto's - gekartonnerde kaft - A4 - € 30,00 - 750 g

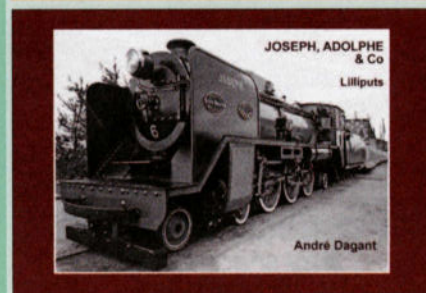
LA SAGA DES GARES DE LA LIGNE 98

Geschiedenis van de belangrijkste lijn van de Borinage en haar zijlijnen. Men ontdekt eveneens de lijn 98 Mons - Warquignies, de oude lijn 96, de stations van Mons.

A4 - 174 pagina's - talrijke foto's en kaarten - Harde gekartonnerde kaft - Franstalig
€ 30,00 - 1100 g

ONZE SPOORWEGEN 8 De reeks 20

Fotoboek over de NMBS-reeks 20. Elke locomotief is afgebeeld in twee verschillende livreeën.
A5 - 112 pagina's - 109 kleurenfoto's - harde gekartonnerde kaft - NL/FR - € 25,00 - 750 g

LILLIPUTS

Geschiedenis van zes Pacific "Lilliput"-locomotieven gebouwd door Tubize voor tentoonstellingen te Brussel (1935) en Liège (1939).
A4 - 143 pagina's - harde gekartonnerde kaft - gebonden met linnendraad - talrijke Z/W-foto's en plans - NL/FR - € 29,00 - 750 g

Foto's OP DE BAAN

De foto's die in OP DE BAAN afgedrukt worden en die een nummer dragen (bijvoorbeeld FOTO 134-24) zijn te koop. Ze zijn beschikbaar in twee formaten (10x15 cm en 13x18 cm) en in kleur - behalve de foto's met de vermelding ZW (bijvoorbeeld FOTO 134-29 ZW): dit zijn zwart-witfoto's.

OPGELET: nummers en formaat te vermelden bij bestelling per postkaart, brief of internet. De afdruk kan afwijken van de gepubliceerde foto!

Uiterste besteldatum: 30-09-2016

Leveringsdatum: ± 28-10-2016

Foto's uit vorige nummers van OP DE BAAN zijn **NIET MEER BESCHIKBAAR!**

Inlichtingen en bestellingen:

- ☎ +32 (0)65 51 07 76
- ✉ martinserge59@skynet.be (gebruik enkel dit e-mailadres bij bestelling via internet).

- ☐ Prijs per foto 10 x 15 cm: €1,00 7 g
- ☐ Prijs per foto 13 x 18 cm: €1,60 10 g

Fotothema's

Omslagen met 10 kleurenfoto's 10x15cm, tenzij anders vermeld

☐ Nr. 38 : De mechanische seinen van Florenville	€10,00	75 g
☐ Nr. 44 : De locomotief 8275	€10,00	75 g
☐ Nr. 49 : Reeks 62/63 in groen "1970 Salzinnes"	€10,00	75 g
☐ Nr. 50 : Reeks 62/63 in groen "1970 Latour"	€10,00	75 g
☐ Nr. 51 : Reeks 80 : afscheidsreis	€10,00	75 g
☐ Nr. 52 : Reeks 62/63 in groen "1970 Kortrijk"	€10,00	75 g
☐ Nr. 59 : De 5122 en 5135 in Italië	€10,00	75 g
☐ Nr. 60 : Chinese stoomlocomotieven	€10,00	75 g
☐ Nr. 61 : Reeks 62 in actie in Luxemburg	€10,00	75 g
☐ Nr. 62 : Motorwagens voor het IC/IR-plan - reeks 1	€10,00	75 g
☐ Nr. 63 : Motorwagens voor het IC/IR-plan - reeks 2	€10,00	75 g
☐ Nr. 64 : Motorwagens voor het IC/IR-plan - reeks 3	€10,00	75 g
☐ Nr. 66 : De 7301 tot 7335	€10,00	75 g
☐ Nr. 69 : Generatorpakwagens (OP DE BAAN 70)	€10,00	75 g
☐ Nr. 70 : De Wegmann-rijtuigen CFL (OP DE BAAN 71)	€10,00	75 g
☐ Nr. 71 : De 2302 (OP DE BAAN 72)	€10,00	75 g
☐ Nr. 73 : De 5117/ 5001 (zie OP DE BAAN 74)	€10,00	75 g

Fotothema's (vervolg)

☐ Nr. 75 : Lijn 141 Court-St-Etienne - Genappe	€10,00	75 g
☐ Nr. 76 : Belgisch materieel in Italië (OP DE BAAN 77)	€10,00	75 g
☐ Nr. 77 : Homologatieritten (OP DE BAAN 77)	€10,00	75 g
☐ Nr. 78 : De 8020 van CUP	€10,00	75 g
☐ Nr. 79 : De homologatieritten van de TRAXX'en in België	€10,00	75 g
☐ Nr. 80 : Onze P8 en de CFL 1603 op lijn 128	€10,00	75 g
☐ Nr. 81 : De Benelux-motorstellen (Hondekoppen)	€10,00	75 g
☐ Nr. 82 : Van 1181 t/m 1192 voor de Benelux	€10,00	75 g
☐ Nr. 83 : Dieseltractie op lijn Liège - Gouvy	€10,00	75 g
☐ Nr. 86 : Reeks 22 in groene livrei	€10,00	75 g
☐ Nr. 87 : De laatste 60'ers in 1988 (ODB 87 p. 8 ev.)	€10,00	75 g
☐ Nr. 90 : De groene motorstellen reeks 700	€10,00	75 g
☐ Nr. 92 : De "Boile Neuzen"-parade op L 128	€10,00	75 g
☐ Nr. 93 : De laatste 73'ers van B-Cargo	€10,00	75 g
☐ Nr. 94 : De 5167 en 5174 onderweg naar Italië	€10,00	75 g
☐ Nr. 97 : Lijn 123 Geraardsbergen - Braine-le-Comte	€10,00	75 g
☐ Nr. 98 : De "Class 66" (PB01, 02 en 03)	€10,00	75 g
☐ Nr. 99 : Locomotieven van de reeks 57(G2000)	€10,00	75 g
☐ Nr. 100 : Locomotieven van de reeks 23	€10,00	75 g
☐ Nr. 101 : Locomotieven van de reeks 800 CFL	€10,00	75 g
☐ Nr. 102 : Postmotorstellen ex-type 1935	€10,00	75 g
☐ Nr. 103 : De reeks 43 tussen Aachen Süd en Aachen Hbf	€10,00	75 g
☐ Nr. 105 : Het historisch motorstel 1935	€10,00	75 g
☐ Nr. 107 : NMBS-rijtuigen anno 2012	€10,00	75 g
☐ Nr. 109 : De reeks 26 in groene livrei	€10,00	75 g
☐ Nr. 110 : De reeks 26 drie verschillende schilderingen	€10,00	75 g
☐ Nr. 111 : Stoomspektakel op "le Chemin de fer du Bocq"	€10,00	75 g
☐ Nr. 112 : De Benelux gesleept door de TRAXX'en reeks 28	€10,00	75 g
☐ Nr. 114 : Diesel op lijn 69 tussen Poperinge en Komen	€10,00	75 g
☐ Nr. 115 : Lijn 122 tussen Melle en Zottegem	€10,00	75 g
☐ Nr. 116 : In de Gentse haven, anno 1980	€10,00	75 g
☐ Nr. 117 : In de Antwerpse haven, anno 1980	€10,00	75 g
☐ Nr. 118 : Diesellocomotief 211.006 (6406)	€10,00	75 g
☐ Nr. 119 : De reeks 60 op de lijn Ottignies - Charleroi	€10,00	75 g
☐ Nr. 120 : Omgeving Geraardsbergen en Lessines in de sneeuw	€10,00	75 g
☐ Nr. 122 : Reeks 60 (eerste fotoreeks)	€10,00	75 g
☐ Nr. 123 : Reeks 60 (tweede fotoreeks)	€10,00	75 g
☐ Nr. 124 : BR 110 van de DB met Belgische rijtuigen	€10,00	75 g
☐ Nr. 125 : Motorwagens reeks 44 tussen De Pinte en Ronse	€10,00	75 g
☐ Nr. 126 : Overbrenging van een ICE-stel van de DB	€10,00	75 g
☐ Nr. 127 : Motorstellen 800 in oranje/grijze livrei	€10,00	75 g
☐ Nr. 128 : 1800 CFL in België	€10,00	75 g
☐ Nr. 129 : Locomotieven van de reeks 15	€10,00	75 g
☐ Nr. 130 : De reeks 28 in het buitenland	€10,00	75 g
☐ Nr. 131 : Lijn 15 voor de elektrificatie	€10,00	75 g
☐ Nr. 132 : 10 fotos van de prototypes 6001 t/m 6003	€10,00	75 g
☐ Nr. 133 : 10 fotos van de prototypes 6004 t/m 6006	€10,00	75 g

FOTOTHEMA 134

10 foto's van de elektrische locomotieven reeks 25.

Mededeling: fotothema 134.

Bestellen - Verzendkosten

HOE BESTELLEN?

- Ongeacht uw woonplaats: stort de totale som (gewenste artikelen + verzendkosten) op rekening IBAN-code BE57 0011 2017 8935; BIC-code: GEBABEBB van PFT-TSP, BP 40, BE - 7000 Mons (België). De verzendkosten van uw bestellingen zijn dezelfde binnen Europa als in België!
- Betalen met VISA of EUROCARD is eveneens mogelijk: vermeld uw volledig adres, uw volledig kaartnummer (16 cijfers), vervaldag van uw kaart (4 cijfers), de totale som, verzendkosten inbegrepen en onderteken uw bestelling.

Al onze artikelen zijn beschikbaar bij:

- "Rétrotrain" te Saint-Ghislain tijdens de opendeurdagen;
- "Le Chemin de Fer du Bocq": tijdens de ritdagen is er een TSP-stand in het station van Spontin.

Enkel op deze plaatsen wordt 10% korting gegeven bij uw aankopen op vertoon van uw geldige abonnementskaart.

VERZENDKOSTEN: Bereken het gewicht van uw bestelling en voeg deze kosten bij het bedrag van uw bestelling.

	BELGIË	EUROPA	OVERIGE
tot 100 g	1,60	1,60	4,00
tot 350 g	2,40	2,40	8,00
tot 1000 g	3,95	3,95	19,00
tot 2000 g	5,20	5,20	38,00
kilopost 2 kg (kp 2)	5,20	5,20	67,00
kilopost 5 kg (kp 5)	6,50	6,50	67,00
kilopost 10 kg (kp 10)	9,50	18,00	132,00
Tarieven in euro (kp = kilopost).			

Belangrijke opmerking:

Om het exacte bedrag van uw bestelling te kennen, contacteer ons via mail : pftsp@gmail.com

Op de baan

EN LIGNES

☐ Het abonnement 2016 begint op 01-01-2016, zelfs indien het abonnement in de loop van het jaar wordt genomen. U krijgt dan de reeds verschenen nummers van het lopende jaar toegestuurd:

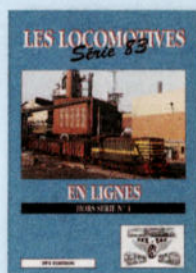
België € 40,00
 Buitenland (Europa) € 46,00
 (buiten Europa op aanvraag)

- nummer 19: € 3,97 100 g
- ☐ nummers 41 t/m 43, 45: (per stuk): € 7,50 210 g
- ☐ nummers 46 t/m 52, (per stuk): € 7,50 260 g
- ☐ nummers 53 t/m 58, (per stuk): € 7,00 260 g
- ☐ nummers 59 t/m 106, (per stuk): € 8,50 260 g
- ☐ vanaf nummer 107 : € 9,00 260 g

Nummers 44, 66, 80 en 85 zijn uitgeput!

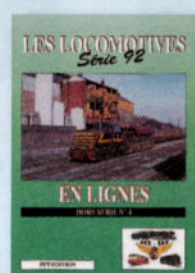
EN LIGNES - hors série

hors série n°1
LES LOCOMOTIVES SÉRIE 83
 A4 - 50 pagina's - FR
 100 foto's
 € 9,75 - 255 g

hors série n°3
LES LOCOMOTIVES TYPE 230-231
 A4 - 60 pagina's - FR
 80 foto's
 € 12,25 - 210 g

hors série n°4
LES LOCOMOTIVES SÉRIE 92
 A4 - 80 pagina's - FR
 100 foto's
 € 14,75 - 255 g

Allerlei

LOCO-kalenders

☐ Beschikbare jaren: 2005, 2011, 2013, 2014 en 2015. per kalender: € 5,00 kp2

☐ **LOCO 2016** € 5,00 kp2

SPOORWEGBOEKJE 1940

Heruitgave van de reisgids van 1940 tijdens de Duitse bezetting.
 A4 - 48 pagina's -

€ 6,50 - 250 g

DVD

☐ A toute vapeur sur la ligne du Bocq : € 21,00 150 g

A toute vapeur sur le Bocq

Pin's

- ☐ Pin's stoomlocomotief type 81 € 2,50 16 g
- ☐ Pin's elektrische locomotief 101.012 tweekleurig € 2,50 16 g
- ☐ Pin's elektrische locomotief 101.012 donkergroen € 2,50 16 g
- ☐ Pin's diesellocomotief type 201 € 2,50 16 g

Ons raadsel (ODB 133)

Oplossing nummer 133: er waren veel deelnemers en meerdere lezers vonden de vijf fouten. Deze zijn in de foto (links) aangeduid met een rode cirkel. De winnaar is: Hugo Struyven uit Holsbeek.

ZOEKSPEL 133

De foto van de 5202 vertoont vijf fouten. Wie kan ze vinden?

Vermeld, voor 1 september 2016, eveneens het aantal juiste antwoorden dat wij zullen ontvangen.

De winnaar krijgt een originele foto 13 x 19 toegestuurd. Antwoorden enkel via per brief of ons e-mailadres pfttsp@gmail.com. Veel geluk!

Weldra beschikbaar (se

€38

TRAMS IN BEELD 2

Hier het tweede deel van "TRAMS IN BEELD 2. Het formaat is eveneens A4 liggend, het zelfde formaat als de reeks "Een eeuw Stoom". Dit boek bevat 200 kleurenfoto's van de Buurtspoorwegen in de jaren '60. De foto's zijn gemaakt op de netten van Brussel, Antwerpen, Kust, Henegouwen en de grotten van Han, aangevuld met enkele foto's van stadsnetten.

Elke foto, paginagroot, is voorzien van een tweetalige legende.

Formaat A4 liggend - harde gekantonneerde koft, ingebonden met linnendraad, 208 pagina's - NL/FR
Prijs: € 38 + verzendkosten 11 gr - Mededeling: "Trams in Beeld 2"

PROMOTIE

Bij bestelling van deze beide boeken EN de kalender 2017 voor 30 augustus 2016, betaalt u slechts € 95 (verzendkosten inbegrepen België en Europa). Mededeling: promo ODB 134.

€45

LES AUTORAILS BROSSSEL
tome 2 : type 554 - série 46

Julien CASIER

Editions PFT

DE BROSSSEL-
MOTORWAGENS
deel 2:
type 554 - reeks 46

Dit tweede deel behandelt de ontwikkeling en bouw van de Brossel-motorwagens type 554, later gekend als reeks 46.

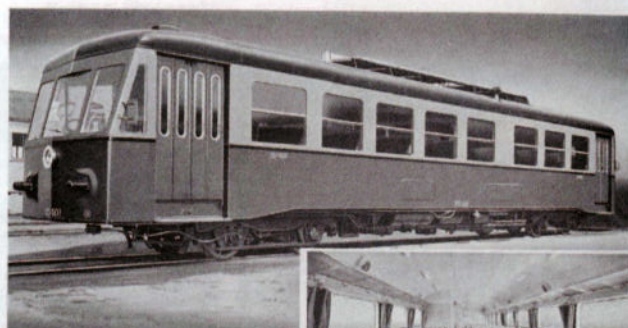
Deze motorwagens reden tot in 1986. Momenteel zijn meerdere exemplaren bewaard en zijn nog steeds actief op de Belgische museumlijnen. Hun inzet wordt besproken net als hun stelplaatsen, beurtregelingen, gereden diensten, enz... Net zoals het eerste deel, mag dit niet ontbreken in uw bibliotheek.

Formaat A4 - 272 pagina's - meer dan 500 foto's en plans - harde gekartonneerde kaft, gebonden met linnendraad - Eéntalige Nederlandse of Franse versie

Prijs: € 45 + verzendkosten 1850 gr
Mededeling: "Brossel 2 - NL"

SOCIÉTÉ NATIONALE DES CHEMINS DE FER BELGES

Autoreil de 16,900 m de 86 places assises (S.N.C.B. Belgique)
Autoreil de 16,800 m et 86 seats (S.N.C.B. Belgium)
Autoreil de 16,900 m met 86 zitplaats (S.N.C.B. België)
Autoreil de 16,900 m met 86 zittingen (S.N.C.B. België)

USINES RAGHENO

VOLLEDIGE DIENSTREGELING 2016

Door de werkzaamheden, uitgevoerd door Infrabel tussen Braibant en Ciney, is er geen treinverkeer mogelijk tussen stopplaats Braibant en het station Ciney. Vanaf juli 2016 wordt een pendelbus ingelegd tussen beide plaatsen. Aansluiting met CFB wordt verzekerd.

	27+28/03	3+10/04	
	1+5+8+15+16/05		
	Maart t/m mei - enkel motorwagen		
Spontin (V)	12.15	14.15	16.15
Senenne	12.19	14.19	16.19
Braibant	12.30	14.30	16.30
Ciney NMBS (A)	-	-	-
Ciney NMBS (V)	-	-	-
Braibant	12.37	14.37	16.37
Senenne	12.45	14.45	16.45
Spontin	12.50	14.50	16.50
Dorinne-Durnal	12.58	14.58	16.58
Purnode	13.06	15.06	17.06
Evrehailles- Bauche (A)	13.10	15.10	17.10
Evrehailles- Bauche (V)	13.15	15.15	17.15
Purnode			
Dorinne-Durnal	13.28	15.28	17.28
Spontin (A)	13.36	15.36	17.36

	2+9+16+21+23+30/07	6+15+20+27/08	
	4+11+18+25/09		2+9+16+23/10
	Vanaf juli - enkel motorwagen		
Spontin (V)	12.15	14.15	16.15
Senenne	12.19	14.19	16.19
Braibant	12.30	14.30	16.30
Ciney NMBS (A)			
Ciney NMBS (V)			
Braibant	12.37	14.37	16.37
Senenne	12.45	14.45	16.45
Spontin	12.50	14.50	16.50
Dorinne-Durnal	12.58	14.58	16.58
Purnode	13.06	15.06	17.06
Evrehailles- Bauche (A)	13.10	15.10	17.10
Evrehailles- Bauche (V)	13.15	15.15	17.15
Purnode			
Dorinne-Durnal	13.28	15.28	17.28
Spontin (A)	13.36	15.36	17.36

	3+10+17+24+31/07	21+28/08	
	Motorwagen		
Spontin (V)	10.15	12.15	14.15 16.15
Senenne	10.19	12.19	14.19 16.19
Braibant	10.30	12.30	14.30 16.30
Ciney NMBS (A)	10.45	12.45	14.45 16.45
Ciney NMBS (V)	10.15	12.15	14.15 16.15
Braibant	10.37	12.37	14.37 16.37
Senenne	10.45	12.45	14.45 16.45
Spontin (A)	10.50	12.50	14.50 16.50
Spontin (V)	11.00	13.00	15.00 17.00
Dorinne-Durnal	11.09	13.09	15.09 17.09
Purnode	11.18	13.18	15.18 17.18
Evrehailles- Bauche (A)	11.23	13.23	15.23 17.23
Evrehailles- Bauche (V)	11.27	13.27	15.27 17.27
Purnode			
Dorinne-Durnal	11.41	13.41	15.41 17.41
Spontin (A)	11.50	13.50	15.50 17.50

	30/10 en 6/11			
	Motorwagen			
Spontin (V)	10.15	12.15	14.15	16.15
Senenne	10.19	12.19	14.19	16.19
Braibant	10.30	12.30	14.30	16.30
Ciney NMBS (A)	10.45	12.45	14.45	16.45
Ciney NMBS (V)	10.15	12.15	14.15	16.15
Braibant	10.37	12.37	14.37	16.37
Senenne	10.45	12.45	14.45	16.45
Spontin	10.50	12.50	14.50	16.50
Dorinne-Durnal	10.58	12.58	14.58	16.58
Purnode	11.06	13.06	15.06	17.06
Evrehailles- Bauche (A)	11.10	13.10	15.10	17.10
Evrehailles- Bauche (V)	11.15	13.15	15.15	17.15
Purnode				
Dorinne-Durnal	11.28	13.28	15.28	17.28
Spontin (A)	11.36	13.36	15.36	17.36

Meer info nodig?

32 (0)495 61 49 56

Tarieven 2016

Volwassenen

Kinderen (-12 jaar)

Heen - Terug		Enkele rit		Dagpas	
Motorwagen	Motorwagen en stoom	Motorwagen	Motorwagen en stoom	Motorwagen	Motorwagen en stoom
12 euro	14 euro	10 euro	12 euro	15 euro	17 euro
6 euro	7 euro	5 euro	6 euro	7,50 euro	8,50 euro

MAART
MA DI WO DO VR ZA ZO

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

APRIL
MA DI WO DO VR ZA ZO

				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

MEI
MA DI WO DO VR ZA ZO

						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

JULI
MA DI WO DO VR ZA ZO

			1	2	3	
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

AUGUSTUS
MA DI WO DO VR ZA ZO

					6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

SEPTEMBER
MA DI WO DO VR ZA ZO

			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

OKTOBER
MA DI WO DO VR ZA ZO

					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

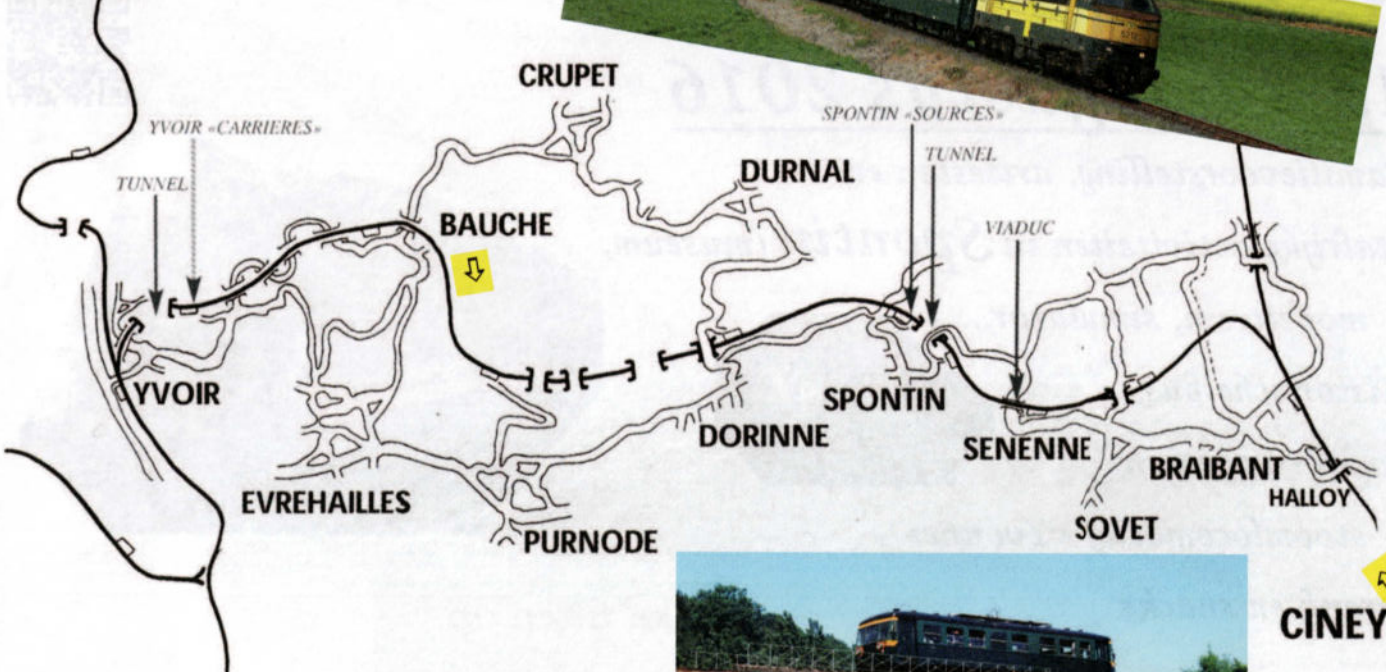
NOVEMBER
MA DI WO DO VR ZA ZO

						6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

© Le Chemin de Fer du Bocq - mei 2016
Onder voorbehoud van wijzigingen

NAMUR

DINANT

CINEY

Le Chemin de Fer du Bocq

Féerie du Rail

13-14 août 2016

Spectacle familial, artistes et
nombreuses activités à Spontin
(musée, train miniature, simulateur,...)

Bus historique, autorail et
locomotive à vapeur «Yvonne»

Bar et restauration

Circulations exceptionnelles
le 15 août! (diesel + vapeur)

Réservation sur : www.cfbocq.be
Reservatie op :

13-14 augustus 2016

Familievoorstelling, artiesten en
talrijke activiteiten in Spontin (museum,
modeltrein, simulator,...)

Historische bus,
motorwagen en
stoomlocomotief «Yvonne»

Drank en snacks

Uitzonderlijke ritten op
15 augustus! (diesel + stoom)

Avec le soutien de :

14

PROVINCE
de NAMUR

lavenir.net

NOSTALGIE

Plat
PAYS!
Compagnie
Produit en Belgique

RAIL MINIATURE MOSAN

13ÈME BOURSE FERROVIAIRE

NAMUR
DIM. 5 JUIN
9:00 - 13:00

Institut Technique Henri Maus
rue Courtenay (face au n° 16) Namur
secretaire@club-rmm.be
www.club-rmm.be

LE PETIT TRAIN A VAPEUR DE FOREST

On vous attend nombreux

SAISON 2016

Horaires :

Fin avril, mai et juin, ouvert le samedi et le dimanche de 14 H à 18 H.

Juillet, août et septembre, ouvert le dimanche de 14 H à 18 H.

Accueil personnalisé durant toute la saison pour les participants intéressés

Dates particulières :

Ouverture de la saison : 23 et 24 avril (de 10 H à 18 H).

Circulation spéciale : 21 juillet (14 H à 18 H) et 15 août (tour à l'envers, de 14 H à 18 H).

Grande fête de la vapeur : 1er et 2 octobre (10 H à 18 H), fin de la saison.

*Circuit de petit train à vapeur
(Site internet : www.ptf.be, aussi sur Facebook)
Parc du BEMPT, Coaxie de Neerstalle 323 B
à B-1190 Forest-Brocollée—Belgique*

LE CHEMIN DE FER DU BOCQ

“Sprookje van het Spoor”

Dit jaar, op 13 en 14 augustus 2016 organiseert de CFB "Féerie du rail". Naast rondritten met een historische bus, motorwagens en stoomtreinen ontplooit zich een show voor kinderen tussen 4 en 12 jaar met als grote ster de locomotief Yvonne van SCM. Er zijn talrijke activiteiten voorzien in de stations Spontin en Dorinne: miniatuurstoomtreinen onder druk, shop, versnaperingen, openluchtmuseum, speelzaal voor de kinderen, tentoonstelling van miniatuurtreinen door ALAF. Er is ook een demonstratie door de "Chemin de Fer de Sprimont" van treinen op smalspoor..

Om alles vlot te laten verlopen is reservatie wel verplicht en kan gebeuren vanaf 1 juni via onze website cfbocq.be.

Fotowedstrijd

Le Chemin de Fer du Bocq organiseert naar aanleiding van "Sprookje van het Spoor" op 13 en 14 augustus een fotowedstrijd. De foto's, die weerhouden zijn door de jury, zullen worden tentoongesteld om beoordeeld te worden door het publiek. De laureaten worden bekendgemaakt op 31 augustus 2016 en zullen beloond worden met talrijke prijzen, waaronder een tentoonstelling van hun werk in de MITROPA-rijtuigen en een publicatie in OP DE BAAN. Hoe deelnemen? U stuurt uw foto's (max. 3 en max. 8 MB per foto) naar communication@pftsp.be voor 20 juni 2016. De foto's moeten gemaakt zijn tussen 1 januari 2010 en 31 mei 2016 op de CFB. Vergeet zeker niet uw naam, voornaam, adres te vermelden en een korte beschrijving met datum van de foto. Volledig reglement vind je op cfbocq.be

LOCO 2017

Naar jaarlijkse traditie stelt TSP zijn nieuwe kalender voor.

De kalender is gedrukt op formaat A3 met geplasticiseerd schutblad, spiraalbinding en dagwijzer.

De onderwerpen voor 2017 zijn:

- elektrische locomotief 2603 in de sneeuw te Hatrival;
- motorwagen 4319 te Houdrigny;
- elektrische locomotief 2861 te Kalmthout;
- motorstel 637 te Fraipont;
- elektrische locomotief 3619 van de CFL te Luxembourg;
- stoomlocomotief 64.064 te Antwerpen-Zuid;
- diesellocomotief 5205 te Dorinnes-Durnal;
- diesellocomotief 6067 te Warquignies;
- meerspannige locomotieven te Saint-Ghislain;
- diesellocomotief DE6607 van Railtraxx te Genk;
- diesellocomotief 4006 van Europorte te Havinnes;
- diesellocomotief BB67629 van de SNCF te Quenast.

€15

Formaat A3 - glanzend papier - spiraal binding

Verkoopprijs € 15 + verzendkosten (kp 2) volgens de modaliteiten opgenomen in deze bijlage op p. 7.

Mededeling: "LOCO 2017"

FOTO 134-62 De motorstellen van de reeks BM73 van de Noorse spoorwegen (NSB) ondergaan een groot onderhoud in de werkplaats in Haarlem. Captrain, Locon en HSL zorgen voor de overbrengingen. Op 13 mei 2016 rijdt het stel BM 73042 in de omgeving van Amersfoort, net uit groot onderhoud, naar Oslo via Rostock, gesleept door de 1621. Michel DE ESCH.

FOTO 134-63 Op 9 mei 2016 sleept locomotief 9903 (ex-1837 NS, ex-1637 NS) voor Railexpert een speciale trein met studenten tussen Rotterdam en Maastricht, met doortocht te Nieuwstadt. Maarten SCHOUBBEN.

Nederland

FOTO 134-64 Op 12 maart 2016 rijdt de 1619 van Captrain voorbij Zevenbergen (tussen Dordrecht en Roosendaal) op kop van trein 46268 met bestemming Zeebrugge getooid in de kleuren van Raillogix (een maatschappij voor spoorweglogistiek en klant van Captrain). Een Class 66 van Captrain neemt de trein over in Roosendaal... Even herhalen dat Captrain de 1618, 1619 en 1621 huurt van EETC sinds eind 2015. Lars LAENEN.

FOTO 134-65 De nieuwe Flirt 3-motorstellen van de NS (58 bestelde stellen - zie OP DE BAAN 126 blz 34) ondergaan proefritten. Op 6 mei 2016 rijdt de samenstelling 2503 (vierdelig) + 2202 (driedelig) + 2502 (vierdelig) voorbij Linne, tussen Roermond en Heerlen. Michel DE ESCH.

FOTO 134-66 In maart heeft een trein, bestaande uit een stam voormalige inox TEE-rijtuigen voor het evenement "fêtes nocturnes branchées", een rondrit gemaakt door Frankrijk. We zien hem op 11 maart 2016 tussen Strasbourg en Lille, bij doorrit te Dormans. Gilbert LAURENT.

FOTO 134-67 De E10 1309 heeft op 12 februari 2016 de werkplaats van Dessau verlaten, volledig gerestaureerd in haar originele versie. Zij werd gebouwd door Krauss-Maffei en SSW en in dienst genomen op 11 november 1963 te Nürnberg Hbf. Zij werd vernummerd naar 112 309 in 1969 en naar 113 309 op 1 januari 1991. Na haar schrapping te Berlin Rummelsburg op 24 november 2014, werd zij op 22 oktober 2015 verworven door de vereniging Train Rental International, eigendom van Tobias Richter (de CEO van "National Express"). Op 13 en 14 maart 2016 sleepte zij een stel van 12 TEE-rijtuigen, behorend aan de vereniging AKE-Eisenbahntouristik, tussen Köln en Koblenz. De heenreis verliep over de rechteroever van de Rijn, de terugreis over de linkeroever. Doorrit te Bad Honnef in de richting Koblenz. Maarten SCHOUBBEN.

NMBS

kuilwagen 377487

Na de Tweede Wereldoorlog werd in het wagenpark van de NMBS een zesassige kuilwagen met opengewerkte laadvloer opgenomen die een laadvermogen had van 76 t (later 80 t). Deze Duitse wagen werd gebouwd rond 1943. Zoals dit het geval is voor de wagens die we besproken hebben in de voorgaande nummers van ODB is de juiste herkomst niet gekend (oorlogsbuit, aankoop, ruil of gebouwd in België in opdracht van de bezetter).

De wagen had een leeggewicht van 35,7 t en kon ladingen vervoeren tot 80 t (beladingsklasse C4). De totale lengte bedroeg 20,504 m. De wielen hadden een diameter van 0,940 m, de uiterste radstand binnen de draaistellen bedroeg 3,000 m en de draaispilafstand tussen beide draaistellen 19,234 m.

De wagen werd ondergebracht bij het type 3000b00.1 en kreeg het nummer 377487. Bij de invoering van de nummering met 7 cijfers in 1956 werd eerst het nummer 1 099760 voorzien, maar als gevolg van een bericht daterend uit 1958 kreeg de wagen in plaats daarvan het nummer 1 099800; dit nummer werd effectief aangebracht op 29 mei 1961.

Nadien kreeg de wagen de volgende UIC- nummers:

- 21 88 989 0010-3 (01/09/1966);
- 31 88 989 0010-1 (datum?), lettercode Uai;
- 31 88 993 0002-0 (20/07/1982), lettercode Uaai, ondergebracht bij het type 3000S2.

Uit enkele documenten kan worden afgeleid dat de wagen tijdelijk ook het nummer 20 88 989 0010-4 zou hebben gehad. In de jaren 1960/1970 kwam het dikwijls voor dat de code voor de internationale uitwisseling van dergelijke speciale wagens (20, 21, 31) wijzigde, waardoor ook het UIC-nummer moest worden aangepast.

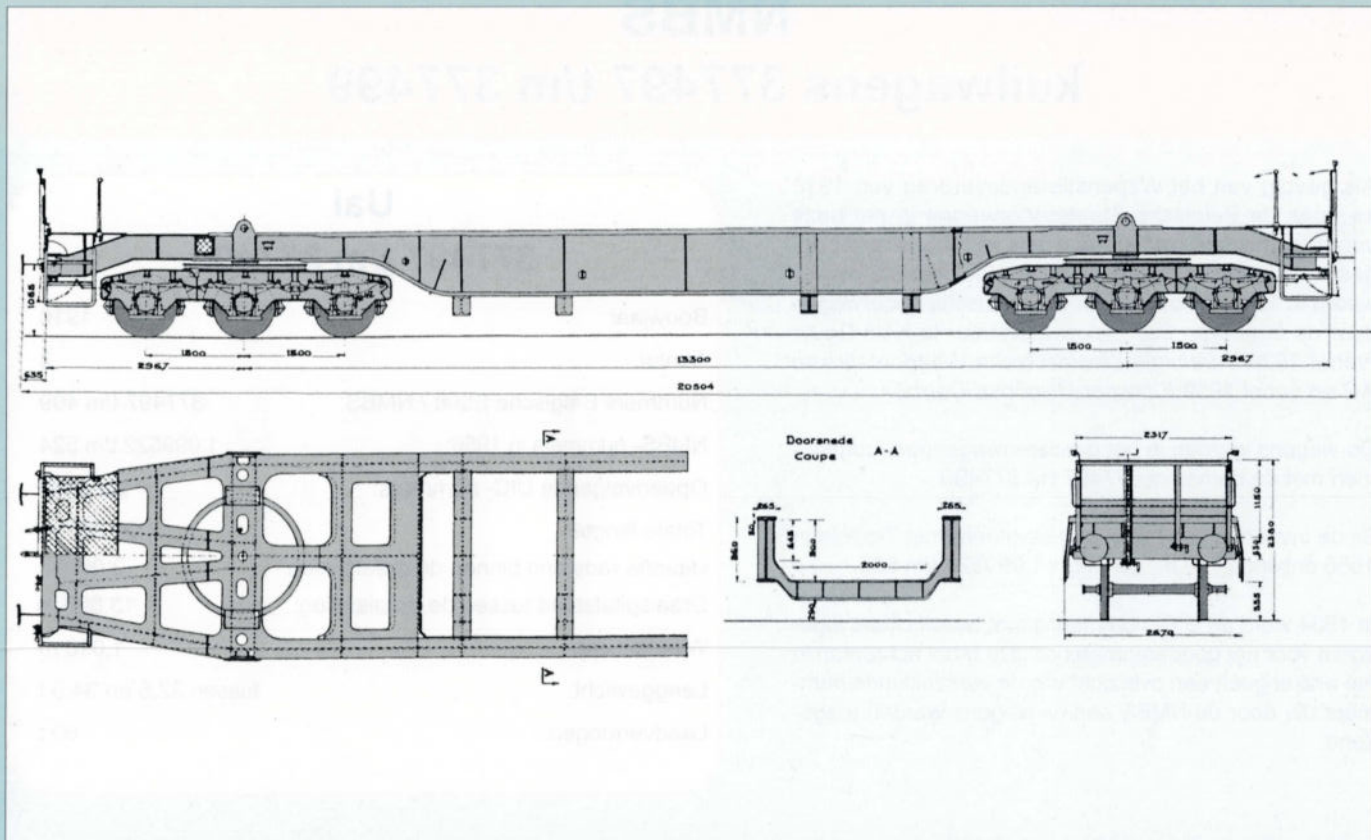
De wagen kwam niet meer voor in de tabellen van 1 oktober 1987 betreffende de hernummering van de NMBS-goederenwagens.

Wagen 31 88 989 0 010-1 (Uai) gefotografeerd in de haven van Antwerpen op een onbekende datum (begin jaren '80). Roger CRIKELAIRE.

Een andere foto van de wagen, met het nummer 31 88 993 0 002-4 (Uaai). De foto is genomen te Antwerpen West-Siberië op een onbekende datum (begin jaren '80). De wagen is uitgerust met rollagers (op beide foto's zichtbaar). Roger CRIKELAIRE.

Wagen 377487, beladen met een transformator van ACEC. Marcinelle, 21 januari 1953. De wagen was toen uitgerust met Isothermos-aspotten. Fonds ACEC, verzameling Bois du Cazier

NMBS

kuilwagens 377497 t/m 377499

Als gevolg van het Wapenstilstandsverdrag van 1918 kwamen de Belgische Staatsspoorwegen in het bezit van drie speciale wagens met een verlaagde en open-gewerkte laadvloer met twee drieassige draaistellen. Ze waren in 1910 gebouwd voor de Pruisische spoorwegen door de firma *Van Der Zypen & Charlier* te Köln Deutz (vanaf 1928 *Vereinigde Westdeutsche Waggonfabriken AG* en vanaf 1959 *Klöckner-Humboldt-Deutz*).

De wagens werden in het goederenwaggenpark opgenomen met de nummers 377497 t/m 377499.

Bij de invoering van het nummersysteem met 7 cijfers in 1956 ontvingen ze de nummers 1 099522 t/m 524.

In 1964 werd de UIC- nummering met twaalf cijfers ingevoerd voor het goederenmaterieel. De tabel achteraan in het artikel geeft een overzicht van de verschillende nummers die door de NMBS aan de wagens werden toegekend.

Uai

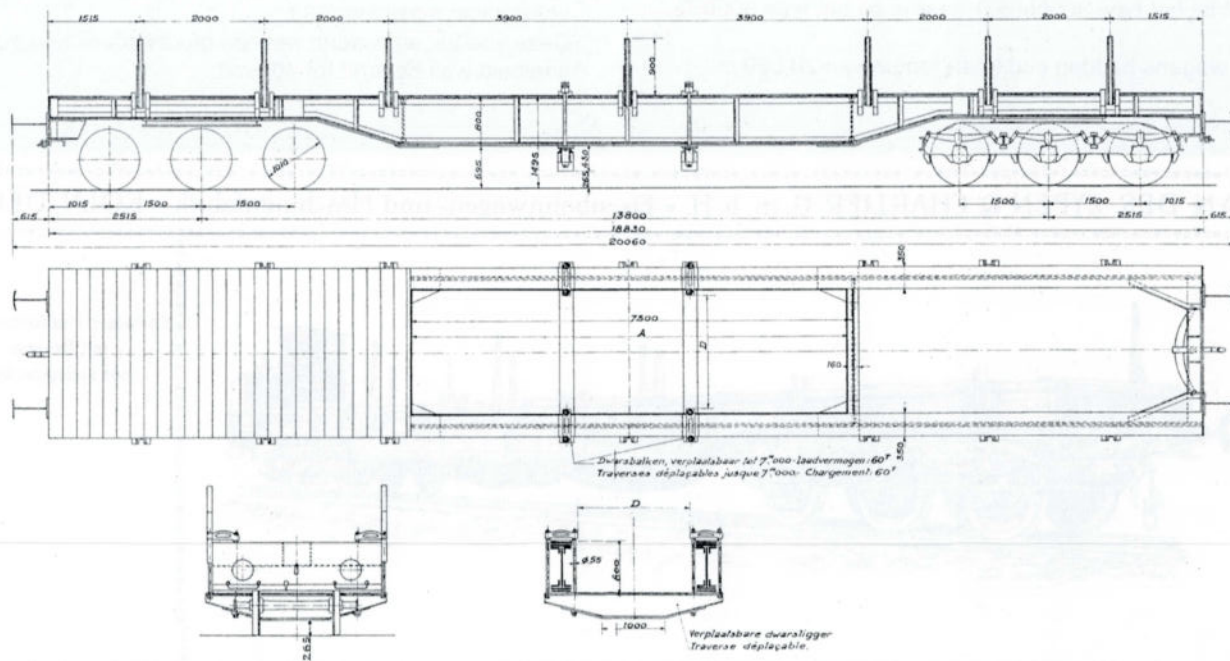
377497 t/m 377499

Bouwjaar:	1910
Aantal:	3
Nummers Belgische Staat / NMBS:	377497 t/m 499
NMBS- nummers in 1956:	1 099522 t/m 524
Opeenvolgende UIC- nummers:	zie tabel
Totale lengte:	20,060 m
Uiterste radstand binnen de draaistellen:	3,000 m
Draaispilafstand tussen de draaistellen:	13,800 m
Wieldiameter:	1,010 m
Leeggewicht:	tussen 32,5 en 34,5 t
Laadvermogen:	60 t

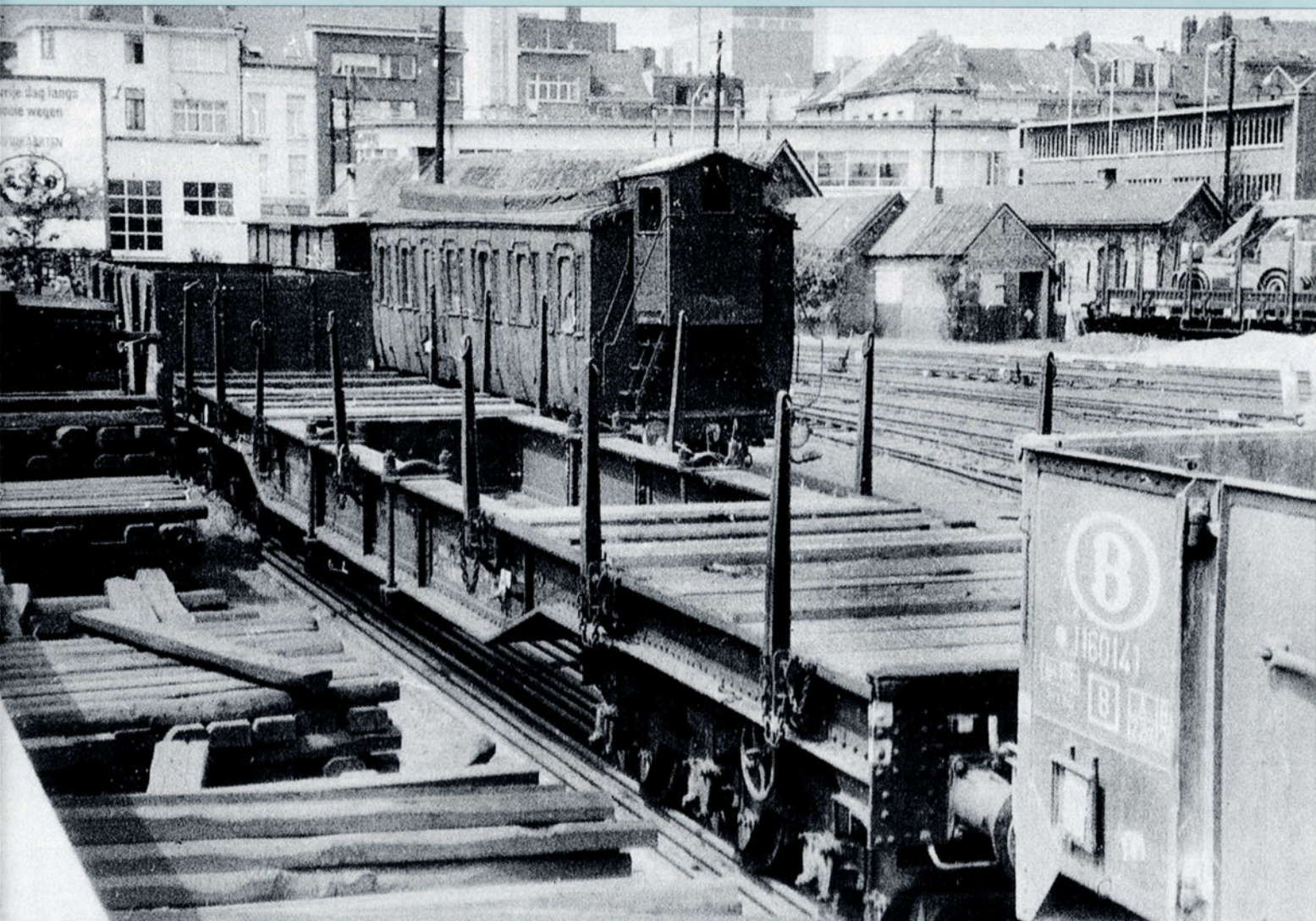
Twee van de drie wagens (met links de 377498) geladen met enorme kabelhaspels. Foto genomen te Marcinelle in 1949 of 1950. Fonds ACEC, verzameling Bois-du-Cazier, Marcinelle.

REEKS : 377497 tot 377499
 SERIE : 377497 tot 377499

Wagen 377498 in de bundel Kempen van de Antwerpse haven. Foto genomen op een onbekende datum (jaren '50).
 Verzameling Charles OCSINBERG.

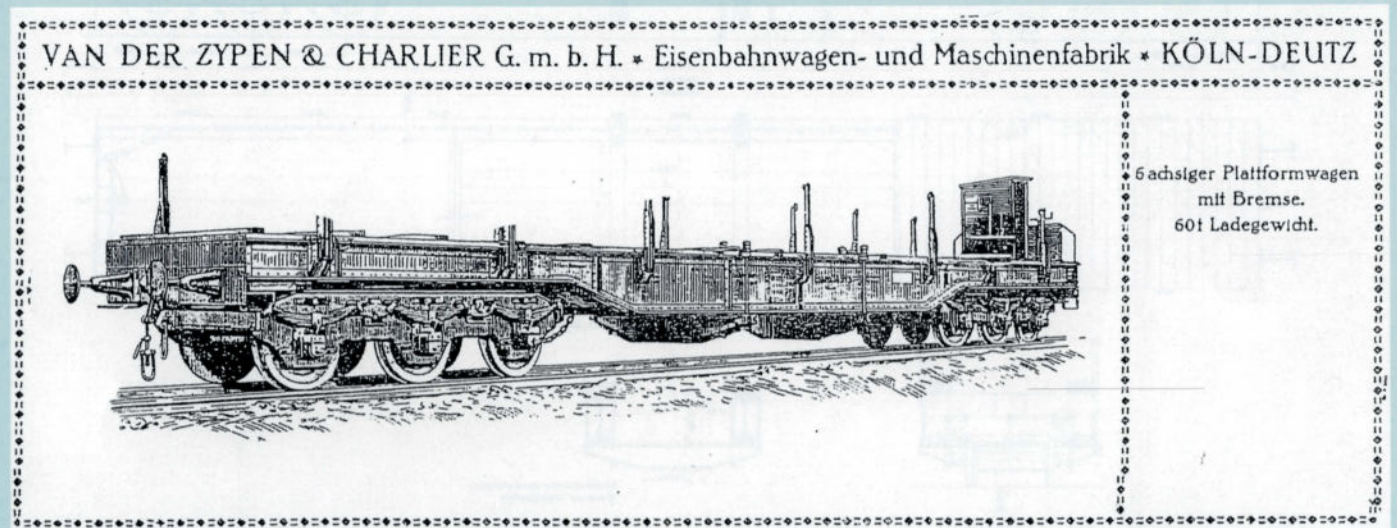

De wagens droegen de lettercode Uai (U = speciale wagon, a = met zes of meer assen, i = bestemd voor het vervoer van ladingen die het omgrenzingsprofiel overschrijden indien ze worden vervoerd met gewone wagens). Ze waren ondergebracht bij het type 3000b05.0, daarna bij het type 3000S2.

Deze wagens hadden een totale lengte van 20,060 m.

De wioldiameter bedroeg 1,010 m. De uiterste radstand binnen de draaistellen bedroeg 3,000 m en de draaispilafstand tussen beide draaistellen 13,800 m. Het leeggewicht van de wagens varieerde tussen 32,5 t en 34,5 t. Ze konden ladingen vervoeren van maximum 60 t.

Deze voertuigen hadden wel een groot nadeel: hun maximum snelheid was beperkt tot 40 km/h.

Reclame voor de goederenwagens van Van der Zypen & Charlier. Verzameling Roger CRIKELAIRE.

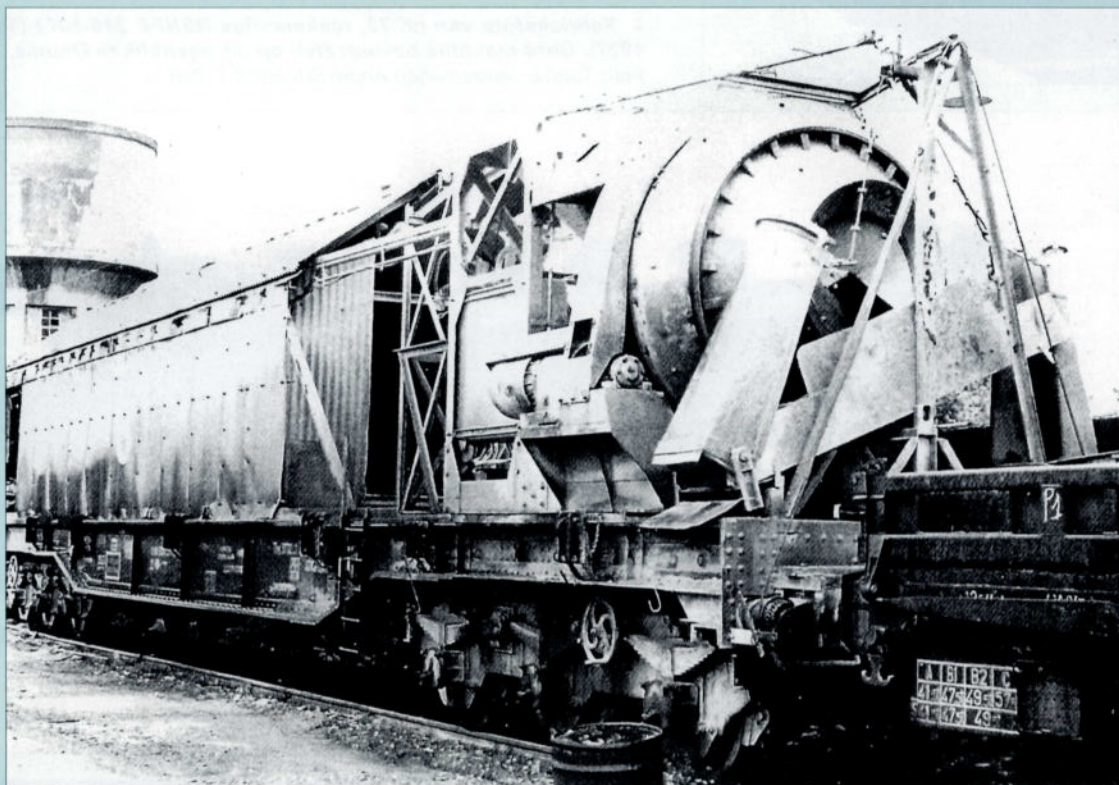
Wagen 377498. Plaats en datum van de foto zijn niet bekend. Foto Bruno DEDONCKER, verzameling TSP.

Nr.	Nr. 1956 + datum	Nr. UIC + datum	type
377497	1 099522 (13-12-1960)	21 88 989 0002-0 (28-07-1965)	3000S2
	<i>Buiten dienst gesteld door de Herzieningsraad van het materieel door bijzonder PV 419 van december 1972 Hergebruikt als dienstvoertuig voor de betontrein van de firma Louis Duchêne te Strée-lez-Huy (1) Omgebouwd tot betonmolenwagen (2)</i>		
		10 88 973 0022-5 (22-12-1972)	9730A1
		10 88 973 0520-8 (22-02-1977)	9730A1
<i>Definitief buiten dienst gesteld door PV 176 van 26/06/1981 - Leuven (te slopen)</i>			
377498	1 099523 (03-03-1961)	21 88 989 0000-4 (18-12-1965)	3000S2
	<i>Buiten dienst gesteld door de Herzieningsraad van het materieel door bijzonder PV 419 van december 1972 Hergebruikt als dienstvoertuig voor de betontrein van de firma Louis Duchêne te Strée-lez-Huy (1) Omgebouwd tot tremelwagen met transportband (2)</i>		
		10 88 973 0023-3 (22-12-1972)	9730A1
		10 88 973 0521-6 (22-02-1977)	9730A1
<i>Definitief buiten dienst gesteld door PV 173 van 26/06/1981 - Leuven (te slopen)</i>			
377499	1 099524 (04-02-1961)	21 88 989 0001-2 (06-04-1965)	3000S2
	<i>Buiten dienst gesteld door de Herzieningsraad van het materieel door bijzonder PV 419 van december 1972 Hergebruikt als dienstvoertuig voor de betontrein van de firma Louis Duchêne te Strée-lez-Huy (1) Omgebouwd tot tremelwagen met transportband (2)</i>		
		10 88 973 0024-1 (22-12-1972)	9730A1
		10 88 973 0522-4 (22-02-1977)	9730A1
<i>Definitief buiten dienst gesteld door PV 176 van 26/06/1981 - Leuven (te slopen)</i>			

- (1) Deze drie wagens zouden gebruikt zijn in het kader van de elektrificatiewerken van lijn 37, met depotstation Kinkempois.
(2) Na de demontage van de uitrusting werden de drie wagens in 1979 uitgerangeerd en nadien niet meer gebruikt.

*Na zijn buitendienststelling werd wagen 377497 uitgerust met een betonmolen. Hij werd gehuurd door de firma Duchêne en ingezet in een betontrein voor elektrificatiewerken.
Roger CRIKELAIRE.*

Spanje: 2D Tubize: F.C. Central de Aragon nummers 71 t/m 74

Omdat men een groei verwachtte van de trafiek door de spoorwegverbinding van Santander naar de Middellandse Zee te Calatayud bestelde de F.C. Central de Aragon in 1926 bij de Ateliers Métallurgiques de Tubize vier grote 2D's. Ze waren klaar in augustus 1927 (de tenders pas in oktober 1927) en kregen de bouwnummers 2046 t/m 2049. De locomotieven droegen de nummers 71 t/m 74 en kregen de bijnaam "Mastodontes". Ze werden gebruikt voor het slepen van reizigerstreinen tussen Valencia en Calatayud, over een lijn met steile hellingen. Ze waren toegewezen aan het depot van Alameda (Valencia) en aan de stelplaats van Teruel. Vier jaar later kregen ze concurrentie van zes grote Garrat-locomotieven 1D1 + 1D1 (nrs. 201 t/m 206) gebouwd door Babcock and Wilcox in 1930. Na de nationalisering van de Spaanse spoorwegen in 1941 kregen ze de RENFE-nummers 240-2071 t/m 2074 en werden ze verder ingezet in het reizigersverkeer op hun oorspronkelijke lijn. De machines werden buiten dienst gesteld in 1970.

Twee van de vier locomotieven zijn bewaard gebleven:

- de 240-2072 (ex-72) wordt tentoongesteld als monument te Orense;
- de 240-2074 (ex-74) kan bewonderd worden in het Museo del Ferrocarril te Vilanova y la Geltru.

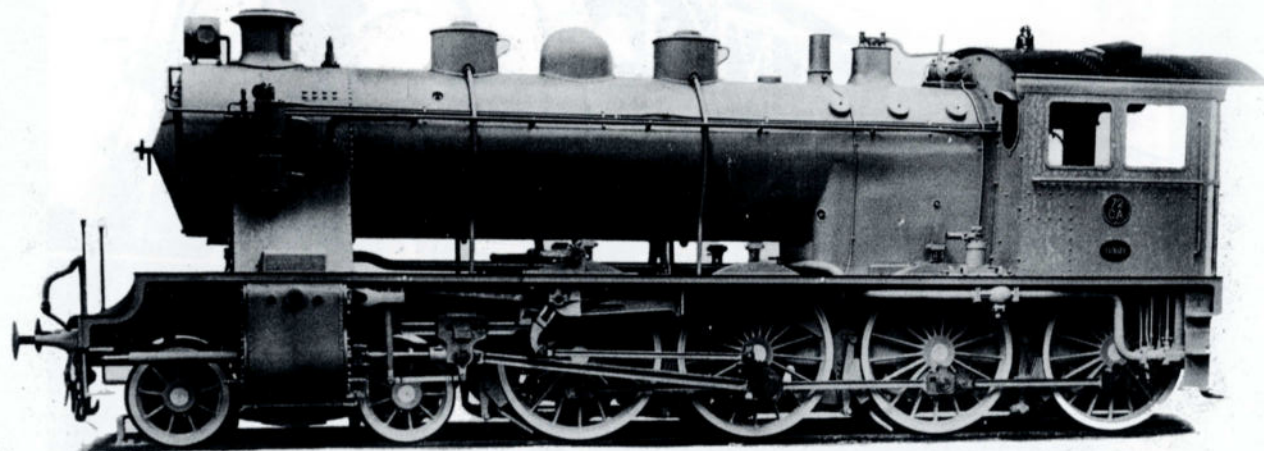

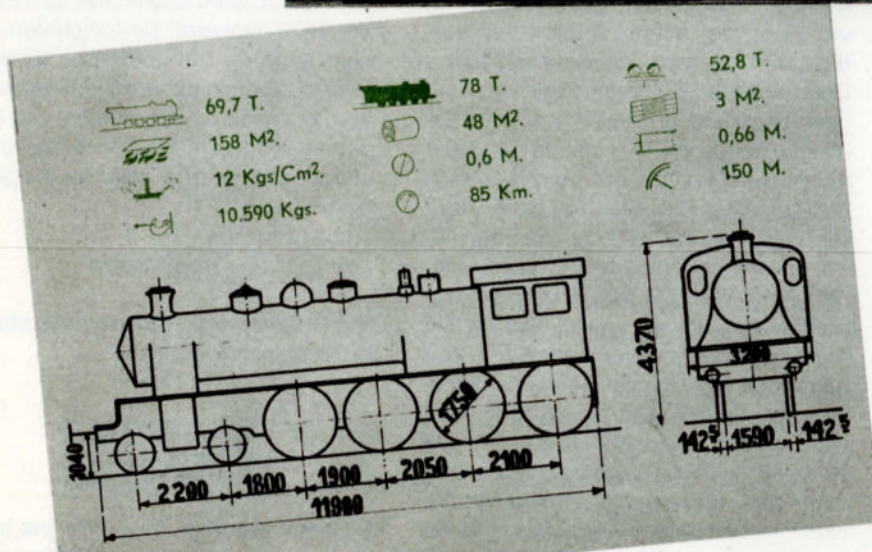
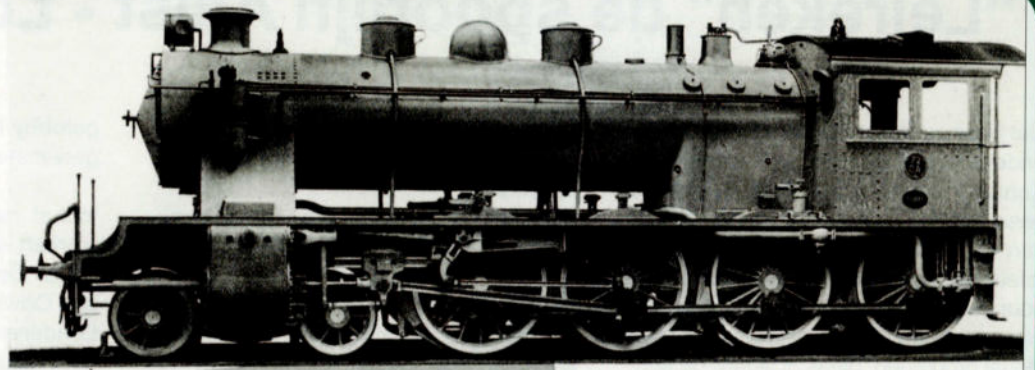
← De 240-2074 (ex-74, Tubize 2049 / 1927) wordt tentoongesteld in het museum van Vilanova. Marc RENDERS.

↓ Fabrieksfoto van nr. 72, toekomstige RENFE 240-2072 (Tubize 2047 / 1927). Deze machine bevindt zich op dit ogenblik te Orense. Foto Tubize, verzameling André DAGANT / TSP.

Karakteristieken

Aantal:	4
Bouwer:	Tubize
Bouwnummers:	2046-2049
Bouwjaar:	1927
Nummers F.C. Central de Aragon:	71 t/m 74
Nummers RENFE:	240-2071 t/m 2074
Asindeling:	2D
Maximum snelheid:	85 km/h
Vermogen:	1350 pk
Leeggewicht:	69,7 t
Adhesiegewicht:	52,8 t
Totaal gewicht:	78,0 t
Maximum breedte:	3,200 m
Maximum hoogte:	4,370 m
Wieldiameter drijfwielen:	1,750 m
Wieldiameter draagwielen:	0,850 m
Radstand:	10,05 m
Keteldruk:	12 kg/cm ²
Oppervlakte rooster:	3,0 m ²
Verwarmingsoppervlakte oververhitter:	48 m ²
Totale verwarmingsoppervlakte:	158 m ²
Aantal cilinders:	2
Diameter zuigers:	600 mm
Slaglengte zuigers:	650 mm

COMPAGNIE DU CHEMIN
DE FER CENTRAL ARAGON
(ESPAGNE)

TYPE 4-8-0 - VOIE 1,674 M.
(1927)

↑ Uittreksel uit de catalogus van Tubize (eind jaren '30). Verzameling André DAGANT / TSP.

↓ De 240-2072 tentoongesteld als monument te Orense, 20 oktober 2015. Christian SCHULZ.

“Leireken” de spoorlijn Aalst - Londerzeel

Het baanvak Aalst - Londerzeel was een onderdeel van de vroegere spoorlijn 61 Kontich - Boom - Londerzeel - Aalst. De geschiedenis van deze lijn is het verhaal van grootse plannen die eindigden in teleurstelling: terwijl de initiatiefnemers voor de bouw van deze verbinding nog van een hoofdlijn tussen Antwerpen en Douai droomden, bleek al tijdens de aanleg dat deze lijn nooit meer dan een lokale verbinding van weinig belang zou worden. Ze kreeg bij de plaatselijke bevolking de bijnaam 'Leireken'.

Ontstaan

In de tweede helft van de negentiende eeuw vonden verschillende industriëlen dat er een rechtstreekse spoorlijn tussen Antwerpen en Noord-Frankrijk aangelegd moest worden. In de regio Aalst werd dit project actief ondersteund. Men hoopte immers op een belangrijke impuls voor de plaatselijke economie indien de nieuwe lijn in deze stad de bestaande lijn Brussel - Gent (L 50) zou kruisen. Vanaf 1863 werden dan ook verschillende concessies voor deze verbinding aangevraagd, maar

geen enkele initiatiefnemer slaagde er in om voldoende kapitaal bij elkaar te krijgen.

Pas in 1870 kwam er schot in de zaak, toen het project werd overgenomen door de "SA des Chemins de Fer des Bassins Houillers du Hainaut" van spoorwegbaron Simon Philippart. Toch was dit voor Aalst geen reden tot vreugde: niet alleen zou slechts een deel van de verbinding Antwerpen - Douai worden aangelegd, er was ook geen sprake meer van een hoofdlijn. De ultieme koude douche voor de Aalsterse politici was het feit dat deze spoorlijn niet eens meer via Aalst zou lopen maar via Denderleeuw, waar ze aan zou sluiten op de bestaande lijn richting Oudenaarde (L 89). Dit leidde tot heel wat polemieken die de aanleg van de lijn nog meer vertraagden. In 1874 kon begonnen worden met de eerste onteigeningen, maar pas op 26 juni 1877 werd een wet aangenomen die de route van lijn 61 definitief regelde: van Londerzeel-Oost, waar de lijn aftakte van de spoorlijn Mechelen - Gent, ging het via Opwijk (kruising met de spoorlijn Brussel - Dendermonde) naar...Aalst! Politiek

gelobby had uiteindelijk het voor Aalst gewenste resultaat mogelijk gemaakt.

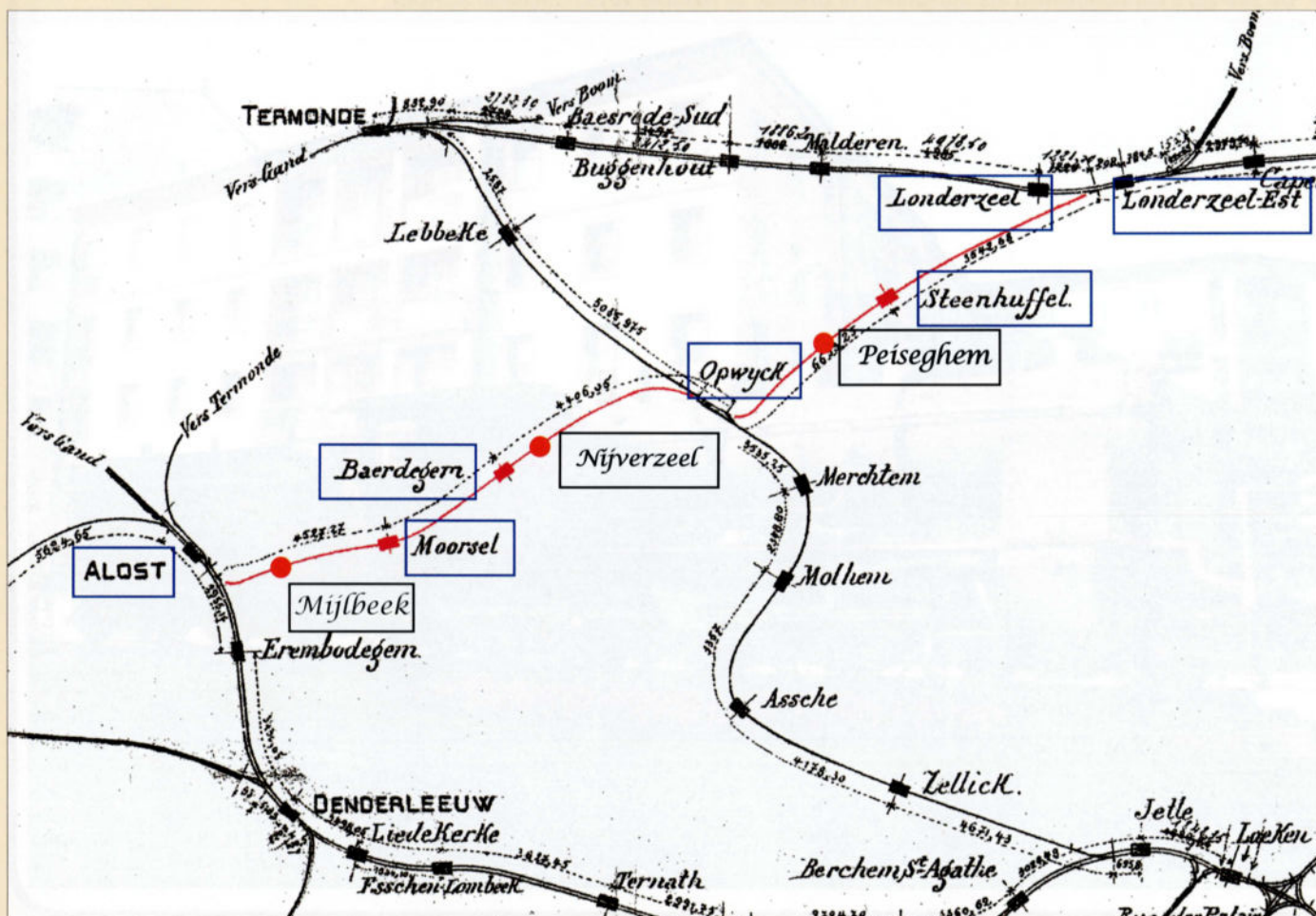
In het najaar van 1877 begonnen de werken aan het baanvak Londerzeel-Oost - Opwijk en in maart 1878 ook tussen Opwijk en Aalst. De spoorlijn Aalst - Londerzeel-Oost, met een lengte van 20,479 km, werd uiteindelijk op 12 oktober 1879 geopend. De toegelaten snelheid bedroeg 50 km/h voor reizigers treinen en 45 km/h voor gemengde treinen. Er reden op dat moment nog geen aparte goederentreinen over de lijn. De uitbating gebeurde door de Belgische Staat.

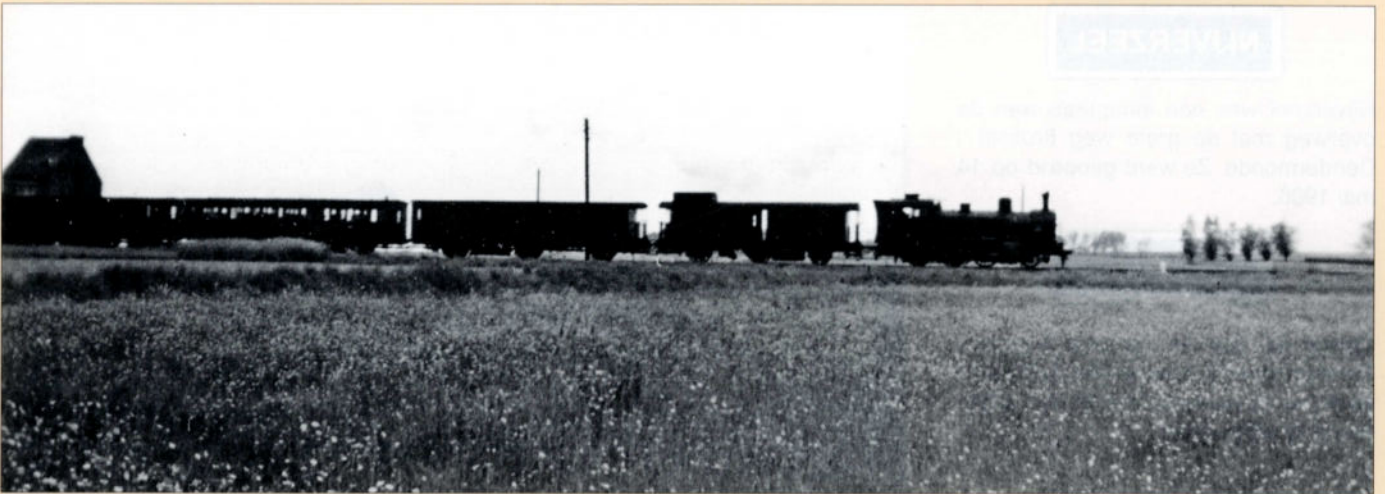
De stations

Vanuit Aalst werden de volgende stations en stopplaatsen bediend:

MIJLBEEK

Mijlbeek was een stopplaats net buiten Aalst die pas op 8 oktober 1933 geopend werd.

Omstreeks 1950 sleept een type 96 van de stelplaats Aalst een reizigerstrein tussen Aalst en Moorsel.

Foto Firmin DE RIDDER, verzameling TSP.

MOORSEL

Het station van Moorsel werd samen met de spoorlijn geopend. Er lagen een wijkspoor, een laad- en losspoor met een weegbrug en een kopspoor dat tegen een verhoogde laadhelling eindigde.

BAARDEGEM

Baardegem had geen station toen de lijn werd geopend, wat opvallend was omdat deze gemeente bijna evenveel inwoners telde als Moorsel. Op 26 juni 1884 kon eindelijk een stopplaats geopend worden maar het zou nog tot januari 1908 duren vooraleer er ook een goederenkoer kwam. Het stationsgebouw werd pas in 1909 ingehuldigd.

In de jaren '50 werd de goederenkoer van Baardegem nog druk gebruikt.

Foto Firmin DE RIDDER, verzameling TSP.

In het station van Baardegem dient de 40.019, met een trein naar Aalst, als decor voor een herinneringsfoto. Deze locomotief (Baldwin 47609 / 1917, ex-4019, ex-4949, ex-ROD 812) behoorde sinds 1 februari 1954 tot de stelplaats van Aalst en ze werd er op 24 maart 1961 geschrapt. Foto Firmin DE RIDDER, verzameling TSP.

NIJVERZEEL

Nijverzeel was een stopplaats aan de overweg met de grote weg Brussel - Dendermonde. Ze werd geopend op 14 mei 1906.

OPWIJK

Opwijk ligt aan de spoorlijn Brussel - Dendermonde. Na de opening van lijn 61 telde het vijf perronsporen en een uitgebreide goederenkoer.

PEIZEGEM

Peizegem kreeg op 3 augustus 1885 een eerste stopplaats met de naam Boschkant. Met ingang van 29 september 1898 werd de naam gewijzigd in Peizegem (of 'Peiseghem' zoals het toen geschreven werd) en kwam er ook een goederenkoer.

STEENHUFFEL

Steenhuffel kreeg op 1 december 1882 een stopplaats die al op 9 mei 1883 werd opgewaardeerd tot station. Op deze datum werd ook de goederenkoer geopend.

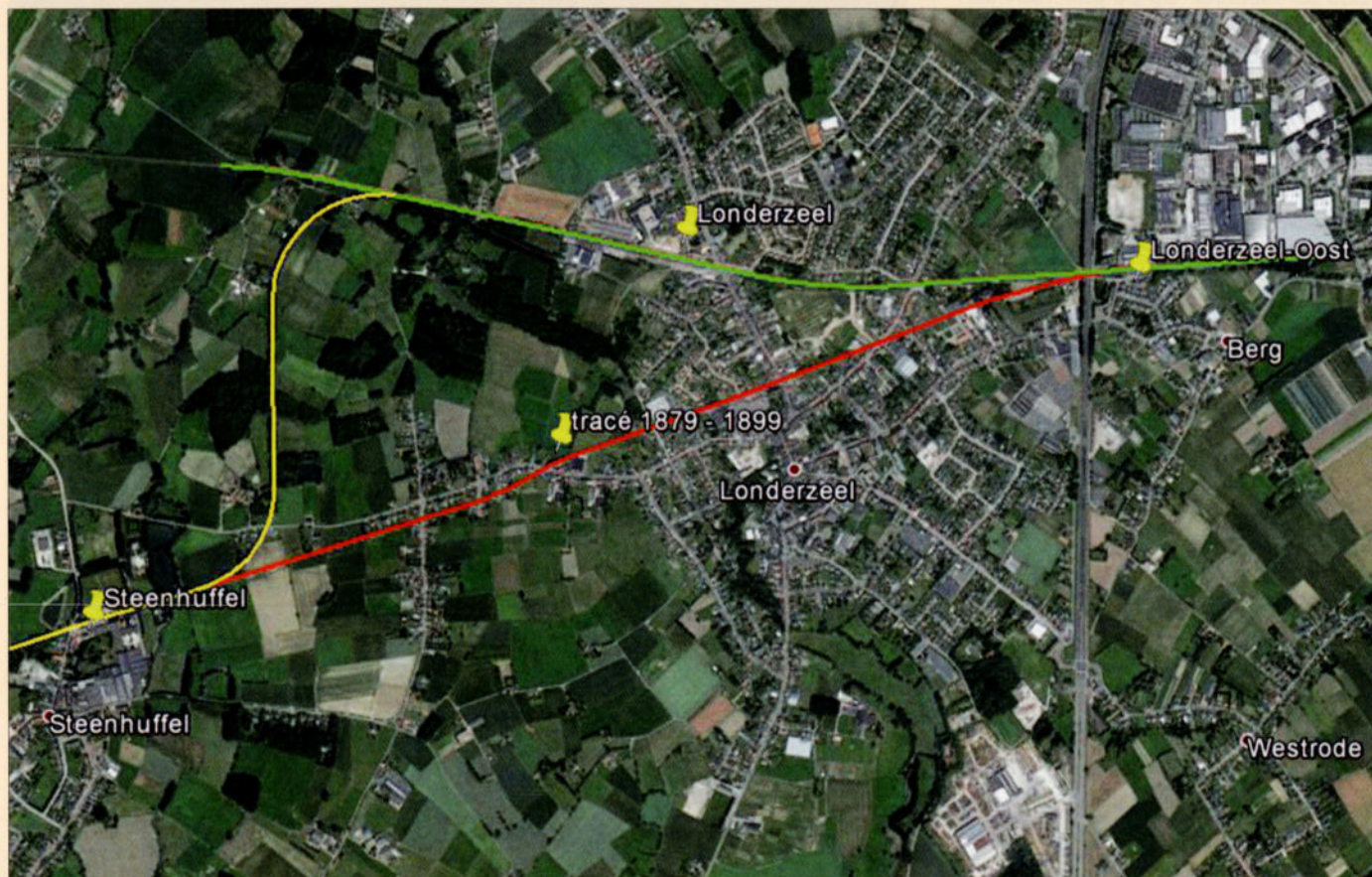
Het station van Opwijk aan de lijn 60 (Brussel) - Jette - Dendermonde. Verzameling TSP.

LONDERZEEL-OOST

Londerzeel-Oost lag aan de in 1837 geopende spoorlijn Mechelen - Gent. Men verkoos om op deze plaats aan te sluiten op de hoofdlijn omdat het in het centrum gelegen station van Londerzeel niet uitgebreid kon worden. Bij de opening van lijn 61 stond er in Londerzeel-

Oost nog geen stationsgebouw; de reizigers en het personeel moesten zich behelpen met een tijdelijke houten constructie. Wel was er een goederenkoer met één spoor.

Het stationsgebouw werd uiteindelijk op 8 augustus 1881 ingehuldigd, samen met de lijn vanuit Londerzeel-Oost naar Willebroek.

Een nieuw tracé in Londerzeel

Zie kaart op de linker bladzijde.

Lijn 61 lag in Londerzeel ver van het centrum en het station Londerzeel-Oost lag zeer afgelegen, met slechte aansluitingen. Uiteindelijk werd een nieuw tracé voor lijn 61 aangelegd dat, komende uit Opwijk, net voorbij Steenhuffel met een scherpe boog naar het noorden liep om één kilometer ten westen van het station van Londerzeel aan te sluiten op de spoorlijn Mechelen - Gent. Dit nieuwe tracé werd geopend op 3 januari 1899, waarna de oude verbinding naar Londerzeel-Oost werd opgebroken.

De Eerste Wereldoorlog

Bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog werd het reizigersverkeer op de lijn stopgezet en ook het militaire vervoer eindigde toen de brug over de Dender in Aalst op 12 september 1914 door het Belgische leger werd opgeblazen. De Duitsers bouwden een houten noodbrug die op 9 december in gebruik

kon worden genomen. De definitieve herstelling volgde in de lente van 1915. Toch zou er gedurende de oorlog geen geregelde treindienst meer worden georganiseerd. Er reed af en toe een goederentrein, maar dikwijls bleef de lijn wekenlang ongebruikt.

Het baanvak Opwijk - Londerzeel werd zelfs volledig opgebroken door de Duitsers en het gerecupereerde materiaal werd aan het front gebruikt. Wanneer dit baanvak werd opgebroken is niet bekend: uit het gemeentearchief van Steenhuffel blijkt dat er in augustus 1915 nog goederenwagens naar het station werden gebracht, maar in het voorjaar van 1917 wordt al verwezen naar de opgebroken spoorlijn.

Na de wapenstilstand heerste er een groot gebrek aan bouwmaterialen en steenkool. De heropening van een landelijke spoorlijn was dan ook geen prioriteit. De heraanleg van het baanvak Opwijk - Londerzeel begon uiteindelijk in maart 1920, samen met het herstel van het baanvak Aalst - Opwijk. Met ingang van 21 september 1920 kon de volledige lijn Aalst - Londerzeel

weer in gebruik worden genomen.

De exploitatie

Aanvankelijk reden er in elke richting vier treinen per dag die vanuit Londerzeel-Oost doorredten naar Mechelen. Na de opening van de lijn tussen Londerzeel-Oost en Willebroek reden de treinen van en naar Antwerpen-Zuid. Het aantal treinen zou tot de Eerste Wereldoorlog vrijwel constant blijven.

Na de oorlog bleef de opzet van de dienstregeling hetzelfde, maar het aantal doorgaande treinen naar Antwerpen-Zuid verminderde waardoor er in Londerzeel overgestapt moest worden. Wel kwam er een extra vroege trein tussen Aalst en Opwijk en reden een aantal treinen vanuit Londerzeel verder naar Mechelen. Op werkdagen waren er vijf treinparen over de volledige lengte van de lijn, aangevuld met twee bijkomende treinparen tussen Aalst en Opwijk. Vanaf 18 mei 1935 werd de dienst ingekrompen doordat één van de treinparen tussen Aalst en Opwijk werd geschrapt

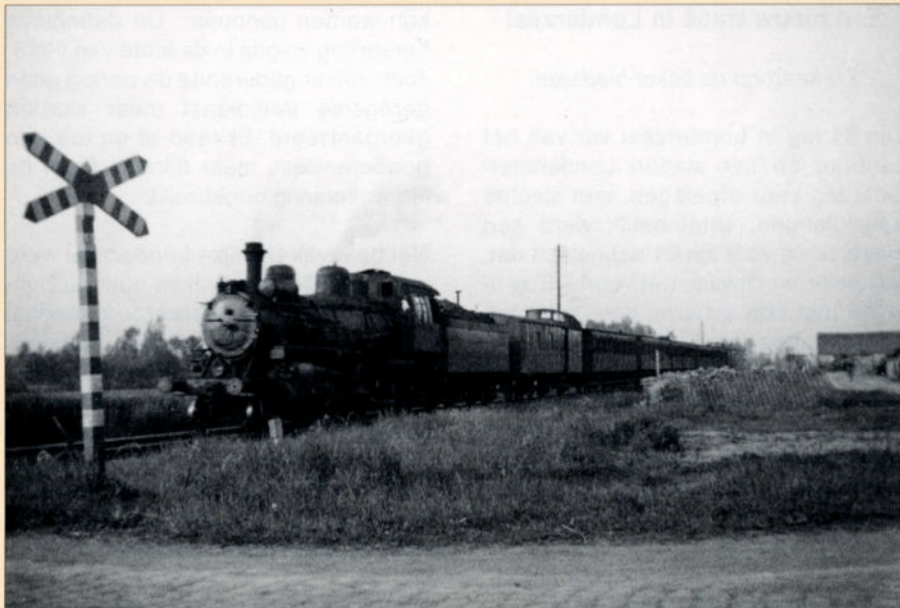
In 1949 staat een reizigerstrein in de stopplaats Nijverzeel. Hij wordt gesleept door een type 94 (ex-Nord-Belge). Verzameling Wim DE RIDDER.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog bleef de lijn in dienst, maar de dienstregeling varieerde sterk als gevolg van het voortdurende gebrek aan brandstof en onderdelen. In de dienstregeling die inging op 6 oktober 1940 staan slechts twee treinenparen op deze lijn, maar in november 1943 was dit alweer gestegen tot vijf.

Na 1945 waren er vanuit Aalst alweer zes treinenparen, waarvan er één niet verder reed dan Opwijk. Toch zou het al snel bergaf gaan met deze lijn. Het aantal treinen verminderde gestaag en in de laatste dienstregeling voor de sluiting stonden nog vier treinen van Aalst naar Opwijk en drie in de andere richting.

Ook het goederenverkeer was zeer beperkt en doorgaande goederentreinen heeft de lijn nooit gekend. In de eerste jaren van haar bestaan werden de goederenwagens voor deze lijn trouwens met de reizigerstreinen meegegeven. Op alle goederenkoeren werden wagens met steenkool gelost. Verder werden vooral kunstmest, suikerbieten, boomstammen (Steenhuffel) en hop (Moorsel en Steenhuffel) vervoerd. Tekenend voor het geringe belang van de lijn was het feit dat er maar één private spooraan-

*In juni 1957 rijdt een type 40 met een reizigerstrein in de omgeving van Baardgem.
Foto Firmin DE RIDDER, verzameling TSP.*

sluiting heeft bestaan: in het station van Baardgem werd op 15 september 1953 een kopspoor geopend voor de firma Crabbe die betonnen bouwelementen fabriceerde. Dit spoor was 117 m lang en het bleef tot de sluiting van de lijn in gebruik.

De op deze lijn ingezette stoomlocomotieven werden door de stelplaats Aalst geleverd. Er is weinig bekend over de gebruikte locomotieven in de beginjaren van de lijn, maar vast staat wel dat er tussen 1886 en 1900 Belpaire-stoommotorwagens van het type I werden in-

In september 1957 rangeert de 40.041 met een goederentrein op de goederenkoer van Baardgem.

Foto Firmin DE RIDDER, verzameling TSP.

gezet voor een aantal diensten. Na de eeuwwisseling kwamen dan vooral tenderlocomotieven type 15 en 16 in actie. Na de Tweede Wereldoorlog werden locomotieven van de types 40, 41, 64, 81, 94 (ex-Nord-Belge) en 96 op de lijn ingezet. Na 1961 werden de resterende goederentreinen gesleept door machines van de stelplaats Dendermonde, die tot december 1966 stoomlocomotieven inzette. Na het einde van de stoomtractie werden diesellocomotieven van de types 200 en 212 (latere reeksen 51 en 62) ingezet.

Een lange doodstrijd

Zoals al werd aangehaald, was de spoorlijn Aalst - Londerzeel een puur lokale verbinding ondanks de grote verwachtingen ten tijde van de aanleg. Al in 1921 werd begonnen met het geleidelijk afschaffen van de overwegwachters, maar de lijn was zodanig verlieslatend dat de NMBS in 1931 probeerde om een aantal treinen door bussen te vervangen, wat echter niet lukte. Op 11 maart 1935 werd wel een reorganisatie aangekondigd waardoor nog in datzelfde jaar de stationschefs in

In 1957 komt de buurtgoederentrein aan in Baardegem, gesleept door een locomotief van het type 64. Foto Firmin DE RIDDER, verzameling TSP.

Baardegem, Steenhuffel en Peizegem werden afgeschaft.

Na de Tweede Wereldoorlog werd het dan ernst. De toegenomen motorisering,

de verbetering van het wegennet en de steeds toenemende verliezen bij de NMBS liidden een periode van massale lijnsluitingen in waaraan ook lijn 61 niet kon ontsnappen.

De 16.039 van de stelplaats Dendermonde sleepte in augustus 1962 de buurtgoederentrein op lijn 61 en werd gefotografeerd in Nijverzeel. Deze locomotief werd gebouwd door Tubize (constructienummer 1591) en op 27 mei 1909 in dienst gesteld te Haine-Saint-Pierre. Oorspronkelijk kreeg ze bij de Belgische Staat het nummer 3939, later het nummer 1639. Ze kwam op 5 januari 1956 aan in de stelplaats Dendermonde en ze muteerde daarna nog naar Mons, Haine-Saint-Pierre en Ath. Ze werd geschrapt op 11 september 1964. Foto Firmin DE RIDDER, verzameling TSP.

Op het baanvak Opwijk - Londerzeel werd met ingang van 2 oktober 1952 het reizigersverkeer opgeheven. Dit betekende ook het definitieve einde van het lijngedeelte tussen Opwijk en Peizegem. Vanuit Londerzeel bestond er nadien nog een beperkt goederenvervoer tot Peizegem, maar dit had evenmin een toekomst. Met het Koninklijk Besluit (KB) van 23 mei 1956 werd ook dit baanvak gesloten. Voor het vervoer van suikerbieten werd Steenhuffel nog tot december

1956 bediend. De volledige lijn tussen Opwijk en Londerzeel werd in het voorjaar van 1957 opgebroken.

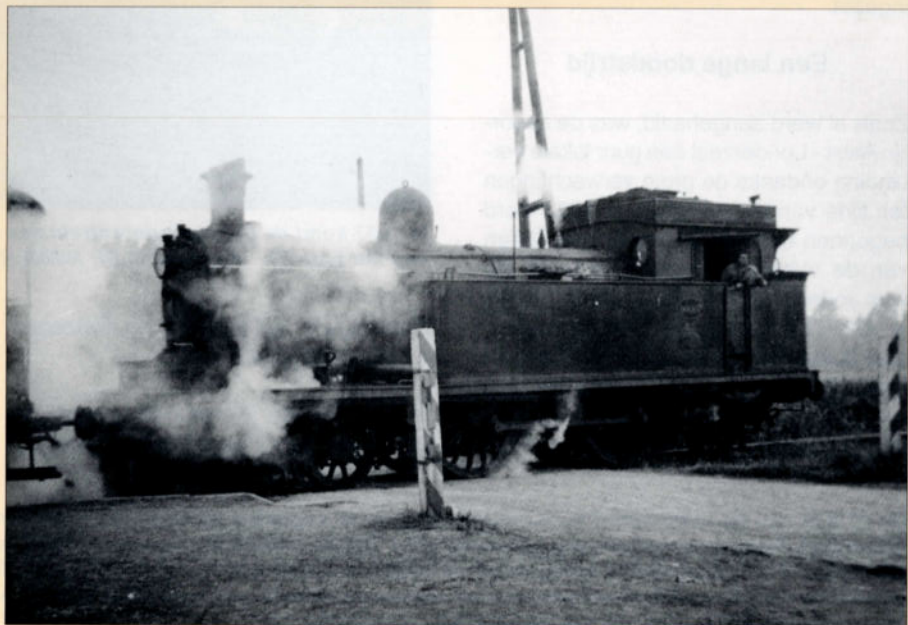
Tussen Aalst en Opwijk bleven de treinen voorlopig rijden, maar ook hier was het einde in zicht. De laatste reizigerstrein reed op 1 juni 1957, gesleept door de 16.007. Het goederenverkeer bleef behouden. Aanvankelijk werd vanuit Aalst naar Baarddegem gereden, maar in 1960 werd beslist om Baarddegem en

Moorsel vanuit Opwijk te bedienen en het baanvak Aalst - Moorsel werd in 1961 opgebroken. Tussen Opwijk en Moorsel reed de laatste trein op 27 februari 1975. Toch werd de lijn niet onmiddellijk uit de inventaris geschrapt, zodat er op 31 juli 1976 pendelritten georganiseerd konden worden met stoomlocomotief 29.013. De officiële buitendienststelling volgde op 25 augustus 1976. Enkele maanden later begon de NMBS met het opbreken van de lijn.

De 16.007 van de stelplaats Dendermonde had op 1 juni 1957 de trieste eer om de laatste reizigerstrein op de lijn Aalst - Opwijk te slepen. Op deze foto's zien we de trein in het station van Baarddegem.

Deze locomotief werd gebouwd door Saint-Léonard (constructie nr. 1700) en op 10 januari 1912 in dienst gesteld met het nummer 3967. Na de Tweede Wereldoorlog werd ze overgeplaatst naar Dendermonde en op 7 juni 1963 muteerde ze naar Mons. Ze werd er op 20 augustus 1965 buiten dienst gesteld.

Foto Firmin DE RIDDER, verzameling TSP.

In 1965 werd de buurtgoederentrein nabij Baardegem gesleept door de 64.162 (ex-6562). Deze P8, gebouwd door Schichau met nummer 2481, werd in 1917 geleverd aan de Pruisische spoorwegen waar ze het nummer "Königsberg 2476" kreeg. Haar laatste stelplaats was Merelbeke, waar ze op 1 oktober 1963 aankwam. Ze werd er geschrapt op 9 november 1966.
Foto Firmin DE RIDDER, verzameling TSP.

Op 31 juli 1966 gebeurde de bediening van de lijn 61 met dieseltractie. De trein, gesleept door een type 212 (latere reeks 62), werd tussen Nijverzeel en Baardegem gefotografeerd. Foto Firmin DE RIDDER, verzameling TSP.

*Op 12 december 1970 stopt de 212.233 voor de overweg te Nijverzeel. De treinbestuurder moet afstappen om de overweg manueel te sluiten. De locomotief draagt reeds het nieuwe nummer 6333 dat officieel op 1 januari 1971 zal worden ingevoerd.
Foto Firmin DE RIDDER, verzameling TSP.*

*Op 12 augustus 1972 werd de 6284 ingezet. De trein werd in de omgeving van Baardegem gefotografeerd.
Foto Firmin DE RIDDER, verzameling TSP.*

FOTO 134-68 →

Op 31 juli 1976 werden pendelritten georganiseerd tussen Baardegem en Moorsel, waarbij de 29.013 werd ingezet. We zien haar tijdens het rangeren in Moorsel. De officiële sluiting van lijn 61 gebeurde op 25 augustus 1976. Het demonteren van de lijn begon enkele maanden later.

Foto Louis AERTS, verzameling TSP.

FOTO 134-69 ↘

Op dezelfde dag bevond de 9202 zich met een ketelwagen in Baardegem. Deze trein stond paraat om eventuele bermbranden te bestrijden.

Foto Louis AERTS, verzameling TSP.

Wat bleef bewaard?

Het grootste deel van de bedding is nu een populair fiets- en wandelpad dat de naam 'Leirekensroute' kreeg.

De stationsgebouwen van Baardegem en Steenhuffel bestaan nog steeds, ze werden ingericht als taverne waarbij de spoorwegsfeer behouden bleef.

In Baardegem stelde de eigenaar enkele seinborden op langs het fietspad terwijl in Steenhuffel het rijtuig 28.118 aan de vroegere spoorlijn herinnert.

Ook het stationsgebouw van Londerzeel-Oost overleefde de sluiting en is nu een woning.

In Aalst, Moorsel, Peizegem, Steenhuffel en Londerzeel zijn nog een aantal bareelwachtershuizen terug te vinden, waarvan er zelfs één nog langs het in 1899 verlaten tracé in Londerzeel staat. De bedding van dit traject is trouwens nog goed te zien op luchtfoto's, ook al is een deel ervan omgevormd tot een straat.

Wim DE RIDDER

FOTO 134-70 →

Het vroegere station Londerzeel-Oost bestaat nog steeds en wordt nu als woning gebruikt. Het staat naast de lijn 53 (Gent - Mechelen), net voorbij het station van Londerzeel in de richting van Mechelen.

Wim DE RIDDER, 17 maart 2016.

← FOTO 134-71

Het station van Steenhuffel werd omgevormd tot een taverne die graag gebruikt wordt door de talrijke fietsers en wandelaars op de "Leirekensroute". De taverne kreeg trouwens de naam "Leireken".
Wim DE RIDDER, 17 maart 2016.

FOTO 134-73 →

Een groot deel van de lijn 61 werd omgevormd tot een fiets- en wandelpad. Op de plaats van het vroegere wijkspoor staat sinds mei 1996 het K1-rijtuig 28.118 opgesteld.
Wim DE RIDDER, 17 maart 2016.

← FOTO 134-73

Het rijtuig 28.118 werd gebouwd door Anglo-Franco-Belge en in juni 1935 in dienst gesteld met het nummer 42.231 als type B6p (2e klasse met zes rijen zitbanken en een pakwagenafdeling). Later werd het vernummerd als 26.118, later 28.118 (UIC 50 88 81 48 018-2) en verbouwd tot A6D (1e klasse met pakwagenafdeling). Het werd in 1979 gemoderniseerd.
Vandaag is het eigendom van de vzw "Leireken" die het verhuurt voor verschillende gelegenheden (feesten, vergaderingen,...). Er zijn 45 zitplaatsen, een kleine keuken, airco en een geluidsinstallatie.
Wim DE RIDDER, 17 maart 2016.

BOIS DU CAZIER

De S10287 bevindt zich op het uitwijkspoor van de steenkoolmijn Bois du Cazier en rijdt naar Nalinnes. Deze steenkoolmijn zag het levenslicht in 1822 dankzij de wilskracht van Willem I, Koning der Nederlanden. Een hevige brand ontstond op 8 augustus 1956 en kostte het leven aan 262 mijnwerkers. Een verkeerd gekooide steenkoolwagen lag aan de oorzaak van de grootste mijnramp in België. Na de sluiting in 1967 werd de steenkoolmijn tot museum omgebouwd. Een gedenkplaat herinnert aan de slachtoffers van de mijnramp. Het vroegere lampenlokaal herbergt, sinds 2007, het museum voor de glasindustrie.

Vandaag

NMVB Vanaf 1 april 1965 werden de diensten op het lijngedeelte Hut - Waterloo - Braine-l'Alleud van de lijn Brussel-Zuid - Braine-l'Alleud overgenomen door autobussen. Op de laatste exploitatiedag, 31 maart 1965, wacht motorwagen S9762 met een bijwagen op het vertrek voor het station Braine-l'Alleud. Foto Bruno DEDONCKER, verzameling TSP.

MIVB De eerste PCC voor Les Tramways Bruxellois (TB), vanaf 1 januari 1954 Maatschappij voor Intercommunaal Vervoer Brussel (MIVB), kwam per trein aan in het station Ukkel-Kalevoet in februari 1952. Tussen 1952 en 1971 nam de MIVB 172 motorwagens van dit type in dienst. De 7001 was de eerste PCC met een Europees uitzicht. Foto Bruno DEDONCKER, verzameling TSP.

MIVG Een mooie opstelling van trams en bussen op 28 april 1969 voor de stelplaats van Gentbrugge. Van links naar rechts: de motorwagens 358, 310, 309, 338, 352 en 335, 317, 311, 319, 316. Uiterst rechts de sneeuwruimer nr. 6.
Foto M. STEINKAMP, verzameling TSP.

STIC De eerste tramlijn te Charleroi werd ingehuldigd in 1881. Zij was ongeveer 1 km lang en verbond Charleroi-Sud met l'Ecluse. In 1881 en 1882 opende de SCVB (Société des Chemins de fer Vicinaux Belges) twee nieuwe tramlijnen: Charleroi - Gilly en Charleroi - Montignies-sur-Sambre. In 1903 droeg de SCVB haar concessie over aan de RELSE (Railways Economiques de Liège- Seraing et Extensions). De twee lijnen werden omgebouwd van normaal- naar meterspoor en werden geëlektrificeerd. In 1904 richtte de RELSE een dochtermaatschappij op: TEPCE (Tramways Electriques du Pays de Charleroi et Extensions).
We zien de motorwagen 218, kort na zijn indienstname. Fonds ACEC, verzameling Bois du Cazier.

De wereld rond

"Myanmar"

FOTO 134-74 Myanmar, de voormalige Britse kolonie Birma, werd onafhankelijk in 1948. Gelegen tussen Indië, China, Thailand en de Golf van Bengalen, omvat zij meerdere totaal verschillende regio's, waaronder de wilde jungle, een berglandschap en een vlakte nabij de oceaan. Het land telt ongeveer 60.000.000 bewoners, waarvan het merendeel boeddhisten en kent op dit ogenblik een zeer belangrijke politieke ommezwaai, waardoor het langzaam uit zijn isolement komt. Het spoorwegnet, op meterspoor, strekt zich uit via één belangrijke noord-zuidas met meerdere zijlijnen.

Op 22 februari 2016 sleept de DF 2010 een trein op de lijn Aung Ban - Kallaw. Yves STEENEBRUGGEN.

FOTO 134-75 Op de lijn Mandalay - Lashio ligt het viaduct van Kok Teik; het meest indrukwekkende kunstbouwwerk van Myanmar. Geïnspireerd op de werken van Gustave Eiffel en volledig in metaal, heeft dit viaduct een lengte van 689 meter. Het is te zien links op de foto en werd zojuist bereden door de dagelijkse trein naar Mandalay, 18 februari 2016.

De DF 2001 t/m 2015 werden geleverd door Alstom in 1987, al de volgende locs door Dalian in China vanaf 1993. Martin HÄFLIGER.

FOTO 134-76 ↑ - FOTO 134-77 ↓ De ringlijn rond de hoofdstad Yangoon bestaat uit een grote bocht van 45 kilometer met enkele zijlijnen waarop 39 stations worden uitgebaat. Er rijden hoofdzakelijk gesleepte treinen maar soms ook motorwagens van Japanse oorsprong.

Op de foto bovenaan, genomen op 3 maart 2016, zien we de locomotief DD 1128 die een typische plattelandstrein sleept met beperkt comfort. Deze locomotievenreeks is overgenomen van de spoorweg te Yunnan. Zij kunnen met moeite hun Chinese oorsprong verbergen. Op de foto onderaan, genomen op 4 maart 2016, één van de goederentreinen die gebruik maken van de ringlijn, even voor de vertakking naar Bago. Eén van de talrijke gouden tempels getuigt van de godsdienstige strekking in dit land. Yves STEENEBRUGGEN. De DF 1200 werd gebouwd tussen 1958 en 1995, de eerste 62 door Alstom, de volgende door Insein in Myanmar en Dalian in China.

FOTO 134-78 De regio van de Irrawaddy-delta wordt doorkruist door een geïsoleerde lijn. Er werd onlangs een brug gebouwd over de rivier om een aansluiting te realiseren tussen deze lijn en de rest van het net. Het station Hinthada ziet elke dag een oude - en houten - Japanse motorwagen voorbijrijden, gebouwd in de jaren '40, die gebruikt wordt voor het vervoer van de universiteitsstudenten van en naar deze stad. Vertrek van de motorwagen RBE 2529 op 1 maart 2016 vanuit Hinthada. Yves STEENEBRUGGEN.

FOTO 134-79 De hoofdstad van deze regio is Patheingyi, eindpunt van de lijn. Op 2 maart 2016 komt een oude Alstom-locomotief uit 1955, de DF 1203, aan vanuit Hinthada en voert rangers uit alvorens terug te keren naar het noorden. Zij beschikt nog over de oorspronkelijke kast met monocabine. Martin HÄFLIGER.

FOTO 134-80 De lijn van Thazi naar het oosten overschrijdt belangrijke hellingen. Bij zeer steile hellingen wordt zigzagsgewijs gereden: de locomotief sleept de trein tot een bepaald punt, duwt hem dan verder omhoog naar een volgend, hoger gelegen haltepunt om hem vervolgens nogmaals een "trapje" hoger te slepen. De DF 1611, met de tweede van drie dagelijkse treinen aan de haak, heeft net deze zone verlaten en begeeft zich naar Aungban, 22 februari 2016. Yves STEENEBRUGGEN.

FOTO 134-81 Sommige secundaire zijlijnen worden bereden door LRBE-motorwagens met een zeer geringe capaciteit die zeer kleine tweeassige rijtuigjes slepen. Motorwagen 66 heeft drie assen: twee metalen draagassen voor de geleiding in het spoor en één op luchtbanden voor de aandrijving. Motorwagen LRBE 66 komt aan te Bago op 27 februari 2016. Yves STEENEBRUGGEN.

FOTO 134-82 De seininrichting op de secundaire lijnen is overwegend mechanisch. Het uitrijsein van Kallaw geeft aan dat de reisweg voor de DF 1611 vrij is om naar Thazi te rijden. 21 februari 2016. Martin HÄFLIGER.

FOTO 134-83 De DD 1204 (DD voor diesellocomotief met vier assen, de machines uit de reeks DF hebben zes assen) wacht op 20 februari 2016 in de vorming van Myo Haung, ten zuiden van Mandalay om haar dienst aan te vatten. Deze locomotievenreeks werd gebouwd door Krupp in 1972 en 1986. Yves STEENEBRUGGEN.

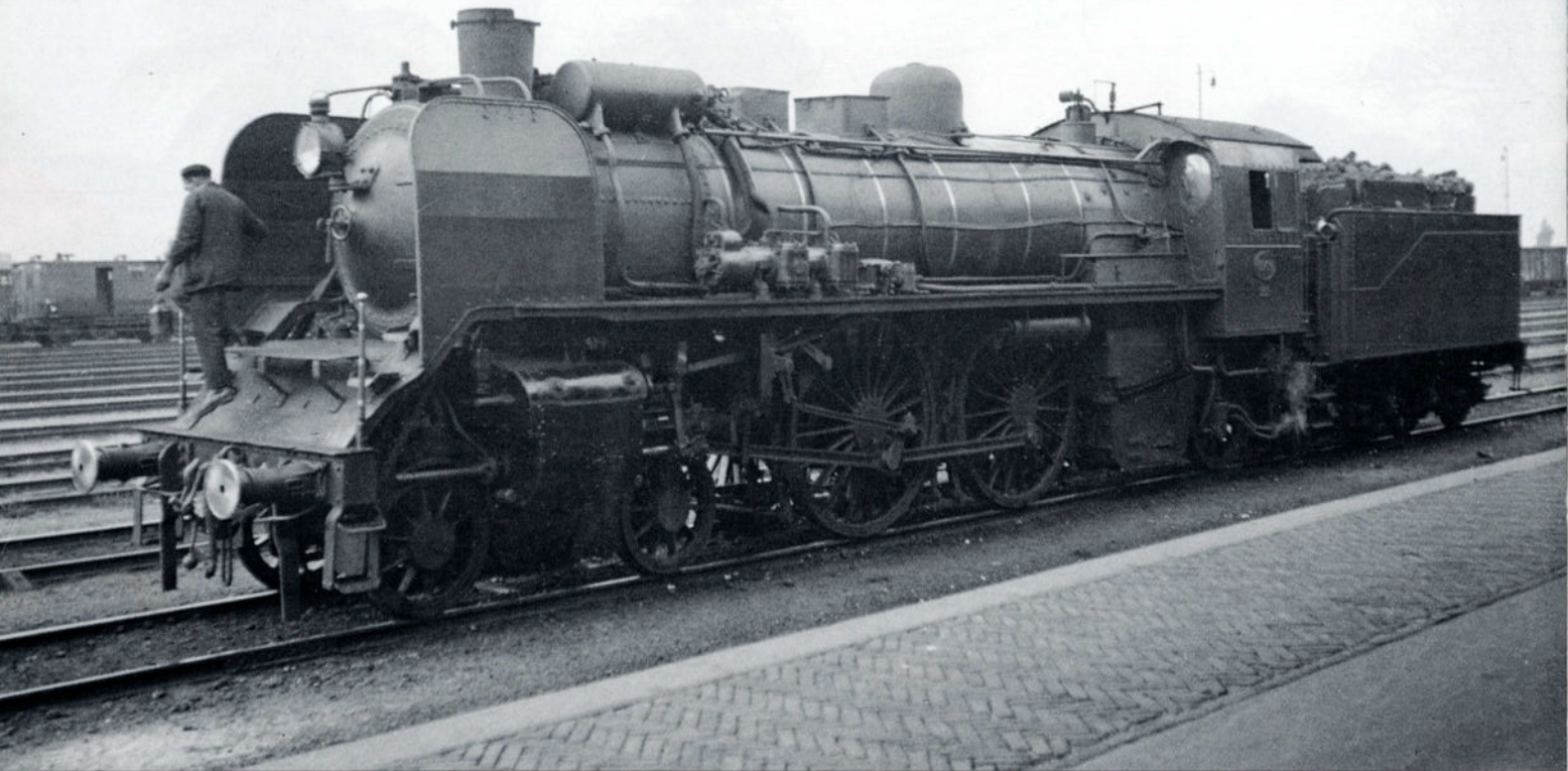

FOTO 134-84 De handelaars uit de omgeving van Mandalay komen elke morgen hun koopwaar uitstallen op de terreinen van het station Thayezay. Bij het naderen van de marktzone, bedient de bestuurder van de trein zijn geluidssignaal; de marktkramers hebben dan minder dan een minuut om het spoor vrij te maken. Direct na de doortocht wordt alles terug uitgesteld, en niets laat dan nog vermoeden dat het hier om een spoorwegterrein gaat. Doorrit van de DD 1216 op 19 februari 2016. Martin HÄFLIGER.

FOTO 134-85 De "Chinese trein" rijdt voorbij Mandalay. De DF 2069 werd gebouwd door de Chinese werkhuzen van Dalian, op basis van oude plannen van Alstom. Zij sleept de nachttrein naar Yangoon, enkel bestaande uit rijtuigen die ook in China gebouwd werden. De slechte staat van het spoor noodzaakt een verminderde snelheid over het ganse traject. 16 februari 2016. Yves STEENEBRUGGEN.

80 jaar geleden...

Onder de vele locomotieven die na de Eerste Wereldoorlog aan de Belgische Staat zijn afgestaan, bevonden zich 17 Pruisische locomotieven van het type S9. Vier van hen zullen geschrapt worden in 1924, de andere werden geklasseerd in het type 69 en eerst toegewezen aan Brussel-Noord en vervolgens aan Berchem. Op deze foto zien we de 6906 (HANOMAG 5455 / 1909, ex-KPEV "Altona 906"), de toekomstige 69.006, in het station Roosendaal op 13 augustus 1936. Deze prachtige loc werd uit dienst genomen op 3 april 1949 te Berchem. Foto H.-G. HESSELINCK, verzameling TSP.

FOTO 134-86 ZW Op 23 augustus 1966 komt de replica van "De Olifant" aan te Brussel-Noord voor een grote tentoonstelling van oud en nieuw rollend materieel die er gedurende meerdere weken wordt gehouden. Foto Bruno DEDONCKER, verzameling TSP.

50 jaar geleden...

FOTO 134-87 *Lovers Rail, de eerste Nederlandse privémaatschappij, begon de exploitatie op 11 augustus 1996. Met de "Kennemer Strand Express" werd Amsterdam vier maal per dag verbonden met IJmuiden. Er werd slechts één stel rijtuigen ingezet, bestaande uit vier M2-rijtuigen (ex-NMBS) en één tweeassige wagen met roldak voor het vervoer van fietsen. De trein was ingesloten tussen de diesellocomotieven 2202 en 2207, gehuurd bij de NS. Op 18 september 1996 vertrekt de "Kennemer Strand Express" uit Haarlem. Wim DE RIDDER.*

FOTO 134-88 *In 1986 kocht de Toeristische Trein Zolder (TTZ) de 4614 van Haine-Saint-Pierre. Hij werd opnieuw rijvaardig gemaakt door personeel van de werkplaats, waarna hij op 13 augustus 1986 op eigen kracht naar Zolder reed, net op tijd voor het spoorfestival. Tijdens deze festiviteiten werd hij de eerste keer ingezet op dit grootse Zolderse kolenspoornet. Eveneens bij deze gelegenheid, reed hij tot op de top van de terril via een steile helling! (Zie ook pagina 19). Foto Julien CASIER.*

30 jaar geleden...

